

Territorial integration og naturressourcer i den Demokratiske Republik Congo

Speciale i Geografi og Internationale Udviklingsstudier

Skrevet af Kenneth Mollerup i efterår 2006- forår 2007

Vejledere: Viggo Plum i Geografi
Jens Rudbeck i Internationale Udviklingsstudier

Abstract

Background

For most people in the western world it is normal, maybe even natural, that a country has a government that has the last say in all of the country. It is what most of us have been raised with, and that during many years has been reproduced as the norm. There is however, several countries where this isn't the case, where the integration of the territory isn't a reality, because of fighting between that state and other actors that also lay claim to the territory.

In the last decades there has been a significant drop in the number of civil wars in the world's countries, only this isn't the case in Africa, where the number of civil wars is staggeringly high.

The election in DRC (Democratic Republic Congo) November 2006 was the first democratic election in a very long time. The fact that the election was made in relative peace, and was a big democratic success, is an indication of the progress that has occurred in the country since the war ended in 2002. The question now is what this election will mean to the country's future. Joseph Kabila, the country's president both during the interim government and now the winner of the democratic election, that in a western understanding of democracy means, that he has the legitimate right to rule the country according to his politics. But this isn't in Europe but in Africa, and also in a country where peace and stability still is a mere dream.

DRC is a very big country rich in resources, which among other resources has about 50% of all the forest in Africa, and a river system, that according to MONUC has the capacity to give hydro energy to the entire continent. Besides this the country has very big deposits of various minerals like copper, cobalt, coltan¹, gold and diamonds². In this light it is tragic that a country this rich, is so poor, according to UNDP DRC is the 10th poorest country in the world.

The war in 1998 – 2002, was a complex war, that on one hand was an international war, that even been named the first world war of Africa. On the other hand, the war was also a civil war where several factions fought with or against each other. The period leading up to the war, and during the war itself led to a regular state collapse in the country, and an increase fragmentation of the territory. Officially the war ended in 2002 but parts of the country still suffers under fighting between different national and international supported military or paramilitary groups. The war was the deadliest war in the world since the Second World War, and still today 1000 – 2000 people die every day of factors related to the war.

DRC borders up to 9 other countries, and it is according to MONUC not possible to imagine the southern Africa a peaceful and stable area, without a stabilization of DRC. A stabilization of DRC demands at a minimum that the state obtains a greater level of control of the territory, which will enable it to start creating a greater amount of stability and control in the territory. Stability is more than just a stop in the violence, it also demands an addressing of the causes for the violence, hence it demands that the state starts a state – and nation building project, that eventually will enable the state to secure peace and stability in the territory.

¹ A mineral that is used in the production of mobile phones, computers and satellites

² MONUC.org/News

The large resource deposits, the countries potential part in generation stability in a large part of the southern part of Africa and the countries potential to generate a huge amount of co2 free energy, means that I find it interesting to look at this country, and especially how the rich resource deposits, which could have been a blessing for the country, hasn't been able to save the country, or maybe even has been a contributing factor in the devastating situation the country is in. It is important to have knowledge about the resources earlier effect on the integration of the territory, for hereby possibly to minimise this harmful effects.

Results

Through a theory apparatus made with Pierre Bourdieu's 4 state capitals³ as the focal point, I take an analytical look at the ongoing state – and nation building process in the country, with an emphasis on the resources in the country, and especially the negative effects some of these resources have had on the stability in the country.

Though-out the short time the country has existed as an independent state, the country has often had serious problems related to its vast deposits of various resources, which leads to what this paper attempts, which is to identify central areas where the resources of the country affect the states capacity, or ability to generate a territorial integration in the country.

I find that the vast resource deposits in the country, still pose a big obstacle for the territorial integration. I find that the resource deposit affects the state's capacity to establish on two different levels. One is the fight over the land that contains the resources, which creates conflicts between the state and different groups, who claim territorial rights over resource rich areas and thereby negatively affecting the territorial integration in the country. The second level on how the resources affect the capacity of the state to establish a territorial integration is on government level and how the resources still affects the governance of the government, though corruption and patrimoniel networks, and how this affects the government members wish for a more complete territorial integration, because a less integrated country means greater opportunity to clandestine operations.

Conclusion

This paper concludes, that even though the election in 2006 was a success, the country is far from being an integrated state, and that the resources has an important role in this, because of the immediate gains these resources promises leads to greed and fights over the territorial control of resource rich areas.

Many years of missing public spending have created a centrifugal effect, which has driven the population to seek other forms of societies than the state. The current government has had difficulties to alter this, and has been reluctant to spend much of the state budget on poverty reduction programs, which means that an centripetal effect of the state, might be far in the future.

³ Bourdieu, 2005, 12

Forkortelser

- AI : Amnesty International
- ICG : International Crisis Group
- FAC : Forces Armées Congolaises / Den tidligere nationale hær
- FARDC: Forces Armées de la République Démocratique du Congo / Den nye nationale hær
- PNC : Congo national police force
- EIU : Economic Inteligence Unit
- MONUC: Mission de l'Organisation des Nations Unies en RD Congo / FNs mission i DRC
- ICC : International Criminal Court
- CIAT : Committee to Accompany the Transition
- ISS : Institute for security studies
- HRW : Human Rights Watch
- SMI : Military Integration Structure
- MLC : Movement for the Liberation of the Congo
- RCD : Congolese Rally for Demography
- FNI : Front des Nationalistes et Intégrationnistes
- UPC : Union des Patriots Congolais
- LRA : Lords Resistance Army
- FDLR : Demokrtatic Forces for the Liberation of Rwanda
- FAPC : Forces Armées du Peuple Congolais
- GR : Garde Republicaine. Præsidentens personlige sikkerhedsgruppe.
- SADC : Southern African Develobment Community
- SSR : Security Sector Reform
- DDR : Disarmament, Demobilization and reintegration
- DDRRR: Disarmament, Demobilisation, Repatriation, Reinsertion and Reintegration

Rebelgrupper

-*ADFL*: Democratic Forces for the Liberation of Congo-Zaire. Den styrke som Laurent Désiré Kabila benyttede til at indtage Kinshasa og herved endeligt at overtage magten efter Sese Seko Mobutu.

-*MLC*: *Movement for the Liberation of the Congo*, der er ledet af Jean – Pierre Bemba. Organisationen blev skabt som et alternativ til RCD, og nød støtte fra Uganda.

-*RCD*.: Congolese Rally for Democracy: En gruppe der som udgangspunkt blev støttet af Rwanda og Uganda, i oprøret mod Kabila slutningen af 1998. RCD havde ikke opbakning i befolkningen i DRC, og der var på samme tid voldsomme magtkampe i organisationen, hvilket ledte til flere udbrud af gruppen og til at RCD kom til at hedde RCD – Goma.

De andre RCD grene er RCD – Kisangani(RCD – K) RCD – ML og RCD National(RCD – N)

-*FNI*: Front des Nationalistes et Intégrationnistes/ *Front of the national Integrationalist* er en rebelgruppe, der har fået støtte fra Uganda

-*UPC*: Union des Patriotes Congolais/Union of Congolese Patriots er en organisation der har hjemsted i Hema og som støttes af Rwanda

-*FDLR*: Democratic Forces for the Liberation of Rwanda, der er ifølge MONUC har stadig omkring 8000 FDLR tropper i DRC⁴

-*LRA*: Lords Resistance Army, er en rebelgruppe der kæmper i Uganda men som i flere tilfælde er trængt over grænsen til DRC.

-*Mayi Mayi*: Der er både Mayi Mayi grupper i Ituri og Katanga. Begge er dannet over en nationalistisk agenda, der ser tropper fra eller støttet fra Rwanda som fjenden, deriblandt RCD og FDLR.

For en illustrering af de forskellige gruppers nationale tilhørsforhold, se bilag nr. 1

⁴ DDRRR Unit Statistics, MONUC

Indholdsfortegnelse

Abstract.....	2
Forkortelser.....	4
Rebelgrupper.....	5
1: Indledning	7
1.1: Debatten omkring den territoriale integration.....	10
1.2: Problemformulering og hypoteser.....	15
1.3: Udredning af problemformuleringen.....	17
1.4: Begrebsafklaring.....	19
2: Metodiske overvejelser.....	22
2.1: Videnskabsteori grundlæggende ontologi og rum begreb.....	22
2.2: Empiri valg.....	25
2.3: Indsnævring af studieområdet.....	27
2.4: Komposition af specialet.....	28
3: Teoretisk fundament.....	31
3.1: Indledning.....	31
3.2: Pierre Bourdieu's kapitaler.....	32
3.3: Territorial integration.....	35
3.4: Nationalismen som samlende element.....	38
3.5: Staten.....	40
3.5.1: Stats – og nationsdannelsesprocesser.....	45
3.7: Ressourceforbandelsen, ressourcernes rolle i DRC.....	47
3.7.1: Dutch deseace og fravalg af industrialisering.....	49
3.7.2: Krig og national kamp om ressourcerne.....	50
3.7.3: Urealistisk tro på ressourcerne.....	51
3.7.4: Selektiv integration af territoriet.....	51
3.7.5: Uformel sektordannelse.....	53
3.7.6: Patrimonielle netværk og ”rentier state”.....	53
3.8: opsamlende afslutning.....	54
4: Geografi og historie.....	58
4.1: Geografi og ressourcer i DRC.....	58
4.2: Historien.....	62
4.2.1: Tiden op til uafhængigheden.....	62
4.2.2: Congo/Zaire bliver en stat.....	63
4.2.3: Tiden under Mobuto.....	63
4.2.4: Tiden med Laurent - Désiré Kabila.....	71
4.2.5: Tiden Med Joseph Kabila.....	72
4.3: Afsluttende delkonklusion.....	74
5: Analyse 1, Ressourcernes påvirkning af statens kapacitet.....	77
5.1.1: Indledning:.....	77
5.1.2: Dutch deseace og fravalg af industrialisering.....	78
5.1.3: uformel sektordannelse.....	79
5.1.4: Patrimonielle netværk og ”rentier state”.....	81
5.1.5: Selektiv integration af territoriet.....	83
5.1.6: Krig og national kamp om ressourcerne.....	84
5.2: Sammenfattende diskussion og delkonklusion og udvælgelse af centrale fokuspunkter for analyse to.....	86
6: Analyse to.....	91
6.1: Den fysiske kapital - SSR, DDR og planen for etableringen af statens autoritet, og problemer.....	95
6.1.2: Diskussion af SSR og DDR programmerne.....	97
6.2: Den økonomiske kapital, udvidelse af skattesystemet og et blik på landets PRSP.....	106
6.3: Den informative kapital, statens kapacitet til at opnå information om befolkning:.....	114
6.4: Den symbolske kapital, statens kapacitet til at generere en reproduktion af i territoriet.....	116
7: Sammenfattende konklusion.....	120
8: Litteraturliste.....	124
9: Billag.....	127
9.1: Billag 1: rebelgrupper og deres tilhørsforhold.....	127
9.2: Bilag: SSR og DDR programmerne.....	128

1: Indledning

For mange er det normalt endda naturligt, at et land har en regering, der har det sidste ord i landets territorium. Det er hvad mange af os er vokset op med, og som gennem mange år er blevet reproduceret, som normalt. Der er dog en række lande, hvor dette ikke er tilfældet, hvor integrationen af territoriet ikke er en realitet, på grund af stridigheder mellem staten og andre aktører, der gør krav på dele af territoriet.

Der har de sidste par årtier været et fald i antallet af borgerkrige i verdens lande, dette er dog ikke tilfældet i Afrika, hvor antallet af borgerkrige er uhyggeligt højt. De postkoloniale stater i Afrika, er alle relativt unge, set i forhold til de ældre Europæiske stater. Betyder dette at det kræver et vist tidsrum for en stat at udvikle sig, til den stat som vi kender fra Europa, eller er der andre faktorer der spiller ind? Dette er et yderst vigtigt punkt at have i mente, for vis dette er tilfældet kan man begynde at diskutere om det er muligt at omgå dette tidsrum, eller der er processer i samfundet eller territoriet der kræver lang tid, før end det er muligt at skabe en stat der kan leve op til kravene om "good government" og den høje produktionsevne som de europæiske stater besidder.

Begivenhederne i 80'erne og 90'erne ledte til et egentligt statskollaps i den Demokratiske Republik Congo(DRC), den efterfølgende krig gjorde ikke forholdene bedre. Der var valg i DRC i november, og valget var det første flerparti valg i lang tid. Valget indikerer, at situationen i landet er blevet mere stabil. Der skulle dog stadig en stor FN styrke til, før end dette valg kunne blive gennemført. Spørgsmålet er nu, hvad dette valg vil betyde for landets fremtid. Joseph Kabila er nu en demokratisk valgt præsident, og i en vestlig forståelse af demokrati, vil dette betyde at han har legitimitet til at føre sin politik. Men dette foregår ikke i Europa men i Afrika, og desuden i et land, hvor fred og stabilitet, for mange mennesker stadig kun er en drøm.

DRC er et meget stort, folkerigt og ressource rigt, der bl.a. besidder 50 % af Afrikas skov, og et flodsystem, der er ifølge Monuc har kapacitet til at leverer

vandenergi til hele kontinentet. Desuden har landet store forekomster af kobber, kobolt, guld, Columbite – tantalite(coltan)⁵ og diamanter⁶ Derfor er det tragisk at landet er målt af UNDP som det 10. fattigste land i verden.

Landet står for den dødeligste konflikt siden anden verdenskrig, og mange lider stadig af eftervirkningerne efter krigen. Det regnes med at der dør ca. 1000-1200 mennesker hver dag af konflikt relaterede årsager.⁷

Krigen i 1998-2002, var en meget kompleks affære der på en gang var en international krig, der endda flere gange blevet benævnet Afrikas første verdenskrig.⁸ På samme tid, var det dog en borgerkrig hvor forskellige fraktioner i landet kæmpede med eller mod hinanden. Officielt blev der fred i 2002, men store dele af landet er stadig plaget af stridigheder, mellem forskellige lokale eller internationale militære eller paramilitære grupper. Udviklingen af en stabil fremtid for landet er en kolossal opgave, der dog først og fremmest afhænger af, at situationen i landet bliver forbedret, sådan at udviklingen kan foregå.

DRC grænser op til 9 lande, det er ifølge MONUC ikke muligt at forestille sig at det sydlige Afrika kan blive et fredeligt og stabilt område, hvis ikke at DRC stabiliseres. En stabilisering af DRC vil kræve at staten opnår et større niveau af kontrol i territoriet, sådan at den kan opbygge og sikre stabiliteten i territoriet. Herved bliver det klart, at dette ikke kan ske før end staten har kapacitet til at gennemfører en gennemgribende statsdannelsesproces i territoriet.

De store ressourceforekomster, landets potentiale for at generere stabilitet i en stor del af det sydlige Afrika, og landets enorme potentiale for skabelsen af en stor mængde ren energi, betyder at det er interessant at se på netop dette land, og specielt at se på hvordan dets rige ressourcereserver, som kunne have været en velsignelse for landet, ikke har kunnet redde landet, eller måske endda har bidraget til landets forfærdelige situation. I forhold til et fremtidigt stabilt DRC, er

⁵ Et mineral der bl.a. anvendes til batterier i mobiltelefoner, til play stations, og computer chips.

⁶ Monuc er FN styrken i DRC, [Monuc.org/news](http://monuc.org/news)

⁷ <http://www.monuc.org/news.aspx?newsID=885>

⁸ Globalissues.org/geopolitics/Africa/DRC.asp

det vigtigt at have viden omkring hvordan ressourcerne i landet førhen har påvirket statens kapacitet til at integrerer landets territorium. For herved at være i stand til at kunne modgå eller mindske disse skadelige virkninger.

Konteksten som specialet befinder sig i, er postkrigsperioden hvor staten er ved at blive etableret som territoriets centrum. For at indsnævre, og tydeligere klargøre hvor det er som denne opgaves interesse eller fokus ligger, er det nødvendigt at se på det fysiske miljø, som eksisterer og har eksisteret og hvordan dette miljø har påvirket udviklingen af staten og dens kapacitet. Landets geografiske karakteristik har jeg allerede kort nævnt, men det er naturressourcerne som er af speciel interesse i denne opgave, da min hypotese⁹ eller hypoteser udgår fra disse. Det som der er dette speciales ærinde, er at identificerer centrale områder, hvor landets ressourcer påvirker statens kapacitet, til at gennemfører en territorial integration.

Naturressourcer har længe spillet en stor rolle i landets historie. Udnyttelsen af ressourcer har altid været et vigtigt element i statens økonomiske fundament. Dette gælder ligedan palmeolie under den belgiske kolonialisme¹⁰, som guld, diamanter i dag. Jeg ser to forskellige områder eller sfærer, hvor ressourcerne har og stadig påvirker statens kapacitet til at integrerer territoriet

1: Dette er hvad jeg kalder kampen om territoriet eller rettere kampen om retten til ressourcerige dele af territoriet.

2: ressourcernes indflydelse på statens regeringsførelse, hvilket omhandler statens interesse i at integrerer *hele* territoriet, når det kun er ressourcerige dele der har interesse.

Dette lægger op til, at specialet vil se på problematikken gennem to sfærer; den første er ressourcernes potentielle store økonomiske gevinst, og derved også potentielle fare for, at forskellige grupper vil gå meget langt for at opnå denne gevinst.

Den anden omhandler ressourcernes påvirkning af statens regeringsførelse og interesse i at integrerer hele territoriet.

⁹ Se kapitel 1.2

¹⁰ Se kapitel 4.2

Ud fra det ovenstående virker det som om, at det ikke kun er kampen om ressourcerne der er central i problematikken omkring integrationen af territoriet, men at det i lige så høj grad er statens evne/vilje til at gennemføre en sådan, der er vigtigt. Derfor anser jeg det for nødvendigt, ikke blot at se på hvordan ressourcerne påvirker risikoen for konflikter centreret omkring retten til ressourcerige dele af territoriet. Jeg anser det lige så vigtigt at se på statens kapacitet til at kunne sikre territoriet og befolkningen mod sådanne konflikter.

1.1: Debatten omkring den territoriale integration

I dette kapitel vil jeg kort se på forskellige sider af debatten omkring den territoriale integration. Desuden er der inkluderet en lille diskussion af forskellen på den europæiske – og den afrikanske kontekst i forhold til statsdannelse.

Debatten omkring naturressourcernes potentielle betydning for stabiliteten i et land, har to forskellige udgangspunkter. Det ene taler for, at det er manglen på naturressourcer, der er afgørende for, om stabiliteten af et land bliver påvirket. Den anden har et næsten modsat udgangspunkt, nemlig at det er store forekomster af ressourcer, der er udslagsgivende. Poul Collier er fortaler for at lande med en høj afhængighed af primære produkter til eksport, har en større risiko for at der opstår konflikter i landet.¹¹ Mens (Thomas Homer – Dixon) taler for at det udslagsgivende ustabilitet og oprør i et land, er knapheden på ressourcer, hvilket medfører konflikt.¹² Selvom de er uenige om mængden af ressourcer, er det dog stadig ressourcerne der er udslagsgivende for ustabilitet og konflikter. En lidt anden måde at skelne mellem de forskellige skoler på, er at se på forholdet mellem griskhed og mishag. Collier finder stort et empirisk bevis for, at de store ressourceforekomster ofte skaber en grådig eller grisk tilstand hos forskellige aktører, i et land. Herved bliver det kampen om kontrollen med ressourcerne, Hvorimod Homer – Dixon ser mishaget som den udslagsgivende faktor, idet det er grupperes utilfredshed med deres situation, der er det vigtigste. En anden vigtig

¹¹ Berdal og Malone, 2000, 115

¹² IBID, 116-117

faktor i denne forbindelse er, at der ofte er aktører der tjener på konflikter, altså at konflikt og krig ikke er dårligt for alle.¹³

Naturressourcer er mange ting, og der er ifølge De Soysa stor forskel på, om det er vedvarende eller opbrugelige ressourcer, som der tales om. Desuden er der stor forskel på, om der er tale om omfattende infrastrukturkrævende ressourcer som olie, kobber eller kobolt, eller om der er tale om ressourcer som diamanter, guld eller colton, der kan udvindes uden en omfattende infrastrukturinvestering.¹⁴ Collier argumenterer for, at det er de let tilgængelige ressourcer, der ligger til grund for den øgede risiko for konflikt.¹⁵

En anden side af ressourcdebatten er ressourcernes påvirkning af en stats valg af investeringer, hvor Thorvaldur Gylfason argumenterer for, at lande med mange ressourcer ofte vælger at nedsætte investeringsniveauet på specielt uddannelse og sundhed, som er et farligt valg for en stat, idet disse faktorer er centrale områder i statens fremtidige udvikling.¹⁶

Der er nogle centrale faktorer der adskiller de fleste afrikanske lande fra et europæisk land. Ofte er der tale om lande med et stort areal, set i forhold til befolkningstallet, hvilket er en faktor der har betydning for statens kapacitet til at integrerer landet i en europæisk forstand. I en europæisk stat er der ofte en stor befolkning i forhold til arealet, hvilket leder frem til at den geografiske størrelse af territoriet i forhold til befolkningens størrelse, er en faktor der har indflydelse på integrationen af en befolkning.¹⁷

Debatten omkring territorial integration kan siges at stå mellem de mere traditionelle teorier som R. Hartshorne¹⁸ og J. Gottmans¹⁹ teorier om territorial integration, der mest beskæftiger sig med bevægelsen mod en øget eller forringet integration, og en mere kritisk tilgang til den politiske geografi, som blandt andet huser Peter Taylor²⁰, der kritiserer den traditionelle tilgang ved først og fremmest,

¹³Berdal og Malone, 2000, 20-22

¹⁴ Berdal og Malone, 2000, 92-94

¹⁵ IBID

¹⁶ Gylfason, september 2000, s. 2-4

¹⁷ Widner, 1995, s. 129-154

¹⁸ R. Hartshorne,

¹⁹ J. Gottmans, 1973

²⁰ Taylor, 2000, 151-152

at der ikke tages hensyn til dannelsen af territoriet, og de specifikke faktorer, der gør sig gældende i et postkolonialt land, hvor staten ikke er organisk men kunstigt bygget op over kolonimagtens administrative centre.

En anden tilgang til den territorielle integration, er at se på begrebet omkring *failed states*. De to centrale dele eller konsekvenser af *failed states* er, at de har mistet evnen til at kontrollere deres territorium, og dernæst at de ikke formår at sikre deres befolkninger.²¹ Robert Rotberg argumenterer for, at de mislykkede stater, ikke kan kontrollere deres territorium, og ej heller har kontrol over befolkningen. Den mislykkede stat er ofte en stat, der er på vej mod et egentligt funktionelt statskollaps.²² Der er her tale om stater, der aldrig har haft fuld kontrol over deres territorier, og derfor en anden kontekst end de europæiske stater. Derfor kan det være problematisk hvis denne form for kategorisering bruges, uden at der tages hensyn til at der kan være tilfælde, hvor en stat ikke kontrollerer hele sit territorium, men dog ikke kan regnes for en mislykket stat, indenfor det område som den kontrollerer. Det klasseopdelte samfund, som Anthony Giddens beskriver, er et eksempel på dette²³.

Den anden del af de mislykkede stater, er statens evne til at sikre territoriets befolkning.

Da naturressourcerne udgør en central del af problematiseringen, vil også debatten omkring ressourceforbandelsen²⁴ være central. Naturressourcer er en faktor, der i litteraturen er blevet debatteret i forskellige kontekster. Begrebet ressourceforbandelsen bliver ofte anvendt, i forhold til naturressourcers skadelige virkning på staters kapacitet. Begrebet dækker over flere forskellige tilgange, og kan ses som en fællesbetegnelse for konflikter, økonomisk afmatning eller forfald, fragmentering af territoriet m.fl. Der er forskel på, om det er en økonomisk påvirkning, som forringer statens økonomiske fundament, og derfor også kapaciteten, som Jeffrey Sachs²⁵ eller Thorvaldur Gylfason²⁶ har beskæftiget sig

²¹ Dorff, *International Studies Perspectives*, Vol. 6, No. 1, s. 20–34. Oxford, 2005.

²² Rotberg 2002, s. 132

²³ Giddens, 84, s. 183

²⁴ Begrebet dækker over paradokset omkring specielt ulande med rige ressourcereserver. I mange tilfælde har disse lande ikke en øget økonomisk vækst, som følge af de mange ressourcer, derimod er det modsatte ofte tilfældet.

²⁵ Jeffrey Sachs, 1997, 1-25

²⁶ Thorvaldur Gylfason, september 2000, s. 2-4

med eller om det er konfliktpræget påvirkning der er tale om, som Poul Collier beskæftiger sig med²⁷. Fælles for retningerne er dog, at det er ressourcerne der står i centrum, og at de påvirker statens kapacitet.

Området omkring dannelsen af et magtmonopol i territoriet, er et om end meget omfattende område, derfor vil det ikke være muligt i indeværende speciale at behandle hele området, men kun et lille hjørne af dette. Naturressourcernes påvirkning af den territoriale integration er et vigtigt område, idet det er essentielt for den fremtidige stabilitet i landet, at der sættes fokus på, hvordan ressourcerne i landet kan være genstand for konflikter, og specielt hvordan dette kan undgås. Fokuspunkterne i specialet vil derfor være ressourcernes betydning for landet, og en stabilisering og integrering af territoriet.

Området omkring den territoriale integration er tæt knyttet til begreberne omkring stat og nation. Integrationen af territoriet er traditionelt set som en af statens absolut vigtigste opgaver, hvilket kan illustreres gennem Max Webers definition af en stat, der lyder:

*"A human community which (successfully) claims the monopoly of the legitimate use of physical force within a given territory"*²⁸

I forbindelse med spørgsmål omkring statens kapacitet, eller nærmere manglen på kapacitet, opstår der ofte flere spørgsmål, som hvorfor og hvordan. Hvorfor har staten ikke kapacitet til at gennemfører og opretholde en territorial integration, og hvordan kan dette ændres? Dette er store spørgsmål, der begge indeholder flere forskellige bud. Dette betyder at det bliver nødvendigt at afskrive enkelte af disse retninger.

Det kan være svært at finde én forklaring, der kausalt kan forklarer hvad det er der medfører, de afrikanske staters manglende kapacitet og territoriale integration. De afrikanske stater har ofte en mindre befolkningstæthed end de europæiske stater, hvilket betød at befolkningen var mere spredt, og derfor blev sværere at kontrollere.²⁹

²⁷ Berdal og Malone, 2000, 115

²⁸ Weber, 1948, s. 78

²⁹ Bendix, 68, s. 71-72

Statens udvikling ses i en europæisk kontekst ofte gennem de krige, som staten var involveret i, og som skabte behovet for en øget kapacitet. Dette gælder f.eks. Giddens, Charles Tilly³⁰, der begge argumenterer for krigens positive betydning for statens kapacitet.

Det kan dog være svært at argumentere for, at krigen i 1998-2002 i DRC har forøget statens kapacitet. Derfor er det vigtigt at have i mente, at staten i denne forståelse, er den Westfalske stat³¹, hvilket kan betyde at denne forståelse af forøgelsen af statens kapacitet, ikke vil kunne overføres til en postkolonial³² stat. Der har ifølge Jeffrey Herbst ikke været mange inter – stats krige i Afrika hverken i kolonitiden eller efter, hvorfor krigene ikke har været incitamentet til statsdannelse og kapacitetsforøgelse.³³

De afrikanske postkoloniale stater har alle arvet deres stater, fra deres tidligere kolonimagter. Dette har stor betydning for staterne kapacitet, idet staterne ikke arvede et statssystem, der var gearret til udvikling, men nærmere som det var tilfældet i DRC, et system der var gearret til udnyttelse af de mange, og berigelse af de få.

De patrimonielle netværk, der i staten manifesterer som sig neopatrimonialisme, medfører ofte at statens kapacitet ikke er rettet mod det almen gode, men derimod rettet mod den enkelte autoritetspersons grådighed. Dette har potentialet til at skabe en fragmenteret og ineffektiv stat med manglende kapacitet, hvilket er tæt knyttet til teorierne omkring det personlige styre, hvori de neopatrimonielle netværk er et fast inventar³⁴.

30 Sørensen, 1998, s. 171-173, Tilly, 1985, s. 170

31 Den Westfalske stat er et begreb, der henviser til de gamle stater i Europa, og som kan anvendes til at beskrive forskellen på de gamle europæiske stater, og de nye Afrikanske stater, sen anden måde at beskrive forskellen er Arbitrary (kunstige) og Organic states, Pounds og Balls 2 begreber der omhandler forskellen på gamle organiske europæiske stater, hvor territoriet blev bygget op gennem mange århundrede, og de nye arbitrary/ kunstige stater, der blev skabt gennem forhandlinger mellem forskellige kolonimagter ved Berlin konferencen i 1884, og som derfor ikke er blevet organisk, men kunstigt opbygget. (Taylor, 2000,156)

32 Den postkoloniale stat dækker over de tidligere kolonier, som i løbet af det sidste århundrede blev selvstændige stater.

33 Herbst, 1990

34 M. and N. Van de Walle, 1997, s. 61- 96

I en verden med suveræne stater, er kontrollen med territoriet ofte set som en af statens centrale, hvis ikke mest centrale opgave.³⁵ Endvidere kan det gennem Webers definition af en stat, ses at denne kontrol udgør en central del af, at en stat kan kalde sig dette. I ressourcerige postkoloniale stater, hvor statskapaciteten er ringe, er ressourcerne ofte med til at forværre situationen, idet kontrollen over naturressourcerne ofte bliver genstand for stridigheder mellem staten og andre nationale og i andre tilfælde internationale aktører³⁶.

Spørgsmålet er således hvordan naturressourcerne påvirker den territoriale integration i DRC, og hvad der bliver gjort for at sikre statens kapacitet, til at gennemføre en integration af territoriet.

1.2: Problemformulering og hypoteser

Når et land der har haft, og stadig har, så store problemer som DRC, og som samtidig har så store ressourceforekomster, virker det relevant at stille spørgsmål til ressourcernes rolle i landet besværligheder. Derfor stiller jeg denne problemformulering:

Hvordan påvirker naturressourcerne den territoriale integration i DRC?

Hvordan påvirker naturressourcerne statens kapacitet til at etablerer en territorial integration i landet?

Og

Hvilke tiltag bliver der taget, for at styrke statens kapacitet til at gennemføre den territoriale integration?

Det er både nationale og internationale aktører der tænkes på her, altså hvad regeringen og de internationale aktører gør, for at gøre DRC i stand til at gennemføre en territorial integration.

Samlet ser problemformuleringen således ud:

35 Hartshorne, 1950

36 Thorvaldyr Gylfason, 2001, s. 6

"Hvordan påvirker de mange naturlige ressourcer i DRC den territoriale integration i landet?, og hvilke tiltag bliver der taget til at styrke statens kapacitet?"

Hypoteser:

Grunden til at jeg har inddraget 2 hypoteser, kan i ligeså høj grad hentes i Colliers teori, hvor han anser uddannelse for at være en central faktor, for risikoen for konflikt, og i samme kontekst at kunne forhindre konflikter i et land.

Dette leder frem til at det, ikke blot er etableringen af et mere udbredt magtmonopol i landet, der er i fokus, men også statens kapacitet til at opnå et minimum af basisydelse til befolkningen, der ifølge Colliers vil have en positiv effekt på stabiliteten i et land. Hvilket betyder at der er tale om to forskellige niveauer, dvs. at etablerer en større grad af magtmonopol i landet, og derefter at skabe en reproduktion af dette, sådan at det kan bibeholdes. De to hypoteser kan siges at være et blik på to forskellige niveauer af ressourcemæssige påvirkninger i landet. Hypoteserne beskæftiger sig med to forskellige sfærer af problemer, men det er vigtigt at have i mente at de to områder er tæt sammenknyttet. I en situation hvor staten ikke kontrollerer store dele af territoriet, er det *lettere* for konflikter at opstå, som et resultat af at der kan være uløste spørgsmål om retten til et geografisk område. På den anden side, må det forventes at konflikter i territoriet har en destabiliserende effekt på statens kapacitet til at gennemføre en territorial integration.

1: landets mange ressourcer øger risikoen for konflikter, der er centreret omkring kontrollen af geografiske områder med rige ressourceforekomster.

Denne hypotese bygger i udpræget grad på Colliers teori omkring overflade ressourcers indflydelse på risikoen for konflikter i et land.

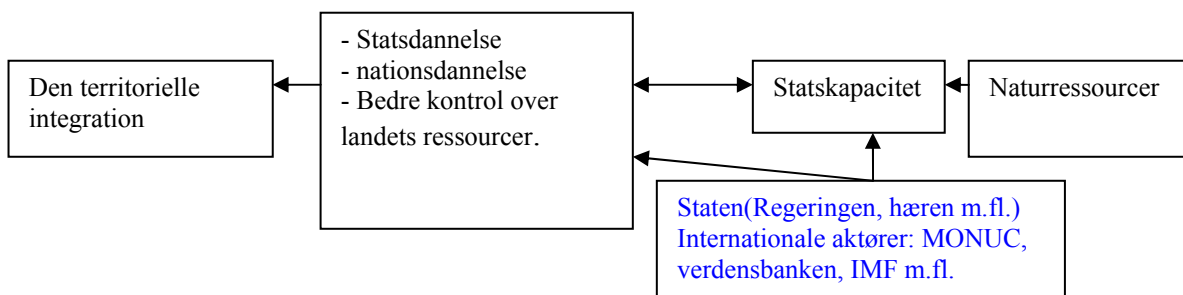
2: De mange ressourcer har påvirket og påvirker stadig statens regeringsførelse, og dens vilje eller interesse i at integrere territoriet.

1.3: Udredning af problemformuleringen

Den territorielle integration, processen omkring at integrerer territoriet under staten, er en proces hvori der findes samlende og splittende faktorer.

Integrationen er i høj grad afhængig af statens kapacitet, til at modvirke splittende faktorer i et land, som etniske grupper, sprog m.fl. ved at skabe et tilhørsforhold i befolkningen i form af udbydelse af sociale ydelser som sikkerhed, uddannelse og sundhed. Desuden kan ikonografiske faktorer som et fælles flag, lovgivning og sprog(et officielt sprog) virke samlende eller centripetalt på befolkningen. Derfor bliver det klart, at statens kapacitet til at etablerer disse faktorer, er essentielt i en territoriell kontekst. Statens kapacitet kan måles på mange måder, jeg har valgt at anvende Bourdieu's fire statskapitler, som ramme for denne måling.

Der er to spørgsmål i problemformulering, der dækker over hvordan naturressourcerne påvirker statens kapacitet, til at skabe en centripetalkraft i territoriet, der er stærk nok til at modvirke de centrifugale kræfter.

Skemaet viser det forhold, som der i dette speciale antages, altså at naturressourcerne i DRC påvirker statens kapacitet til at gennemføre en integration af territoriet. Der er mange flere faktorer der kunne tænkes at påvirke statens kapacitet. Pilene der peger begge veje mellem statskapaciteten og stats – og nationsdannelsesprocesserne betyder, at det formodes at en gennemførelse af stats – og nationsdannelsesprocesser i landet, vil øge statens kapacitet, hvorved der er tale om en selvforstærkende effekt. Det farvede felt indeholder centrale faktorer og aktører, der har indflydelse på statens kapacitet, dette er både nationale faktorer som staten og hæren, der både kan være en positiv og en

negativ indflydelse. De internationale aktører er også af stor betydning for statens kapacitet, både i relation til økonomien og stabiliteten i landet.

For at blive i stand til at besvare problemformuleringen, er det nødvendigt at se på, hvordan naturressourcerne har været en medvirkende faktor i påvirkningen af integrationen af territoriet i DRC.

Integreringen af territoriet sker i flere stadier, men set i forhold til Bourdieu's statskapitaler, er de alle lige vigtige, der er dog forskel på, hvordan og i hvilket tempori de kan initieres. Det første stadie er at få området under statens kontrol, sådan at opbygningen af institutioner og sikkerhed kan påbegyndes, og herved opbygningen af et system der kan reproducere og legitimerer staten som territoriets center, og udvide statens kontrol til hele territoriet.³⁷ Dette skal ikke forstås som, at jeg går ud fra, at et egentligt magtmonopol skal være etableret før en af de 3 andre kapitaler kan iværksættes, men derimod at sikkerhedssituationen er en vigtig faktor for etableringen af statslige institutioner.

Gennem det ovenstående bliver det klart, at selv om statens kapacitet er centralt i specialet, er det forudsætningerne for kapaciteten, der er omdrejningspunktet. Det vil sige et analytisk blik på det fysiske miljø eller situation, som statens kapacitet fungerer i. Gennem denne gennemgang af miljøet, bliver det mere synligt, hvilke faktorer der fungerer som centripetale og centrifugale kræfter for statens integrering af territoriet.

Det historiske afsnit bliver brugt til at udstikke de strukturelle forhold, der har og stadig gør sig gældende i landet. Jeg udvælger nogle centrale aspekter af landets historie, der har indflydelse på de strukturelle forhold der gør sig gældende i landet. Disse centrale aspekter bliver be – afkræftet i den efterfølgende analyse 1, der også søger at få svar på om mine hypoteser passer. Denne analyse lægger desuden op til den næste analyse, der gennem Bourdieu's 4 statskapitaler vil se på hvordan og om staten i landet vil opnå, at udvide den territoriale integration i landet, for hermed at besvarer specialets problemformulering.

Et centralt mål med specialet er også at se på, om det overhovedet er muligt at gennemfører en statsdannelsesproces som Bourdieu's kapitaler taler for, i et så

³⁷ Se kapitel 3.2.

stort, etnisk og kulturelt mangfoldigt land som DRC. Dette skal ses i forhold til, at Bourdieu's kapitaler er skrevet i en europæisk kontekst, hvorved de ovenstående faktorer om de postkoloniale staters forskellighed, fra en europæisk kontekst bliver aktuel, og det bliver relevant at spørge om det er muligt, at gennemfører en sådan statsdannelse i et land som DRC.

Med tanke på det ovenstående bliver det klart, at det er den politiske geografi som jeg skriver mig ind i. Det som jeg ser på i dette speciale er det politiske i forhold til landets geografi, det vil sige naturressourcernes betydning for landet, både økonomisk og stabilitetsmæssigt. Derudover er den territoriale integration inde i den politiske geografis område, sammen med nationalisme og statsdannelse.

1.4: Begrebsafklaring

Der er i det nedenstående en opklaring af flere centrale begreber, der vil vise hvordan disse begreber anvendes i dette speciale.

Staten, er et meget centralt begreb, der i dette speciale ses gennem Anthony Giddens definition³⁸ der er kraftigt inspireret af Webers definition af staten. Det vil sige staten som et produkt af dens allukative – og autoritative ressourcer³⁹, hvilke bestemmer omfanget af det område hvori staten kan agerer som central og autoritet. Dette vil blive yderligere diskuteret gennem Pierre Bourdieu's 4 forskellige statskapitaler som stater besidder, der samtidig fungerer som ramme for den anden analyse.⁴⁰

I denne forbindelse er det nødvendigt at se nærmere på de allukative – og autoritative ressourcer. Disse begreber står henholdsvis for statens evne til at udnytte de fysiske ressourcer i territoriet, og desuden i hvor stort omfang at staten har legitimitet i territoriet, eller sagt på en anden måde statens kapacitet i forhold til produktionsformer i samfundet, og på den anden side kapaciteten til at organiserer og reproducerer befolkningen i territoriet.

³⁸ Giddens, 1984, 165-166

³⁹ Giddens, 2003, 258-62

⁴⁰ Pierre Bourdieu, 1999, 55-67

Klasse opdelt samfund, skal forstås som et samfund hvor der er forskel på land og by. Der vil sige, at de strukturelle principper i dette samfund skal findes som udtryk for de urbane områders forhold til de rurale områder. Der er i disse samfund en differentiering mellem social – og system integration. De urbane områder er en slags containere for administrative ressourcer⁴¹. De traditionelle organisationsmønstre eksisterer stadig udenfor byen, og til dels inde i byen, som neopatrimonielle netværk. Men der er på samme tid begyndende tiltag til en egentlig legal – rationel autoritet.⁴² Det som mangler er statens kapacitet til at gennembryde de traditionelle systemer, og etablerer staten som den samlende instans i territoriet.

Der er en lav eller lille grad af vertikal og horisontal integration, hvilket vil sige at der er lille eller ingen stats og nationsdannelse, og herved også en situation hvor den territorielle integration endnu ikke er bragt til ende. Differentieringen mellem land og by, betyder at byen ofte er udviklet i et helt andet tempo end de rurale områder. Denne fokusering på byen og negligering af de rurale områder, kan siges at ligne flere af de afrikanske lande, hvilket vil sige at disse lande ikke er kommet til det stade, hvor det bliver muligt at kalde sig en nationalstat. Denne manglende integritet af territoriet betyder, at de ydre liggende regioner ofte bibeholder deres traditionelle normer og værdier hvilket medfører at staten for at trænge igennem med dens officielle budskaber ofte må ty til våben.

patrimonielle og neopatrimonielle netværk, er centrale begreber der løbende vil blive diskuteret gennem specialet. Disse netværk binder individer i et patron– klient forhold. De ser to forskellige aspekter heri. Det første er den materialistiske del, altså betalingen fra sponsoren til klienten, for herved at opnå at klienten følger sponsoren, altså giver ham sin støtte. Den anden del af er udgjort af loyalitet, der får klienten til at støtte sponsoren, selv i dårlige tider, hvor det kan være svært for sponsoren at finde ressourcer til klienten. Der er dog grænser for hvor længe loyaliteten holder uden betaling, hvilket indikerer at dette system kræver en

⁴¹ Giddens, 84, s. 183

⁴² IBID

konstant mængde ressourcer, for at sponsoren fortsat kan forvente klienternes støtte.⁴³

Magtcontainer begrebet er taget fra Jackson, og bruges som en betegnelse for området som en given stat har kontrol i, altså et område hvori en stat er den centrale autoritet. I forhold til Bourdieus statskapitaler kan det siges, at magtcontaineren er området hvori de fire kapitaler er udviklet i en sådan grad, at det er staten der er den centrale autoritet og at der derfor ikke eksisterer antagonistiske tilstande mellem forskellige aktører i området. Der hvor magtcontaineren er bedre anvendelig end et egentligt magtmonopol, er når der tales om lande hvor staten ikke har kontrol over hele territoriet, og at der derfor tales om interne områder hvori staten har kontrollen.

Ressourcer står centralt i dette speciale, når der tales om ressourcer er det først og fremmest naturressourcer der tales om, hvor det mest af alt, handler om mineraler.

I forbindelse med ressourcernes betydning for konflikter i et land, tages der med udgangspunkt i Poul Colliers teori⁴⁴, og differentieres mellem *overflade ressourcer* og *dybtliggende ressourcer*. Overflade ressourcer står for ressourcer der er relativt lette at udvinde som diamanter og colton. De dybtliggende ressourcer står for mineraler som kobber og kobolt, der ligger dybt i jorden og som derfor kræver store infrastrukturelle investeringer.⁴⁵

⁴³ Jackson og Rosberg, 1998, s. 38-39

⁴⁴ Berdal og Malone, 2000, 115

⁴⁵ Berdal og Malone, 2000, 92-94

2: Metodiske overvejelser

2.1: Videnskabsteori grundlæggende ontologi og rum begreb

Videnskabsteoretisk ligger specialet indenfor den kritiske teori, med mest fokus på kritisk fortolkning, og er kraftigt inspireret af Anthony Giddens's strukturationsteori.⁴⁶

Med Giddens egne ord kan grundtanken bag studier i samfundsfag siges at være;

*The basic domain of study of the social sciences, according to the theory of structuration, is neither the experience of the individual actor, nor the existence of any form of societal totality, but social practices ordered across space and time.*⁴⁷

Og

*Human social activities, like some self-reproducing items in nature, are recursive. That is to say, they are not brought into being by social actors but continually recreated by them via the very means whereby they express themselves as actors.*⁴⁸

Gennem det ovenstående kan det ses, at det som den kritiske teori anser som det vigtigste i samfundsvidenskaben er at kortlægge, hvordan sociale processer blive reproduceret og videreudviklet gennem de sociale aktørers aktiviteter. Giddens tillægger strukturerne en stor betydning for statens udseende, funktion og for reproduktionen af staten.

Samtidig kan det ses at der i denne forståelse er fokus på reproduktionen af sociale aktiviteter, og de sociale aktører der generere denne reproduktion. Herved kan det siges at den territoriale integration i et land, er et resultat af en reproduktion af sociale aktiviteter.

Hvor det er klart, at det rumlige spiller en afgørende rolle i udviklingen af de sociale praktiser, er det dog ligeledes vigtigt at se på tiden som en vigtig faktor i

⁴⁶ Giddens, 2003

⁴⁷ Giddens, 2003, s. 2

⁴⁸ IBID

denne sammenhæng, og skal ses som de historiske begivenheder, der er foregået, og som gennem strukturationsteorien anses for at have afgørende betydning for udviklingen af de sociale praktiser. Det rumlige aspekt er af særlig betydning i et land som DRC, der er meget stort, og hvor infrastrukturen i mange områder er meget dårlig eller helt ikke eksisterende, hvilket hæmmer fremkommeligheden i landet. Jeg anvender det relationelle rum begreb⁴⁹, tager udgangspunkt i at rummet altid er noget produceret, hvilket indikerer at rummet altid skal ses i forhold til de sociale forhold der gør sig gældende, og som på den måde er afgørende for rummets produktion.

En af de centrale aspekter i strukturationsteorien, er forholdet mellem objekt og subjekt, også kaldet dualismen mellem disse to. I strukturationsteorien bliver denne dualisme dog ikke set som en dualisme, men som en dualitet, hvor det gennem struktur dualiteten, kan ses hvordan både objekt og subjekt bliver en del af strukturationen⁵⁰Dvs. at der her ikke er tale om objekterne dvs. strukturerne som primært forhindringer eller barrierer overfor subjekterne, men at strukturerne er *både* barrierer og muligheds skabende for subjekterne, hvorved objekt og subjekt ikke kommer til at stå stejlt overfor hinanden, men vil være i en dualitets forhold.

Det som undersøgeren af sociale systemer skal undersøge, er dualismen mellem strukturer og aktører, og hvordan disse påvirker hinanden. Det der er vigtigt i denne forstand er, at det ikke udelukkende er strukturerne der påvirker aktører, eller den anden vej rundt, men at de gensidigt påvirker hinanden. Dette viser at strukturationsteorien ikke anser den ene af disse to som værende vigtigere end den anden, men at det netop er dualismen mellem der er vigtig.

Når det er den territorielle integration, der er i fokus, er det vigtigt at have staten og dennes uformning og kapacitet i mente. I en postkolonial kontekst, er det ofte tilfældet, at der er tale om en stat med ringe institutionelt kapacitet. Dette har

⁴⁹ Det relationelle rum defineres af D harvey: "som rum betragtet som indeholdt i objekterne...Rummet er hverken absolut, relativt eller relationelt i sig selv, men det kan blive et eller alle former samtidig – afhængigt af omstændighederne." D Harvey, 1973, s. 13

⁵⁰ Giddens, 2003, s. 24-25

betydning for udgangspunktet for analysen, idet aspekter af ressourceforbandelsen bliver af en anden karakter, end i et miljø med stærke institutioner.

For at svare på den første del af problemformuleringen, tager jeg udgangspunkt i landets historie, hvor jeg ser på strukturerne i landet og hvordan ressourcerne har været en del af disse strukturer, og derfor hvilken rolle ressourcerne har spillet i kapaciteten til at skabe en territorial integration i landet.

De i det teoretiske afsnit udvalgte fokuspunkter, vil fungerer som retningslinier for denne analyse. Da ressourcerelaterede problemer dækker et stort spektrum, udvælger jeg to overordnede grupper, som dækker forskellige aspekter af hvordan ressourcerne på forskellige måder har påvirket udviklingen i landet.

Dette leder frem til den anden analyse, der ud fra de centrale områder, der blev identificeret i den første Analyse, vil se på om den nuværende statsdannelsesproces i landet, adresserer de identificerede centrale aspekter af ressourcernes påvirkning af integrationen i landet, og om de tiltag der bliver taget for at sikre landets fremtidige stabilitet, vil kunne øge statens kapacitet til at gennemfører en territorial integration i landet. Analysen vil være bygget op over Pierre Bourdieu's fire statskapitaler, der vil fungerer som ramme for analysen. Grunden til at jeg anvender Bourdieu's statskapitaler, som ramme for analysen er, at disse rummer bevægelsen mod en fuldstændig territorial integration, med de forskellige faktorer som denne indebærer.

Bourdieu's kapitaler, er en nedbrydelse af statens kapacitet i forskellige undergrupper, hvilket betyder at det bliver muligt at se dybere på processen mod en territorial integration. Det er dog vigtigt at huske på, at de forskellige kapitaler vægtes forskelligt i forskellige kontekster. I en situation hvor staten ikke besidder monopolet på vold, vil det ofte være den fysiske kapital der vil blive vægtet højest. Dette betyder ikke at de symbolske kapitaler ikke er tilstedeværende, men at det er svært at gennemfører disse i et sådant miljø. Den symbolske kapital kræver ofte, at der er en fysisk kapital i baggrunden, der kan virke som garant. Hvis denne fysiske kapital ikke er tilstedeværende, kan der opstå situationer, med

antagonismer mellem forskellige symboler, altså forskellige aktører der forsøger at udbrede den symbolske kapital i samme område.

I en situation hvor territoriet forsøges samlet, er den symbolske kapital dog særdeles vigtig f.eks. set gennem de mange ideografiske symboler, der er medvirkende til at skabe den centripetale kraft.

En anden del af den symbolske kapital er det sundhedsmæssige aspekt og statens kapacitet til at sikre befolkningens mest basale behov, hvilket er vigtigt i en situation hvor flere af de internationale donorer satser meget på fattigdomsbekæmpelse. Men set gennem vigtigheden af den fysiske kapital medfører dette at der i dette speciale er mere fokus på de første to kapitaler. Dette betyder ikke at de sidste to kapitaler udelades, eller at deres værdi ikke anerkendes. Det betyder blot, at jeg lægger større vægt på den fysiske og den økonomiske kapital. Statens magtcontainer eksisterer kun, hvis staten er i stand til at udøve sin autoritet i området, altså at staten besidder den fysiske kapital i et område.

2.2: Empiri valg

I dette afsnit vil jeg præsentere de centrale kilder til empiri, som jeg anvender i specialet.

Det er empiri af kvantitativ natur som jeg anvender, dette har sin begrundelse i, at specialet sigter mod en forklaring på makroplan, hvilket ville være for omfattende at skabe empiri til, hvis denne skulle genereres i en mere kvalitativ sfære.

Jeg har bestræbt mig på, at benytte empiri der kommer fra store internationale organisationer, som FN, IMF, Amnesty International, Global Witness, Institute for Security Studies, International Crisis Group, Human Rights Watch m.fl. Disse kilder anser jeg for at være gyldige, taget deres officielle ophavssted i mente.

Desuden er det meste af empirien er hentet fra Internettet, hvilket kan medføre en fare for upålidelighed. Jeg har bestræbt mig på kun, at anvende empiri fra anerkendte organisationer, hvorved faren for upålidelighed bliver reduceret, idet jeg antager at kilder som MONUC, verdensbanken, IMF, Amnesty International m.fl. er pålidelige.

Jeg indser at disse kilder alle er af vestlig herkomst, og derfor bygger på en vestlig forståelse af stat og territorium, hvilket kan ses som et problem i en postkolonial afrikansk kontekst.

Som udgangspunkt ser jeg den territoriale integration, som en national proces, hvilket taler for dannelsen af et egentligt magtmonopol i landet, og derfor som en proces der bygger på Webers forståelse af staten. Den nye konstitution understreger desuden overholdelsen af de universelle menneskerettigheder⁵¹, hvilket taler for en statsdannelsesproces i en vestlig forståelse.

FN's udstationering i DRC(MONUC)⁵², er en god kilde til at opnå data omkring statens rolle og kvalitet i landet. Dette beror på, at FN styrken i DRC har et mandat der medfører, at den har stor indsigt i statens tilstand og tillige den generelle tilstand i hele landet.

Den nye konstitution, er et vigtigt dokument der beskriver formålserklæringerne med udviklingen i landet.

SSR⁵³ planen og DDR planen er begge centrale dokumenter, der beskriver hvordan magtmonopolet skal opnås i landet.

Landets PRSP er et meget centralt dokument, der beskriver hvordan fattigdomsbekæmpelsen i landet skal foregå. Det faktum at denne *køreplan* ikke blev fulgt, viser noget om regeringens kapacitet eller villighed til at skabe en ny udvikling i landet. Hvis IMF bukker under for presset specielt fra verdensbanken og EU, vil der ifølge EIU blive påbegyndt et nyt PRSP i 2007.

Amnesty International har lavet en rapport om gennemførslen af DDR programmet, og specielt om gennemførslen af DDR programmet i Ituri provinsen.

⁵¹ DRC konstitution, 2006, stykke 2, menneskerettigheder

⁵² FN's styrke i DRC.

⁵³ A Security sector reform is the transformation of the security system which includes all the actors, their roles, responsibilities and actions, so that it is managed and operated in a manner that is more consistent with democratic norms and sound principles of good governance, and thus contributes to a well – functioning security framework.

Responsible and accountable security forces reduce the risk of conflict, provide security for citizens and create the right environment for sustainable development. The overall objective of security sector reform is to contribute to a secure environment that is conducive to development.⁵³ (Herbert Wulf, Global Conflict Prevention Pool, 2003)

Det er et centralt dokument, der stiller spørgsmål ved gennemførelsen af programmet, som må ses som en essentiel del af skabelsen af stabilitet i landet.⁵⁴ Global Witness har med rapporten "same old story" set på naturressourcerne i DRC, og hvordan de er blevet udnyttet gennem DRC's korte historie.⁵⁵ Economist Intelligence Unit(EIU) er en kilde med opdaterede lantedata, som dækker mange aspekter af landet. EIU har et meget stort lande analyse hold, og har lang erfaring med at fremstille landeprofiler og lantedata. EIU har et økonomisk budskab, hvorved det skal forstås at det er økonomiske analyser der fremstilles. Men en stor del af disse analyser indeholder data omkring landenes tilstand og derved brugbart materiale for dette speciale omkring DRC.⁵⁶ FN's "panel/group of experts" er en gruppe der er nedsat af FN, til at undersøge udnyttelsen af naturressourcerne i landet. Der har været flere rapporter, med den første fra 2002 og den sidste fra 2006. Panelet har undersøgt forbindelser mellem oprørsgrupper og ressourcerne, men har også undersøgt forholdet mellem politikere/embedsmænd, militærfolk, forretningsfolk og ressourcerne.

2.3: Indsnævring af studieområdet

Der er flere forskellige aspekter af krisen i DRC, og udviklingen af landet som jeg ikke kommer ind på. Der er flere forskellige aktører, der har indflydelse på statens kapacitet til at gennemfører en territoriell integration. I det jeg vælger at koncentrere mig omkring naturressourcerne, betyder dette at der er andre faktorer, som jeg ikke kommer ind på.

En faktor der er central, og som er svær at komme udenom er den eksterne faktor, og dens indflydelse på stabiliteten i landet. Det er dog en faktor, som jeg har valgt ikke at fokusere på, idet dette ville kræve at fokuset i specialet ville ligge ved den kolde krig, og internationale militære interventioner, idet den kolde krig, med dens

⁵⁴ AI genererer deres empiri, både fra kvalitative interviews og kvantitative undersøgelser. Desuden benyttes medier og officielle kilder som materiale, se: <http://www.amnesty.org/en/who-we-are>.

⁵⁵ Rapporten gør primært brug af sekundære kilder, til at generere dens empiri.

⁵⁶ EIU benytter sig af statisk sekundær empiri fra store og "officielle" kilder som UN, IMF osv. I lande hvor der ikke er tilstrækkelig med sekundær empiri, benytter EIU sig af den sekundære empiri der forefindes, hos centralbanken f.eks. Se: http://www.eiu.com_ourMethodology

økonomiske og militære støtte til statsledere som Mobuto. Dette ville fjerne fokuset fra ressourcernes indflydelse, og bringe det nærmere de internationale relationer, hvilket ikke er målet.

Selvom det er en faktor, som jeg har med i dette speciale, vil de patrimonielle netværk og korrupsion ikke direkte være i centrum, selvom disse også vil være en mulig påvirkning af statens kapacitet. Det er dog ikke muligt at komme udenom disse faktorer, da de ofte er en del af ressourcenedebatten.

DRC er et land med mange forskellige etniske grupperinger (se kapitel 4), dette er et aspekt af landets historie og nuværende situation. Jeg har dog valgt at fokusere på ressourcerne, og ikke på hvordan de forskellige etniske grupperinger påvirker stabiliteten i landet.

En anden større afskrivning er kirken og dens rolle i landet, som alternativt udbyder af sociale ydelser, hvilket ikke fremmer integrationen under staten, der i denne forbindelse er tale om at kirken er den instans der yder sikkerhed for befolkningen og herved skaber en reproduktion af kirken som det samlende element, og derved ikke staten. Kirker er dog på samme tid en vigtig del af befolkningens adgang til sociale ydelser.

Demokrati og krav om mere gennemsækelighed og ansvarlighed i staten, er et emne det er umuligt at komme udenom, men jeg vil ikke gå dybere ned i en demokrati diskussion, da det ikke er det der er i fokus i specialet.

2.4: Komposition af specialet

Kapitel 2: Er en gennemgang af metoden, som er anvendt i dette speciale. Den første del af kapitlet omhandler den grundlæggende ontologi i specialet, altså selve grundholdningen til hvad det er der er de drivende faktorer i et samfund, og derfor også hvad det er der skal undersøges for at få et billede af hvor et samfund er kommet fra og hvor det er på vej hen.

Den anden del er en kort gennemgang af empirien, og dens indsamling.

Den tredje del består af en indsnævring eller afskrivning af emner, som jeg ikke kommer ind på i dette speciale.

Kapitel 3: Er en teoretisk diskussion af staten, nationsdannelse, territorial integration, ressourcerelaterede problematikker som Poul Colliers Greed vs Grievance, ressourceforbandelsen, enklaveøkonomier mm.

Kapitlet er delt op i flere forskellige dele, der hver for sig henvender sig til forskellige centrale teoretiske områder.

1: Bourdieu's statskapitaler er centrale, og denne teoretiske gennemgang giver en introduktion til hvad de hver især består af. Desuden bliver det klart, hvordan jeg anvender disse kapitaler.

2: Den territoriale integration er yderst central, denne del af kapitlet giver en teoretisk introduktion til emnet, og hvordan begrebet skal forstås. Begrebet er stort, kan anvendes på forskellige måder, det bliver her klart hvordan jeg anvender begrebet, og hvad det er der er centralt for en analyse af den territoriale integration.

3: Nationalisme er et stort emne, der dækker over mange facetter. Grunden til at jeg har inddraget en teoretisk gennemgang af begrebet, er at nationalisme og territorial integration er begreb, der er tæt forbundet.

4: staten og statsdannelse, er meget centrale begreber, og dette kapitel giver en indsigt i statens rolle, altså hvad det er den gør. Desuden giver kapitlet en indsigt i forskellen på europæiske og afrikanske stater, og hvordan denne forskel kan udmønstre sig.

5: Dette kapitel er en gennemgang af ressourcernes potentielle påvirkninger af statens kapacitet. Kapitlet er delt ind i hovedgrupper, der hver især dækker over en type af påvirkning af staten og den territoriale integration. Hovedgrupperne af påvirkninger, der findes i kapitel vil være strukturerende for analyse 1.

Kapitlet afsluttes med en sammenfattende afslutning.

Kapitel 4: Er en kort gennemgang af landets historie og geografi, dette vil give afdække specialets kontekst. Ved at se på landets historie, bliver det muligt at se på og få indblik i hvilke strukturelle forhold der har gjort sig gældende i landets

udvikling indtil nu. Flere af disse strukturelle forhold der vil blive belyst her, vil senere blive diskuteret i de to analyser.

Historien påbegyndes med en kort beskrivelse af landet før uafhængigheden, og tager derefter fat i perioden fra landets spæde uafhængighed til nu.

Kapitel 5: Er et analytisk blik på, hvordan ressourcer har og stadig påvirker statens kapacitet. Kapitler leder frem til en afsluttende delkonklusion, hvor der udvælges fokuspunkter for den efterfølgende analyse i kapitel 6.

Kapitel 6: Er et analytisk blik på, hvilke tiltag der tages for at øge statens kapacitet til at skabe stabilitet og øget udvikling i landet. Kapitlet tager udgangspunkt i Bourdieu's 4 kapitaler, der hver i sær dækker forskellige aspekter af statens kapacitet.

Kapitel 7: Er en sammenfattende konklusion af specialet

3: Teoretisk fundament

Navigation

Dette kapitel udgør specialets teoretiske fundament, og vil se på teorier omkring de centrale aspekter i specialet.

Kapitlet er delt op i to dele, der henholdsvis ser på teorier om Bourdieu's fire statskapitaler stat, nation, nationalisme og herefter teorier om ressourcer og deres mulige påvirkning af staten og dens kapacitet til at udvikle og stabiliserer et land. Derefter er der en kort. Kapitlet afsluttes med en opsamlende delkonklusion.

3.1: Indledning

En stats kontrol af territoriet afhænger af flere forskellige faktorer. I dette speciale er det først og fremmest de mange naturlige ressourcer som findes i DRC, der er i fokus. Staten og dens evne til at skabe et fundament for dens tilstedeværelse i hele territoriet, dvs. et emne der er tæt relateret til statsdannelsesprocesser. Dette kræver en grundlæggende forståelse af staten, og hvilke faktorer der kan gøre sig gældende, specielt med hensyn til hæmmende eller fremmende faktorer, der vil være af interesse i lyset af specialets kontekst. Desuden er staten en vigtig faktor i dannelsen af én nation, der kunne skabe et fælles tilhørsforhold for befolkningen, og herved lette den territorielle integration i landet. Derfor er emnet omkring nationen, og hvilke faktorer der her virker samlende eller splittende, vigtige. Dette skaber et behov for en gennemgang af både staten og nation, og hvordan disse to begreber gensidigt påvirker hinanden i den moderne nationalstat.

Det er ikke staten i en klassisk politologisk kontekst, som jeg ser på, men nærmere statens evne til at kontrollere sit territorium og nationen eller nationerne der findes indenfor dette territorium. Jeg vil ikke begynde en længere udredning af de forskellige skoler indenfor statsteori, da dette ikke er fokuset i dette speciale. Det er dog ikke muligt at se på territoriet uden at se på staten, da et territorium uden en stat, ikke er andet end et område. Begreber der vil stå centralt i denne forbindelse er statsdannelse⁵⁷ og nationsdannelse⁵⁸. Dette skal ses ud fra, at en

⁵⁷ Statsdannelse; kan ses som udbredelsen af statens allukative og autoritative ressourcer, i en progressiv kontekst vil dette betyde statens evne til at opnå udbredelsen af ressourcerne i hele territoriet.

stor del af dette speciale vil omhandle DRC's manglende territorielle integration. I en situation hvor den territorielle integration er en realitet, vil staten ifølge Bourdieu være centrum eller x'ét der binder befolkningen i territoriet sammen om en fælles idé, ved at det er herfra reproduktionen af staten og den nationale idé bliver dannet.⁵⁹ Det som jeg mener med "statsdannelse", er statens evne til at skabe denne fælles idé om staten som centrum for autoriteten i territoriet. Som en konkretisering af dette, bliver Bourdieu's 4 kapitaler anvendt, til at muliggøre et dybere blik på denne proces. Bourdieu's kapitaler omhandler 4 centrale dele af statsdannelsesprocessen, og ikke at forglemme opretholdelsen af statens magtcontainer gennem en reproduktion.

3.2: Pierre Bourdieu's kapitaler

Pierre Bourdieu ser to grundlæggende typer af vold, som staten anvender til at opnå accept som territoriets centrum. Den fysiske og den symbolske vold. I det nedenstående vil disse blive præsenteret. Bourdieu brugte kapitaler som beskrivelse for enkelte dele af statens koncentration af magten i territoriet. Udover de to typer af vold, er der yderligere to typer af kapitaler, den økonomiske og den informative.

Staten er et resultat af en koncentration af de 4 kapitaler, og staten kan ses som et X i centret af denne proces.⁶⁰ De fire kapitaler skal ikke ses som isolerede fra hinanden, men derimod hver for sig afhængige af de andre kapitaler.

De fire kapitaler er henholdsvis, fysisk kapital, økonomisk kapital, informations kapital og symbolsk/kulturel kapital, der herefter vil det blive benævnt symbolsk kapital.⁶¹

Statsdannelse kan defineres som; "The capacity of the state to penetrate civil society, and to implement logistically political decisions throughout its territory"(Mann, 94, s. 185-213)

⁵⁸ Nationsdannelse; Processen hvori mennesker i et territorium samles omkring en fælles idé; "Nation-building refers to the process of constructing or structuring a nation using the power of the state. This process aims at the unification of the people or peoples within the state so that it remains politically stable and viable in the long run. Nation-building can involve the use of propaganda or major infrastructure development to foster social harmony and economic growth"
(wikipedia.org/wiki/Nation_building)

⁵⁹ Bourdieu, 1999, 67-68

⁶⁰ Bourdieu, 2005, 12

⁶¹ IBID

Hvilket betyder at staten udgøres af dens evne til at udbrede og eksekvere kapitalerne.

Det er vigtigt at huske på, jeg i dette speciale fokuserer på statens kapacitet til at integrerer territoriet, og ikke på statens opbygning eller kapacitet til at skabe et demokratisk styre. Den fysiske kapital er en yderst central del af etableringen af den territorielle integration, det er dog lige så klart at de 3 andre kapitaler er ligeså vigtige, hvis denne integration skal bibeholdes, altså at der forekommer en reproduktion af statens autoritet, mod en mere symbolsk vold.⁶²

Den fysiske kapital udgøres af statens kapacitet til fysisk at kontrollerer territoriet med fysisk vold, altså politi og militær. Ved at se på statens kapacitet til at udøve sin autoritet i territoriet, som en central del af statens funktioner, bliver det klart, at når staten ikke formår denne opgave, bliver Stephen Walts ord omkring konsekvensen af forfejlede eller kollapsede stater aktuelle: ”*Breeding grounds of instability, mass migration and murder*”⁶³

Herved bliver det tydeligt, at dannelsen af et magtmonopol i landet, er en opgave der er nødvendig, hvis landet skal have en stabil fremtid.

En af de største forskelle på de Westfalske stater og de fleste af de postkoloniale stater, er netop magtmonopolet, og hvordan den manglende kontrol over territoriet påvirker statens kapacitet. Det er ikke kun magtmonopolet der er afgørende for statens kontrol, men det er fundamentet for de andre kapitaler. Med dette mener jeg, at reproduktionen af statens autoritet i territoriet, vil være besværliggjort, hvis andre aktører end staten gør krav på territoriet, eller dele heraf.

Det er vigtigt at have i mente, at en stat ikke nødvendigvis behøver at have udviklingen af territoriet som mål, men derimod berigelse af en lille elite, på bekostning af resten af befolkningen, når der i denne sammenhæng tales om en stat og dens kapacitet, er det en stat, der som mål har at udvikle territoriet mod en ophævelse af patrimonielle tendenser i staten, og etableringen af en mere gennemsigtig og ansvarlig politik.

Set i et historisk lys, så kan oprettelsen af et magtmonopol sammenlignes med afpolitiseringen af territorierne, som foregik i flere europæiske stater i det 17-18

⁶² Bourdieu, 1999, 67-68

⁶³ Stephen Walt (In Rotberg 2002)

århundrede. Denne afpolitisering var en afgørende faktor i dannelsen af en fælles idé i flere af de europæiske stater.

Den økonomiske kapital, er statens kapacitet til at vedtage og gennemfører økonomiske reguleringer og tiltag. Der er dog ikke nok bare at vedtage disse, det er også nødvendigt at de skal udføres. Her er det så, at magtmonopolet bliver en aktuel del af den økonomiske kapital, da det vil være svært, hvis ikke umuligt, at gennemfører økonomiske forhold i områder hvor staten ikke har kontrol, eller hvor denne kontrol er minimal

Herved bliver denne kapital en diskussion af statens kapacitet til at skabe et økonomisk fundament, for den fremtidige udvikling i landet.

Den informative kapital handler først og fremmest om statens kapacitet til at opnå information om territoriets befolkning og geografi. Det er dog mere end dette, den informative kapital omhandler også statens kapacitet til at validerer information.

Det vil sige landkort, personregistre, officielle mål for højde, længde og vægt m.fl. Herved bliver det klart, at denne kapital, handler om statens kapacitet til at gennembyrde traditionelle strukturer og normer, og herefter at overfører statens egne strukturer. Ved at blive i stand til at definerer normen i territoriet, bliver statens også i stand til at definerer afvigelser fra denne.⁶⁴

Den symbolske kapital kan bedst beskrives med Bourdieu's egne ord:

*"Every power to exert symbolic violence, i.e. every power which manages to impose them as legitimate by concealing the power relations which are the basis of its force, adds its own specifically symbolic force to those power relations"*⁶⁵

Den symbolske kapital rummer flere forskellige faktorer, men fælles for dem, er det ovenstående citat. Uddannelse ses som symbolsk kapital, idet at autoriteterne gennem skolen bliver i stand til at *forme* eleverne imod en bestemt retning, gennem et nationalt pensum for skolernes undervisning, bliver det muligt at skabe en reproducerende viden i befolkningen.⁶⁶ Michael Billig taler for det fælles pensum i skolerne, der kan skabe en fælles idé om nationens historie og rødder, der vil medfører en udvidet tilhørsfølelse hos befolkningen.⁶⁷ En vigtig del af denne diskussion overlapper den informative kapital, idet denne diskussion rummer

⁶⁴ Giddens, 1998, 173

⁶⁵ Bourdieu, 77, s. 4

⁶⁶ Benedict Andersen, 83, s. 44-45

⁶⁷ Michael Billig, 95, 13-15

statens evne til at dikterer, hvad det er der skal undervises i. Det vil sige at validerer, hvad der er "rigtig" viden, og hvad der ikke er. Hartshorne taler om stats - idéen som den stærkeste centripetale kræft, det er blandt andet denne idé der vil blive produceret og reproduceret gennem den symbolske kapital.

Men det er ikke kun uddannelsessystemet der har dette potentiale. Det juridiske system, har et tilsvarende potentiale. Udbredelsen af statens love og regler, har en centripetalkraft. Det er dog ikke sikkert at denne effekt bliver aktuel. Det kræver at systemet bygger på et legitimt grundlag, hvorved det bliver klart, at den symbolske kapital, ikke kan stå alene, men er afhængig af, at der er et magtmonopol der bakker det op.

Generelt kan det siges at den symbolske kapital omhandler alle områder hvori der foregår en reproduktion. Det vil sige at dette f.eks. også omhandler betydningen af det nye flag, og hvilken betydning det har, at den røde farve der repræsenterer blodet fra de tidligere krige, er kommet ind i flaget.⁶⁸

3.3: Territoriel integration

Territoriet ses altid i forhold til, enten staten eller nationen. Der er to forskellige syn på, hvordan staten og territoriet udvikler sig på. Den ene, den *organiske* er koncentreret omkring statens udvikling i forhold til territoriet. Denne vinkel på territoriet omhandler hvordan territoriet er blevet allokeret til staten. I den europæiske statsdannelsesproces, skete dette over lang tid, hvor de enkelte lande førte mange krige mod de omkringliggende kongeriger. Det var først med den Westfalske fred i 1648⁶⁹, at territoriet blev anerkendt som suverænt. Fra 1648 fik staten fred til at etablerer sit magtmonopol i territoriet, hvorved statens magtmonopol kunne blive en realitet.

Det andet syn eller skole indenfor dette felt er den *funktionelle* forståelse af territoriet. Dette omhandler territoriets integration, eller statens integration af territoriet. Dvs. at dette omhandler de samlende eller opsplittende kræfter, der udspiller sig i territoriet, og hvordan staten kan påvirke disse kræfter. Denne del af

⁶⁸ Reliefweb.com.

⁶⁹ Taylor, 2000, s, 156

afsnittet vil først og fremmest se på bevægelserne i territoriet og hvordan disse påvirker integrationen. Den funktionelle forståelse af territoriet rummer også grunden til, at territoriet blev eller bliver integreret.

Når Giddens eller Tilly taler om krigen som vigtig, er det på grund af hvad den betød for staten og integrationen af territoriet. Krigen medførte et øget behov for ressourcer til at føre krig for. En stor del af disse ressourcer blev skabt gennem beskatning af befolkningen. Da behovet steg, var det nødvendigt at intensivere beskatning, hvilket medførte en større grad af systematisering af bureaukratiet, hvilket var en vigtig del af den centrale stats opståen.⁷⁰

En anden vigtig konsekvens af krigen, var at det blev nødvendigt at integrere befolkningen, sådan at der altid var soldater nok. Desuden var det nødvendigt at sikre territoriet mod interne opstande, som fjender kunne udnytte. Denne udvikling medførte en øget integrering af befolkningen i et territorium.

For at overføre dette til en afrikansk kontekst, er der flere faktorer, der er relevante at se nærmere på.

De afrikanske stater var kunstige og ikke organiske, det vil sige at de blev skabt gennem landenes uafhængighed fra deres kolonimagter. Staterne besad ikke et magtmonopol i deres territorier, og afpolitiseringen⁷¹ af territoriet var ikke fuldført, eller måske endda ikke påbegyndt. Dette betyder at integreringen af territoriet, der i en europæisk kontekst havde taget århundrede først skulle til at starte.

Flere af de postkoloniale stater i Afrika er store i en europæisk kontekst, dette gælder i sær for et land som DRC. Selve størrelsen af territoriet kan have stor indflydelse på integreringen af territoriet. Den store størrelse betyder at befolkningstætheden bliver mindre, og det bliver mere omfattende at gennemføre integreringen af befolkningen. Store skov - og bjergområder, gør denne opgave endnu større.

I en afrikansk kontekst ser det anderledes ud, da der ikke har været mange inter statslige krige, hvilket betyder at behovet for at integrere territoriet ikke har været

⁷⁰ Sørensen, 1998, s. 171-173

⁷¹ Begrebet afpolitiseringen dækker over en proces, hvor magten i et territorium placeret centralt, og at der derefter kun eksisterer en legislativ magt i territoriet, og at der ikke er flere aktører, der gør krav på magten i territoriet.

så stort. De afrikanske stater blev skabt med suverænitet, hvilket betød at territorierne ikke var truet i samme grad, som i en europæisk kontekst.⁷²

Staten i flere afrikanske lande, fik deres budget dækket af udnyttelsen af landets naturressourcer, hvilket betød at det ikke var nødvendigt at skabe et skattesystem, hvilket igen betød at behovet for integration af territoriet var mindre.

Den territoriale integration kan ses på flere forskellige niveauer. Det er dog den nationale integration, som jeg er interesseret i. Den territoriale integration kan ses som koncentrationen af statens ressourcer, altså en koncentrering af de fire statskapitaler.

Dette taler for, at staten er nødsaget til at skabe en national integration, det vil sige at skabe en fælles idé eller stats idé i befolkningen.

I en territorial forståelse kan en udbredelse af den territoriale integration ses gennem to forskellige begreber, den vertikale og den horisontale udbredelse, eller integration. Begreberne skal forstås som to forskellige måder hvorpå den territoriale integration foregår. Den vertikale integration står for en hierarkisk integration der kan ses som en oppefra og ned integration, altså en integration af sociale grupper ind i det eksisterede sociale system, eller sagt på en anden måde en statsdannelse.⁷³ Den horisontale integration er mere knyttet op på nationsdannelsen, altså at skabe et fælles tilhørsforhold for befolkningen i territoriet.

Hartshornes teori om den territoriale integration, lægger specielt vægt på stats idéen som den centrale centripetale kræft, der vil være i stand til at modvirke, de centrifugale kræfter, som forskellige sprog, kulturer eller religioner og regionale forskelligheder.⁷⁴ Det der er vigtigt at have i mente, er at skabelsen af centripetale kræfter eller ikonografier er en bevist og aktiv handling fra statens side. Hvilket betyder at denne skabelse af centripetalkræft kan ses gennem Bourdieus kapitaler, som en konkretisering af de centripetale kræfter.

⁷² Herbst (i Rotberg 2004), s. 308

⁷³ Taylor, 2000, s. 150

⁷⁴ Hartshorne, 1950 – Hartshorne lægger mest vægt på den horisontale integration, og at han ikke beskæftiger sig meget med den vertikale del af integrationen. Derfor er det vigtigt at have i mente, at jeg anvender Hartshorne til at belyse vigtigheden af stats – ideen.

Med hensyn til den territorielle integration, så er det en bevægelse der er tale om. Derfor virker det relevant at inkludere Gottmanns centrifugal – og centripetal kræfter. Gottmann tog udgangspunkt i hvad han kaldte *partitioning of geographical space*, der står for opdelingen af jordkloden i territorier.⁷⁵ Gottmann så med begrebet *circulation*, bevægelsen væk fra centrum af territoriet. Dette kunne skyldes flere forskellige faktorer, hvor overbefolkning, fristende ressourcer og økonomisk gevinst ved migration. Gottmann så denne bevægelse som ultimativt, at være i stand til at ophæve partitioneringen og herved at ændre på den nuværende fordeling af territorier på verdenskortet. Denne cirkulation bliver modvirket af hvad han kaldte ikonografi, det vil sige tegn og symboler, der har en centripetal kræft og derfor virker samlende, og herved modvirker centrifugal kræften som cirkulationen udgør.⁷⁶

3.4: Nationalismen som samlende element

Nationalismen er som overskriften indikerer tæt forbundet med stats – og nationsdannelse, hvor statsdannelsen i dette speciale ses gennem Bourdieus kapitaler. Reproduktionen er et yderst vigtigt element i disse kapitaler, hvorved nationalismen får sin relevans. Men det er vigtigt at slå fast, at konteksten ikke er den samme som i en europæisk statsdannelse, hvilket smitter af på brugen af begrebet omkring nationalismen

Nationen er et emne, der er meget diskuteret, dette gælder specielt hvordan en nation opstår.

Der er 2 forskellige syn på hvordan nationen opstår, og hvad der er *Triggeren* for denne skabelse, disse 2 syn kan siges at være den historiske og den politiske⁷⁷.

En anden måde at se dette på, er at se på hvad der kan kaldes *oldtid mod*

⁷⁵ Gottmann, 1951, s. 153-73

⁷⁶ Gottmann, IBID

⁷⁷ Det historiske henviser til den mere *Primordialist* forståelse, og tilhænger af at det er historiske faktorer og begivenheder der skaber det *nationale* fællesskab. Til forskel for dette, er det politiske syn på nationen, mere tilhænger af, at det er *politiske* idéer der er grundlaget for fællesskabet. (Taylor, 2000, 194-5)

*moderne*⁷⁸ Dette lægger op til en diskussion af forskellen på det der har skabt nationen, dvs. er det oldtidens traditioner, der gennem traditionelle særlige træk, har formet nationen, eller er det den moderne stat, der har skabt nationen gennem nationalistisk reproduktion. Her bliver kløften mellem de to sider af diskussionen meget klar, og fremstår som en kløft det ikke er muligt at krydse.

På den ene side er der den *gamle* skole, der dækker over den historiske eller oldtidsbestemte tilgang, hvor det argumenteres for at det er historiske traditioner der binder befolkningen sammen, og som skaber et tilhørsforhold. Fortaler for denne tilgang står Anthony D. Smith, der taler for at nationer bliver skabt gennem *etnier*⁷⁹

Den anden side af denne diskussion, det vil sige nationalismen som et moderne fænomen, der ikke oprinder fra etnier eller urgamle traditioner, men som et resultat af statens behov for en samlet befolkning. Hobsbawm skriver at nationalismen har sin rod i princippet omkring nationalitet: "hver nation har ret til sin egen stat"⁸⁰ Herved bliver det klart at det er et moderne fænomen der er tale om, hvilket også fremgår af:

*"The basic characteristic of the modern nation and everything connected with it is its modernism"*⁸¹

En anden faktor der også er værd at se på, er nationalismens elitære natur.

*Nogle revolutionære bønder stopper en velklædt mand ved et checkpoint, manden udbryder Vive La Nation, hvilket får bønderne til at spørge manden omkring hvad nationen er. Billington har i en lille historie vist det ret klart, at det bestemt ikke var alle, der viste hvad nationen eller nationalismen var for noget.*⁸²

Gennem den ovenstående lille historie, gør Billington det klart at det ikke er en proces der kommer nedefra, men at det er en "top-down proces.

Der skal her tages hensyn til, at der er ofte i litteraturen ses en forskel på om denne kraft anvendes til at skabe en nation, eller til at reproducere en nation. Den reproducerende del af nationalismen blev af Michael Billig kaldt for *banale nationalisme*, der ifølge ham er nationalismen der anvendes til reproduktion af

⁷⁸ Oldtid mod moderne, se nationalismproject.org

⁷⁹ Anthony D. Smith,

⁸⁰ Taylor, 2000, 195

⁸¹ IBID

⁸² Taylor, 2000, 196

etablerede nationer⁸³. Dette er bestemt ikke en holdning der deles af alle. Nationalisme anses ofte som noget kraftfuldt, farligt og oprørsk, hvilket ikke passer ind i en moderne nation.

Nationalismen er en aktiv kraft, det vil sige at det ikke er en kraft der opstår af sig selv. I en situation hvor der er flere forskellige bejlere til magten i territoriet, kan der derfor opstå en situation hvor der ikke er tale om hegemoni men nærmere om en antagonisme mellem to eller flere forskellige aktører. I en sådan situation kan denne kraft blive til en ødelæggende kraft, der er drivende for en konflikt.

Reproduktionen er et centralt emne i dette speciale, da reproduktionen indgår som en omfattende del af etableringen af den territorielle integritet.

Det kan være svært at måle på nationalismen eller en stats idé, men reproduktionen af den territorielle samhørighed starter med statens kapacitet til at udøve dens autoritet, såsom uddannelsessystemet, retssystemet eller sikkerhedssystemet. Derfor vil jeg se på omfanget af nationalismen og statsdannelsen gennem udbredelsen af Bourdieus fire statskapitaler.

3.5: Staten

Da det ikke er staten i sig selv, som er fokus i dette speciale, men derimod landets naturressourcers indflydelse på landets territorielle integritet, og statens evne til at modvirke negative følger af dette, vil jeg ikke gå ind i en længere diskussion omkring staten og dens funktion. Det der er centralt i dette speciale er statens kapacitet til at skabe og reproducere en magtcontainer, der dækker hele territoriet.

Det er vigtigt at huske på, at dette speciale er fokuseret omkring statsdannelsesprocessen i DRC. Hvorved statsdannelses teorier sættes ind i en anden kontekst end den, som den normalt befinder sig i.

Som definition på staten, anvender jeg som udgangspunkt Giddens definition⁸⁴ der er kraftigt inspireret af Webers definition af staten. Det vil sige staten som et

⁸³ Michael Billig, banal nationalism, 1995

⁸⁴ Giddens, 1984, 165-166

produkt af dens allukative – og autoritative ressourcer, hvilke bestemmer omfanget af det område hvori staten kan agere som central autoritet.

I en DRC kontekst er det relevant at inkludere begreber om staten, som *failed states* eller *kollapsede stater*. Disse dækker om en situation hvor staten ikke formår at udøve dens funktion. Gennem skemaet i bilag1, kan det ses at DRC kvalificerer sig i flere af Rotbergs kriterier for, hvornår en stat kan siges at være forfejlet. Springet fra en forfejlet stat til et egentligt statskollaps, ligger i graden af fejl af Rotbergs kriterier.⁸⁵ Begrebet statskollaps kan opdels i to forskellige situationer. Det funktionelle statskollaps, og det institutionelle statskollaps. Det institutionelle statskollaps dækker over et totalt nedbrud af statens institutioner, hvilket heldigvis er relativt sjældent. Det funktionelle statskollaps, derimod dækker over situationen hvor statens institutioner består, men er ude af stand til at udøve dens funktioner.⁸⁶

I en territorial kontekst, er statens vigtigste opgave at skabe en centripetal kraft i territoriet og herved skabe en større grad af samling, og ultimativt at etablerer et egentligt magtmonopol i territoriet.⁸⁷ Derfor er statens kapacitet til at gennemføre denne opgave en vigtig faktor. Dette gælder specielt i lande, hvor den territoriale integration ikke er gennemført. Det er ikke muligt at se på statens kapacitet, uden at se på selve staten og dens forcer og defekter.

Der er mange teorier om staten, og derfor vil det ikke være muligt at gennemgå dem alle her.

Grundlæggende kan der i litteraturen omkring statsteorier ses et system, der kan antage to forskellige former. Den ene er at se på staten, som det sæt institutioner som denne udgøres af, og herfra analyserer staten. Denne skole kaldes den organisatoriske måde at se på staten, og har sin moderne oprindelse hos bl.a. Max Weber.⁸⁸

⁸⁵ Rotberg, 2002, s. 132

⁸⁶ Miliken og Krause, 2002, s. 753-54

⁸⁷ Taylor, 2000, 150-151 (Hartshornes teori omkring territorial integritet)

⁸⁸ Sørensen, 1998, s. 44-45

Den anden skole tager udgangspunkt i samfundets behov, og ser på hvordan staten opfylder disse. Som fortæller for denne funktionelle retning kan bl.a. nævnes Marx og kapitalismens politiske økonomi.⁸⁹

Den førstnævnte kan siges at beskæftige sig med hvordan staten operer, og hvordan den "gør det den gør"⁹⁰ Sagt på en anden måde er denne retning indbegrebet af institutionalismen og til dels ny- institutionalismen. Det vil et studie af staten set gennem dens institutioner, og de fysiske og geopolitiske rammer som staten opererer indenfor.

Den sidstnævnte retning kan siges at beskæftige sig med, hvad det er staten skaber. Det vil sige hvad det er som samfundet har brug for at staten skaber. Af teoretiske retninger fra denne retning kan nævnes funktionalismen eller marxistisk strukturalisme.⁹¹

*The state has the capacity to enforce laws and has a public responsibility to make and administer collective laws in the interest of the public or the common good*⁹²

Eller

*The state's power and authority is sanctioned by its citizens with the expectation of the provision of certain political, economic and social goods. In return for the sanctioned authority and derived revenue (i.e. taxes) "strong states offer high levels of security from political and criminal violence, ensure political freedom and civil liberties, and create environments conducive to the growth of economic opportunity"*⁹³

Det første citat kan ses som en udlægning af den organisatoriske metode at se på staten. Det som stater gør, er at organiserer og allokerer ressourcer til territoriets befolkning, gennem systemer der er legitimeret af befolkningen. Det næste citat er mere drejet mod den funktionelle forståelse og viser hvorfor staten gør, det den gør. Staten allokerer ressourcer til befolkningen mod at opnå legitimitet og muligheden for skatteopkrævning. Dette kan i en DRC kontekst ses på en lidt anden måde, nemlig hvad det er staten *ikke gør*, og *hvorfor* den ikke gør det. Det vil sige at når staten ikke allokerer ressourcer til befolkningen, er der to forklaringer. Enten er der ingen ressourcer at allokerer, eller også har staten ikke brug for befolkningens opbakning. Staten er altid nød til at have en vis mængde ressourcer til rådighed. Måden hvorpå disse ressourcer opnås er et meget centralt

⁸⁹ IBID

⁹⁰ IBID

⁹¹ IBID

⁹² Lawson, 97, 35-36

⁹³ Rotberg, 2002: 2

punkt, idet det udgør en af de største forskelle på de europæiske og flere af de postkoloniale stater. I en europæisk kontekst var befolkningen en vigtig kilde til ressourcer for staten, i en DRC kontekst har dette aldrig været tilfældet. De naturlige ressourcer i landet har været grundlaget for statens allukative ressourcer, hvilket også i en DRC kontekst betyder at staten ikke har haft interesse i områder uden forekomster af større mængder af ressourcer. Resultatet af denne form for selektiv interesse for territoriet bliver ofte, at integrationen af territoriet bliver gjort i forhold til ressourcerne, og herved at store dele af territoriet ikke bliver integreret.

Det der ofte i litteraturen er blevet isoleret som en af årsagerne til manglende økonomisk vækst eller territoriell integration er en situation, hvor det skadelige element er staten selv. Derfor er det nødvendigt at se på forklaringer på, hvad det er der medfører at staten bliver det ødelæggende element, frem for det udviklende.

Når der tales om statens kapacitet, vil det oftest blive forstået, i en normativ kontekst, som statens evne til at gennemføre en bæredygtig politik der styrker udviklingen i territoriet.

Men dette behøver ikke altid at være tilfældet. Specielt blandt postkoloniale stater eksisterer der stater, der ikke "arbejder" for det fælles gode, men derimod sikrer statens ressourcer for staten selv. Denne form for stat kan også kaldes for en skyggestat idet det korrupte system, er gemt bag en konstitution⁹⁴. Der kan være tilfælde hvor staten ikke længere forsøger at gemme de patrimonielle netværk, hvorved staten kan bevæge sig mod et egentligt tyranni.

Stater der ikke udbyder social service til befolkningen, men derimod udnytter udbytter den, kaldes ofte for predatory stater, idet disse rovdyrslignede staters kapacitet ikke rettet mod det almene gode, men nærmere mod den individuelle rigdom.⁹⁵ Et andet resultat af den manglende kapacitet, er statens kapacitet til at kontrollere territoriet, og herved at kontrollere og afslutte kampe mellem stammer eller oprørsgrupper i territoriet. De mange krige indenfor territorierne har betydet,

⁹⁴ Reno, 1998, s.2

⁹⁵ Jackson og Rosberg, 1982, s 42-43

at de afrikanske stater ikke har været i stand til at udvikle sig til stærke stater.⁹⁶ Herved bliver afpolitiseringen af territoriet, som foregik i de fleste af de europæiske stater i det 17. og 18. århundrede aktuel. Set gennem Bourdieus fysiske kapital, vil et manglende magtmonopol betyde at statens magtcontainer er betydeligt indskrænket.

Staten er et resultat af dens evne til at samle et territorium omkring, altså dens centripetalkraft i territoriet. Staten kan ses som et resultat af dens autoritative ressourcer, altså dens evne til at være den bestemmende aktør, og dens økonomiske potentiale, der ligger til grundlag for dens investeringer i den fremtidige udvikling af landet. I tilfælde hvor der tale om flere forskellige fraktioner i et territorium, der alle strides om retten til at udgøre statsmagten, er der tale om en antagonistisk tilstand, hvor statsdannelsesprocessen bliver en kamp om hvem der bliver den bestemmende faktor i territoriet, og som får retten til at reproducere staten.

I tilfælde hvor statsmagten ikke besidder et magtmonopol i et territorium, vil denne antagonisme ofte være den drivende kraft, og hermed være bestemmende for statens virke. De patrimonielle og neopatrimonielle netværk, som ses i mange afrikanske lande, kan som et resultat af dette, og virker som en måde hvorpå en fraktion kan opretholde magten i et territorium. Problemet med de patrimonielle netværk er, at det ofte er statens budget der anvendes til at sikre magtpositionen, og derfor at dette system indskrænker statens evne til at skabe en mere bæredygtig udvikling i landet. Et andet problem med de patrimonielle netværk er, at de ofte modvirker en udvikling af det institutionelle miljø i et land, idet patrimonielle netværk er fordækte, og at en øget institutionalisering ville skabe problemer for dette system. Det er dog vigtigt at have i mente, at de patrimonielle netværk ofte er limen, der holder en til tider skrøbelig stat sammen, og at en bekæmpelse af systemet i disse tilfælde, kunne bringe staten tættere på et reelt statskollaps både funktionelt og institutionelt.

Staterne i Afrika, er af forskellige grunde forskellige fra de Westfalske stater. Det første der er værd at se på, er forskellen på organiske og kunstige stater. De

⁹⁶ Herbst, 2003, 166

organiske stater er de westfalske stater, der er opbygget over lang tid, og som er bygget op over et kerneområde, og derefter ekspanderet til deres nuværende størrelser. De har desuden haft tid og handlefrihed til at skabe afpolitiserede territorier med statens magtmonopol som følge.

De kunstige stater, er derimod blevet skabt af politisk vej, og deres territorium sikret gennem politik og ikke gennem en langvarig ekspansion. De postkoloniale stater i Afrika er eksempler på sådanne kunstige stater, der blev skabt gennem uafhængighedsaftalerne med deres tidligere kolonimagter. Dette medførte at de kunstige stater ikke fik samme mulighed for at udvikle sig. I denne forbindelse er den territorielle integration af største vigtighed. I skabelsen af grænserne i Afrika, blev der ikke taget hensyn til naturlige grænser mellem stammer og etniske grupper. Hvilket har haft stor indflydelse på stabiliteten i mange af de postkoloniale stater.⁹⁷

Det der er det centrale i det ovenstående omkring de kunstige stater, er at de postkoloniale stater, er opstået og bygget op over det eksisterende politiske system, som kolonimagten havde etableret.

3.5.1: Stats – og nationsdannelsesprocesser

Jeg har inddraget dette lille kapitel, på grund af at fokus i dette speciale ikke kun ligger på statens kapacitet, men måske i højere grad på hvordan denne kapacitet udvides.

Jeg vil her se dybere på hvad der ligger bag stats – og nationsdannelsesprocesser. Gennem definitionen på side 21 står det klart at dette er processer der kan have meget forskellige udseende, hvilket kommer an på flere forskellige faktorer der gør sig gældende i situationen hvor processen pågår. Når statsdannelsesprocessor generelt kan siges at være centreret omkring udbredelse af statslige institutioner, bliver det klart, at en sådan proces går mod det patrimonielle eller neopatrimonielle styre, der ofte går den modsatte vej, altså at nedbryde institutioner, for at styrke det personlige styre.⁹⁸

⁹⁷ Cornwell, 1993, 62

⁹⁸ Jackson og Rosberg, 1982, s 42-43

Det der er centralt er, at det gælder om at få befolkningen rettet ind under én fælles idé. Det kan være svært at forstå, hvordan denne proces kan foregå relativt fredeligt det ene sted, og udarte sig til en egentlig *etnisk udrensning* et andet sted. Det må være målet for udviklingsverden at denne proces ikke udarter sig til voldelige udryddelser af uønskede etniske eller religiøse grupper. Derfor er det vigtigt at finde ud af, hvordan denne proces kan *styres*, sådan at den bliver så fredelig som muligt.

Der er forskellige metoder, hvorpå Bourdieu's kapitaler kan blive udbredt. I et territorium hvor der eksisterer et magtmonopol hos staten, vil der være tale om en symbolsk udbredelse eller nærmere en påmindelse omkring staten. Dette er hvad Billig kalder den banale nationalisme, hvor det er kendte symboler der er transmitteren. I et land som DRC, hvor der ikke eksisterer et magtmonopol er det en noget anden proces. Reproduktionen af statens symboler kan ikke starte før end staten er fysisk repræsenteret. Derfor er en udbredelse af statens fysiske tilstedeværelse en nødvendighed, hvilket kan være svært i områder hvor staten møder væbnet modstand. Andersen taler om kommunikation og uddannelse som noget af det centrale i skabelsen af et samlet territorium, hvilket svarer overens med hvad Bourdieu mente om skolen. Retssikkerhed, sundhed og sikkerhed er andre faktorer der er vigtige at huske på. Derfor hviler en statsdannelsesproces i en sådan situation på, at staten kan blive fysisk udbredt i territoriet, sådan at befolkningen kan opdage at staten er der for dem, hvilket er en nødvendighed for at staten kan blive reproduceret. Staten udbyder dens sociale hjælp til befolkningen for herved at opnå muligheden for at kunne etablere legitimitet af regeringen og endvidere muligheden for at etablere stabile skattesystemer. Det er dog ikke en nødvendighed for staten, at gennemfører denne proces med at udbrede sociale ydelser i territoriet, hvis statens legitimitet ikke er vigtig, og at behovet for et stabilt skattesystem ikke eksisterer. Derfor er det vigtigt at huske på, at statsdannelsesprocesser ofte er normative, og beskriver en europæisk proces. Derfor kan det ses at der er forskel på, om der tales om en statsdannelse eller om en nationalstatsdannelse. Nationalstaten er ideelt set, hvor territoriet er okkuperet af én nation, og hvor staten har gennembrudt traditionelle systemer i territoriet, og er blevet centeret for befolkningen.

Spørgsmålet er så, hvordan staten udbredes. Det er her nationsdannelsen bliver aktuel, altså at samle en befolkning under en fælles idé. I Europa efter den Westfalske fred var det oftest religionen der var denne fælles idé. Efter den franske og den amerikanske revolution, opstod en ny idé nemlig staten som ide. Flere af nationalisme teoretikerne går så langt som at mene, at nationalisme er et moderne projekt der blev etableret sammenløbende med etableringen af den moderne stat. Hvorved nationalismen bliver et værktøj for statsdannelsen, men også som en del af den senere reproduktion.

Der er forskellige forståelser af hvilken rolle staten skal spille i samfundet. I en klassisk liberal forståelse er staten noget der kan betegnes som et nødvendigt onde. Den er nødvendig for at sikre stabilitet og håndhævelse af den private ejendomsret. Men den er et onde idet den griber ind i de enkelte individers liv, og virker indskrænkende på deres frihed.⁹⁹ Stuart Mill siger i samme kontekst, at staten bør give plads til at ethvert individ kan søge sin egen lykke, altså at være sin egen lykkes smed, uden indblanding fra staten. Det er kun hvis individers handling skader andre, at staten bør gribe ind.¹⁰⁰ En helt anden retning, det vil sige socialismen anser det for statens rolle, at garanterer lighed og behov hos de enkelte individer. Socialismen anser individer for at være en del af et stort fællesskab, og foretrækker kollektivismen over individualisme, hvilket fordrer en større grad af statsintervention.¹⁰¹ Herved bliver det klart at der er langt mellem hvad der anses for statens rolle i samfundet. I en økonomisk kontekst vil dette sige at socialismen anser værdier i samfundet som værende eget af folket, og varetaget af staten, til forskel fra liberalismen der anser værdier som værende private.

3.7: Ressourceforbandelsen, ressourcernes rolle i DRC

Hvad betyder det, når man taler om ressourcer som en forbandelse? Der er flere måder hvorpå naturressourcerne kan siges at være en forbandelse for et land. Problemstillinger indenfor ressourceforbandelsens kontekst er centrale i dette

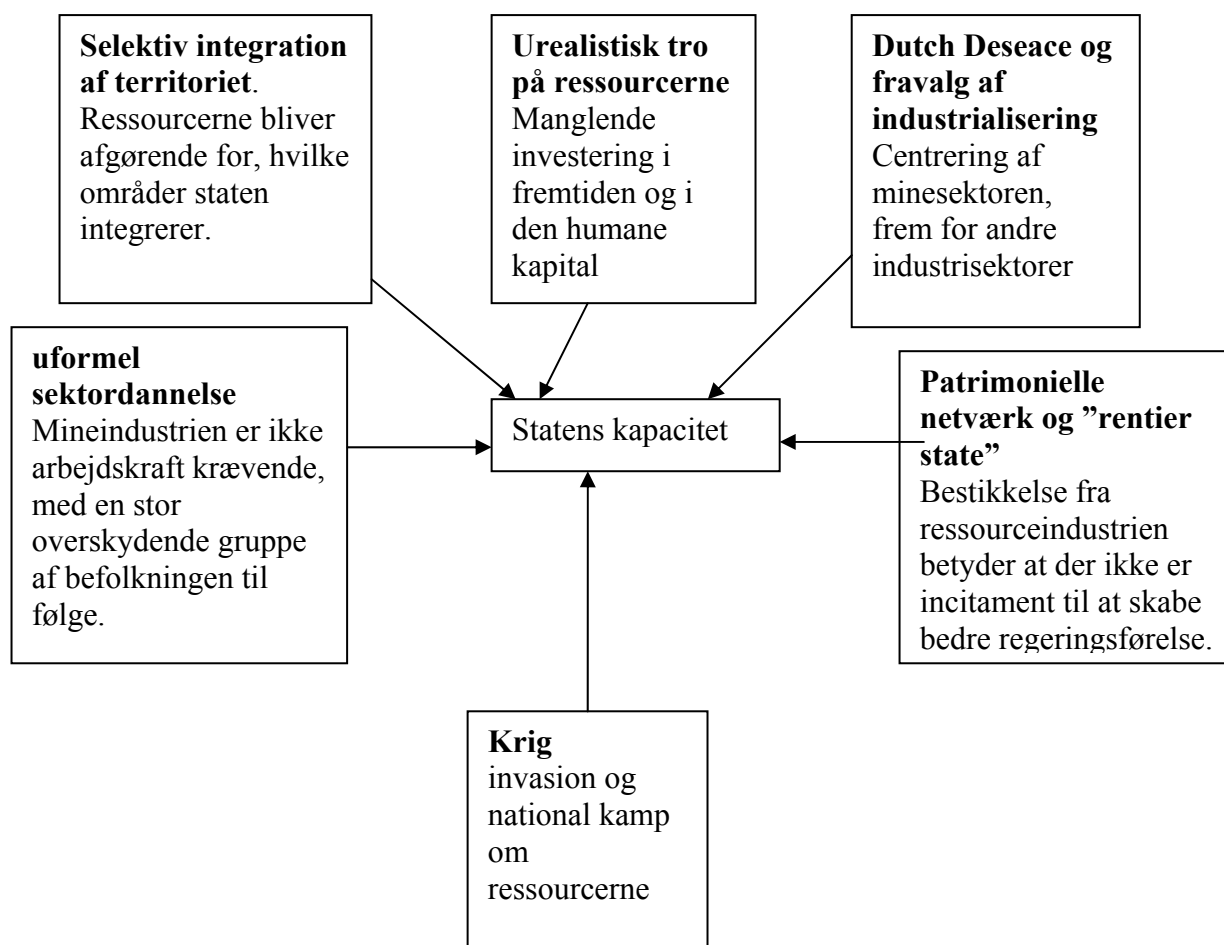
⁹⁹ Thomas paine” The state is an necessary evil”, 1776

¹⁰⁰ Mill, 1859, 13-14

¹⁰¹ Heywood, 2000, s. 51-52

speciale, derfor er det nødvendigt at se nærmere på dette begreb. Der vil i det nedenstående være en teoretisk diskussion af begrebet.

Ressourceforbandelsen indeholder mange forskellige aspekter, og deres indflydelse på statens kapacitet er også forskellig. Den nedenstående figur illustrerer forskellige aspekter af ressourceforbandelsen.

I den nedenstående uddybning af de forskellige aspekter af forbandelsen, bliver flere af de ovenstående aspekter set i sammenhæng, og ikke som adskilte punkter.

Som det kan ses, så er der mange forskellige aspekter af ressourceforbandelsen, og det vil ikke være muligt at dække dem alle. Da specialets fokus ligger i den territorielle integration, er det derfor oplagt at se på fragmenteringen af landet, og hvordan ressourcerne har bidraget til denne situation. Dette betyder ikke at, de

andre aspekter ikke vil blive en del af analysen, men at vægten vil ligge på fragmenteringen af territoriet.

Det er tydeligt at se, at påvirkningerne allerede på dette tidspunkt kan inddeles i de to allerede beskrevne overordnede hovedgrupper; kampen om retten til ressourcerige dele af territoriet, og dernæst påvirkninger af statens kapacitet til at gennemføre en territorial integration, der er af stedkommet af ressourcernes tilstedeværelse og af deres geografiske placering i landet.

3.7.1:Dutch deseace og fravalg af industrialisering

Jeffrey Sachs's model omkring *dutch deseace* begrebet,¹⁰² omhandler hvilken slags produktion der finder sted i landet, eller hvilken sektorer indenfor industrien, som staten koncentrerer sig omkring. Denne model ses tre forskellige dele af produktionen; naturressourcer som handelsvarer, en produktionssektor der ikke hviler på naturressourcer (den industrielle sektor) og til sidst en sektor der ikke producerer handelsvarer. Kapital og arbejdskraft er for størstedelen anvendt i den industrielle sektor, og i sektoren der ikke producerer, men ikke i den naturressourcebaserede produktion.

I tilfælde hvor der er mange naturressourcer er der tendens til at satse på den første af disse tre sektorer, og at tilsidesætte den industrielle sektor. Derfor vil en stor del af arbejdskraften og kapitalen gå til den ikke producerende sektor, hvilket kan skade den økonomiske udvikling i landet.¹⁰³

Ressourcerne kan anses for at være en sikker indtægt i fremtiden, hvilket hæver landets valuta, som så betyder at landets andre industrier får problemer med deres eksport. Denne del af *dutch decease* begrebet vil jeg ikke komme særlig tæt ind på, men det er et vigtigt aspekt af begrebet, og kan have stor betydning for et lands økonomi, når de naturlige ressourcer på den måde kvæler de andre industrier.

I relation til eksportens evne til at generere udvikling i et land, er det vigtigt have et lands befolkningstal i mente. Der er stor forskel på, om der tales om Botswana

¹⁰² Navnet stammer fra Hollands olie eventyr, og dens betydning for landets valuta, der steg og på den måde havde en negativ effekt på landets øvrige eksport.

¹⁰³ Sachs, 1997, 1-25

eller om der tales om DRC. Eksporten vil kunne generere meget mere udvikling i et land, med en lille befolkning, end i et med en stor hurtigt voksende befolkning. Fraværet af forbindelser frem – eller baglæns rettede linkage, medfører at mineindustrien ikke generer meget "spill-over" effekt. Dette medfører at en satsning på mineraler som den primære del af eksporten, ikke kan medføre at der forekommer nogen udvidelse af eksporten, eller de andre sektorer.¹⁰⁴

Det at satse på naturressourcer som handelsvarer, og på samme tid negligerer de andre sektorer af industrien, kan medføre at landet bliver afhængigt af verdensmarkedsprisen på råvarer, og herved sårbar overfor eksterne chok hvilken betyder, at et lands indtægt fra eksporten på længere sigt bliver svær at kalkulere.¹⁰⁵

3.7.2: Krig og national kamp om ressourcerne

En faktor, der med filmen "blod diamanten" bliver meget aktuel, er situationen når der bliver væbnet kamp om retten til naturressourcerne i territoriet. Filmen foregår i Sierra Leone, men kunne også være foregået i DR Congo. Når der er store mængder af de lettilgængelige ressourcer i et land, vil der ofte blive kamp om kontrollen af dem. Dette er især tilfældet i lande, hvor staten ikke besidder kapacitet til at kontrollerer hele territoriet, og at der derfor eksisterer grupper udenfor statens kontrol, der kæmper om den autoritative ret, til at udnytte ressourcerne i området.

Der er generelt to forskellige opfattelser af, hvordan ressourcerne kan skabe uroligheder og krig, hvis der er mange ressourcer eller hvis der er få ressourcer. Fælles for disse opfattelser er, at de begge taler for, at ressourcerne bliver genstand for stridigheder om retten til dem.¹⁰⁶ Hvis et lands eksport for en stor del udgøres af naturressourcer, vil der være større chance for at landet vil opleve stridigheder.¹⁰⁷ Det er vigtigt i denne sammenhæng at fremhæve, at der her er tale om lettilgængelige ressourcer, som guld, diamanter eller colton. Det er relativt let for forskellige grupper at udvinde og transporterer denne slags

¹⁰⁴ A. Hirschman, 1961

¹⁰⁵ Le Billion, Political geography 20, 2001, s. 566

¹⁰⁶ Berdal og Malone, 2000, s. 114

¹⁰⁷ Berdal og Malone, 2000, s. 92-94

ressourcer, til forskel fra de mere investeringskrævende ressourcer som kobber og kobolt.¹⁰⁸

Det er dog ikke kun ressourcerne der fører til konflikt i et land, ifølge Collier er niveauet af uddannelse i et land også meget vigtigt. Han argumenterer endog for, at et øget uddannelsesniveau kan modvirke de negative sider af de let tilgængelige ressourcer.¹⁰⁹ Udover uddannelsesniveauet ser Collier også antallet af unge mænd, som en vigtig faktor, der dog bliver udlignet af et øget uddannelsesniveau.¹¹⁰ Dette medfører at Gylfasons argument om, at mange ressourcer ofte medfører mindre investering i netop uddannelse og sundhed særdeles aktuelt.¹¹¹

.

3.7.3: Urealistisk tro på ressourcerne

Et aspekt af den manglende investering i andre sektorer end naturressourcer som handelsvarer, er en manglende investering i den humane kapital, hvor der specielt vil blive fokuseret på uddannelse og sundhed. Den manglende investering i uddannelse er en faktor, der kan have store konsekvenser for landets fremtid.¹¹² Den manglende investering i uddannelse, kan medføre at landet bliver fastholdt i en situation, hvor store dele af befolkningen ikke vil være i stand til at forbedre deres situation, og herved fastholdes i fattigdom. Den manglende investering i sundhedssektoren, er en faktor der kan have stor indflydelse på landets fremtidige mulighed for at udvikle landets økonomiske potentiale, da sygdom eller manglen på rent vand, kan være faktorer der alvorligt kan nedsætte befolkningens arbejdsduelighed.¹¹³

3.7.4: Selektiv integration af territoriet.

Fragmenteringen af territoriet er et andet aspekt hvor ressourcerne spiller en stor rolle. Der er to aspekter omkring fragmenteringen der er vigtige at se på, enklave økonomier som et resultat af manglende interesse for områder uden ressourcer,

¹⁰⁸ IBID

¹⁰⁹ Berdal og Malone, 2000, 116

¹¹⁰ IBID

¹¹¹ Gylfason, september 2000, s. 2

¹¹² Gylfason, september 2000, s. 2

¹¹³ IBID

hvilket kan ses i forhold til det klasseopdelte samfund, og derfor som et resultat af at det er for dyrt at integrerer dele af landet, hvori der ikke findes store ressourceforekomster. Enklave økonomier kan forstås på flere forskellige måder. I et historisk lys blev flere postkoloniale stater bragt ind i den internationale økonomi som enklave økonomier, hvilket betyder at deres indtjening kom fra få varegrupper eller mineraler, som ofte var koncentreret i relative små geografiske områder. Disse områder hvor der eksisterer store mængder af naturressourcer, blev favoriseret af staten og derfor får en anden opmærksomhed end resten af territoriet, heraf navnet enklaver. Det der ofte er problemet i udviklingslande, er at staten anser disse områder for vigtige men negligerer områder der ikke er vigtige i en naturressourcekontekst. Herved opstår en situation med en skæv udvikling i territoriet, hvor nogle få områder opnår sociale ydelser og en vis udvikling, medens resten af territoriet overses, på grund af at der ikke er naturressourcer og derfor ikke har nogen interesse.¹¹⁴ Hvad der i DRC gør denne situation endnu værre, er at det i stor udstrækning har været private eller parastatslige selskaber, der har stået for de sociale ydelser i enklaverne.¹¹⁵ Hvorved statens tilstedeværelse og reproduktion bliver mindre eller helt forsvinder. Det der er vigtigt at se på i denne sammenhæng er, at de sociale ydelser som gives i denne sammenhæng, skal ses i forhold til ressourcerne og derfor kun vil være tilgængelige så længe, at det kan betale sig.¹¹⁶

En anden side af fragmenteringen af territoriet er et resultat af en leders ”*divide and rule*” politik, hvilket kan lede til en øget militarisering af enklaverne, der kan medføre større ustabilitet i territoriet. ”*Divide and rule*” politik, er et begreb der dækker over en proces, hvor lederen af et land spiller forskellige grupper op mod hinanden, for herved at modvirke en samlet opposition mod ham.¹¹⁷ Dette kan lede til kraftigt fragmenterede territorier, specielt hvis lederen militariserer de forskellige grupper, altså lægger grundlaget for væbnede kampe mellem de forskellige grupper.¹¹⁸

¹¹⁴ Leonard & Straus, 2003, 13

¹¹⁵ Nest, 2002, s. 9

¹¹⁶ Reno, 98, s. 3

¹¹⁷ Acemoglu, Robinson og Verdier, 2003, s.2-3

¹¹⁸ Global Witness, Same old story, 2004, s.8

3.7.5:Uformel sektordannelse

På grund af at naturressourcer som handelsvarer ikke er arbejdskraftkrævende bliver en del af befolkningen bliver ”til overs”. Set sammen med en manglende investering i den humane kapital kan dette medfører, at disse mennesker bliver tvunget til at sørge for dem selv, og herved indgå i en uformel tilværelse udenfor staten. Dette er særdeles aktuelt i lande med omfattende rebel aktivitet, idet denne isolering fra staten gør overgangen til rebelvirksomhed lettere for de unge mænd i et land.¹¹⁹

En anden del af den uformelle sektor, er mere defineret af uviljen til at betale skat og afgifter til staten, hvorved denne del meget ofte omhandler uformel minevirksomhed, på større niveau og derefter smugling af mineralerne.¹²⁰

3.7.6:Patrimonielle netværk og ”rentier state”

De forskellige aspekter som er beskrevet ovenfor, bliver ofte af en anden og mere alvorlig karakter, når de kombineres med karakteristikaene ved en svag stat. I en sådan situation bliver ressourcerne ofte til elitens personlige ejendom på bekostning af resten af landet.¹²¹ Dette betyder at pengene som ressourcerne indbringer, forsvinder ind i forskellige patrimonielle netværk, og opbygningen af landets sociale – og humane kapital bliver tilsidesat. Bestikkelse fra industrier der udnytter ressourcerne kan medfører, at incitamentet til at skabe et mere velfungerende gennemskueligt og ansvarligt statsapparat, da der ikke er brug for befolkningens opbakning.¹²²

For at splitte oppositionen op, er *Divide and Rule* strategien blevet brugt af forskellige ledere gennem tiden. Ved at give centrale aktører ret til udnyttelsen af ressourcerne i et bestemt område, spiller lederen aktørerne op mod hinanden. En potentielt meget skadelig udvikling af dette, opstår hvis lederen tillader at de enkelte aktører forsvare deres ret til ressourcerne militært, hvorved lederen

¹¹⁹ Berdal og Malone, 2000, 116

¹²⁰ Global Witness, Same old story, 2004, s. 7

¹²¹ Reno, 1999, s. 1-3

¹²² IBID

skaber grobund for væbnet konflikt mellem de forskellige aktører, som så bliver afhængige af lederens støtte.¹²³

Et andet aspekt af denne type stat, er de ofte meget ringe, eller helt udeblivende offentlige ydelser. Ved at nægte befolkningen sociale ydelser, kan staten gøre befolkningen afhængig af lederen. I en patrimoniel stat, vil lederen også ofte undlade at yde offentlige ydelser i frygt for, at de kunne styrke deres opposition.¹²⁴ Da det patrimonielle system, er et fordækt og dunkelt system, betyder dette at der ofte er en stor mangel på institutioner, eller velfungerende institutioner. I de såkaldte *skyggestater*¹²⁵, er der ofte et sæt institutioner, der dog kun er for synets skyld, da den egentlige magt ligger i det patrimonielle system, der ligger bag de officielle institutioner.¹²⁶

3.8: opsamlende afslutning

Befolkningens bidrag til statens økonomiske fundament, var en central del af grundlaget for den territorielle integration i Europa. Dette har ikke været tilfældet i mange af de afrikanske postkoloniale stater, hvorved et af de centrale incitamentet til at gennemføre en territorial integration er borte. En anden faktor der er vigtig, er landets størrelse, og deraf følgende mindre befolkningstæthed, hvilket gør det sværere at integrerer hele territoriet.

Krige har spillet en væsentlig rolle i den europæiske statsdannelsesproces, men da der ikke har været mange inter – statslige krige i Afrika, kan dette ikke siges at være en faktor i den afrikanske statsdannelsesproces. Krigene i Europa skabte et behov for en større og bedre administration af statens institutioner. Dette skabte med tiden nationalstaten, der er karakteriseret ved at være fuldt integrerede, og desuden at staten besidder monopol på anvendelsen af vold i territoriet. De afrikanske staters udvikling var noget anderledes, ved at denne lange udvikling ikke faldt sted her, men at de derimod er kunstige stater, hvis territorier ikke er organiske som de europæiske, men skabt gennem politiske forhandlinger.

¹²³ Acemoglu, Robinson og Verdier, 2003, s.2-3

¹²⁴ IBID

¹²⁵ Reno, 1999, s. 1-3

¹²⁶ IBID

Der er med typen af ressourcer i mente, forskel på hvilken mængde infrastruktur de kræver. Guld, diamanter og colton kræver næsten ingen, og kobber, kobolt, råolie og særdeleshed vandenergi kræver meget infrastruktur. Det der dog er centralt i denne sammenhæng er, at ressourcerne ofte er centrerede i enkelte områder i et land, og at der samtidig eksisterer store områder uden større ressourceforekomster. En satsning på mineraler som handelsvarer, og en negligering af andre industrisektorer, kan medføre at statens interesse for andre områder bliver mindre eller helt forsvinder. Med hensyn til den territorielle integration, kan dette medføre at interessen for at integrere de ressourcefattige områder forsvinder, og den territorielle integration bliver af en fragmenteret natur. Uddannelse og sundhed er to centrale dele af udviklingsdebatten, og også en central del af Bourdieu's kapitaler, som et led i den symbolske vold, der er en central del af reproduktionen af statens magtcontainer. Der er en tendens til, at lande med mange ressourcer negligerer disse, da de bliver blændet af ressourcernes umiddelbare værdi, og derfor ikke anser det for nødvendigt at gennemføre disse ofte dyre investeringer. En negligering af uddannelse og sundhed, er dog en bet for et land. Både på grund af at det forringer et lands fremtidige økonomiske potentiale, men også på grund af at uddannelse er en af de mest centrale centripetalkræfter, som staten har til rådighed. Den uformelle økonomi i et land med mange ressourcer som DRC, vil ofte være centreret omkring udvinding og smugling, både på et individuelt niveau, men også organiseret omkring slavelignende pression af befolkningen, af de mindre arbejdskrævende ressourcer som guld og diamanter.

Hvis den uformelle økonomi bliver omfattende, kan dette medføre at staten går glip af en stor indtjening, da det ikke er staten der vinder på det uformelle salg af disse mineraler.

I en situation med manglende territorielle integration, og investering i landet ud over hovedstadsområdet og ressourcerige områder, kan tyde på at der er tale om et samfund, hvor statens magtcontainer består af netop disse områder, og at det enten er for dyrt, for svært eller begge dele eller bare udenfor statens interesse, at gennemføre en integrering af resten af territoriet. I denne sammenhæng er det vigtigt at huske på, at staten i mange afrikanske lande, er af en rovdyrs lignende

natur, hvilket betyder at befolkning ofte ikke stoler på eller er direkte bange for staten, hvilket øger deres incitament til at søge mod den uformelle økonomi, og hermed at undgå staten.

Dutch disease begrebet dækker over en proces, hvor der i en Sachs kontekst forekommer en fokusering på naturressourcerne som handelsvarer, men en mindre fokusering eller negligering af den fremstillende industri sektor. De mange overskydende mennesker, bliver ofte overlagt til dem selv. Situationen bliver endnu værre når der er tale om svage stater, med mange naturressourcer, hvor de stater ikke er i stand til at skabe et velfungerende (i en good governance kontekst) institutionelt miljø, hvilket ofte resulterer i, at statens indtægt fra ressourcerne bliver til de enkelte politikeres eller militærfolks ejendom, og at befolkningen ikke får del af rigdommene. I lande med mange let tilgængelige ressourcer er der ofte en øget risiko for, at disse ressourcer leder til væbnet konflikt i landet. Denne risiko bliver større jo mindre uddannelsesniveaue er i landet. Derfor bliver det patrimonielle systems udladelse af investeringer i uddannelse og sundhed, meget aktuelle, i det denne manglende investering kan medføre en øget risiko for konflikt i landet. Det er vigtigt i denne sammenhæng at huske på, at konflikter ikke er dårlige for alle, men at der er aktører der tjener på dem, hvilket betyder at disse aktører ikke er interesseret i en afslutning af konflikterne. Da guld, diamanter og colton repræsenterer stor værdi, kan det være svært at afslutte konflikter, der udspringer i kontrollen over ressourcerige områder. Rebelgrupper anvender ressourcerne til at forsyne sig med udstyr og våben, så de kan fortsætte med at bekæmpe den siddende regering.

En øget statslig kontrol over territoriet, og her især de ressourcerige områder kunne medføre store tab for disse aktører, hvilket medfører at det ikke er i deres interesse at statens kontrol øges, hvilket igen medfører at den territorielle integration ikke gennemføres.

Med tanke på, at uddannelsesniveaue er en faktor der kan mindske ressourcernes negative indflydelse på konflikter i et land, er det derfor yderst bekymrende at lande med mange ressourcer ofte negligerer investeringer i uddannelse og sundhed, hvilket bringer et sådant et land ind på en farlig rute, hvor risikoen for konflikter er om end meget stor.

Som det kan ses, så besidder staten et af de største midler for at sikre et land mod konflikter, hvilket er en øgning af uddannelsesniveaueet i et land. Når staten vælger at negligererer dette, og samtidig i de rovdvyrns lignende stater direkte overgribe sig på befolkningen, er det let at se hvordan konflikterne kontinuerligt kan opstå. Herigennem kan det ses, at der er en klar forbindelse mellem de mange ressourcer, stridigheder og konflikter i landet og en mangelfund territorial integration. Det der er vigtigt at bide mærke i er, at det i lande med mange ressourcer, netop er disse ressourcer der har potentiale til at skabe så store problemer for landet.

4: Geografi og historie

Som indgang til analysen vil der først være en gennemgang af DRC's geografi og historie. Ressourcernes påvirkning af statens kapacitet, er en proces der strækker sig over en lang periode, og vil derfor være vanskelig at se gennem et øjebliksbillede. I forhold til specialets ontologi, er de historiske strukturer af stor betydning for den nuværende udvikling i landet, idet disse gennem en reproduktion har sat en del af scenen for udviklingen i landet.

Kapitler vil blive afsluttet med en udvælgelse af centrale aspekter af landets historie, der forventes at have indflydelse på den nuværende og den fremtidige udvikling i landet, hvilket vil blive besvaret i de efterfølgende analyser.

4.1: Geografi og ressourcer i DRC

DRC er et meget stort land, med et areal på 2,345,410 km²¹²⁷, hvoraf ca. 1,3 millioner km² består af skov.¹²⁸ Landets lille kystlinie (kun 37km), bliver kompenseret af et meget stort flodsystem (Congo River), og adgang til søer, hvoraf Tanganiga søen er den største. De store bjergområder befinder sig i den østlige del af landet, og det højeste punkt er på 5,110m.

Landet grænser op til Angola, Burundi, Central African Republic, Republic of the Congo, Rwanda, Sudan, Tanzania, Uganda, Zambia.

Det store areal, skov og bjergområderne betyder at store dele af landet er svært fremkommelige.

DRC har en befolkning på 65,751,512, og en befolkningstilvækst på 3,39 %, hvilket må siges at være ret høj, set i forhold til den høje dødelighed i landet.

Landet huser mange smitsomme sygdomme hvoraf HIV, malaria, tuberkulose, sovesyge og pest, er de mest udbredte. Den sparsomme udbredelse af sundhedssektoren betyder, at mange mennesker dør af disse sygdomme.

Underernæring og sult, er også udbredt som en eftervirkning på krigen 98-2002 men også af et næsten totalt fravær af investeringer i mange år.

¹²⁷ CIA factbook, DRC

¹²⁸ Fern.org

Der er ca. 200 forskellige etniske grupper i landet, hvoraf de fleste tilhører Bantu stammen, Mongo, Luba, Kongo. Disse stammer udgør næsten 45 % af befolkningen.

Af befolkningen kan ca. 65 % læse og skrive et af de 5 hovedsprog i landet (Fransk som er det officielle sprog, og de 4 nationale sprog Lingala, Kikongo, Tshiluba og swahili)¹²⁹ Landet har udover disse mange hundrede lokale sprog.

DRC er et yderst ressource rigt land, med cobalt, kobber, niobium, tantalum, råolie, industrielle og smykke diamanter, guld, sølv, zink, magnesium, tin, uran, kul, vandenergi og tømmer.¹³⁰ Landets største eksport produkter er diamanter, kobber, råolie, kaffe og kobolt.¹³¹ Det skal dog nævnes at flere af landets naturlige ressourcer som diamanter, guld, colton og zink længe har været genstand for ulovlig udnyttelse og smugling. DRC har meget, måske en stor del af verdens kendte colton reserver, hvilket sætter meget fokus på dette mineral. Store mængder af dette er blevet udnyttet og smuglet ud af landet, af den rwandiske hær¹³²

¹²⁹ DRC Konstitution, art 1

¹³⁰ CIA factbook, DRC

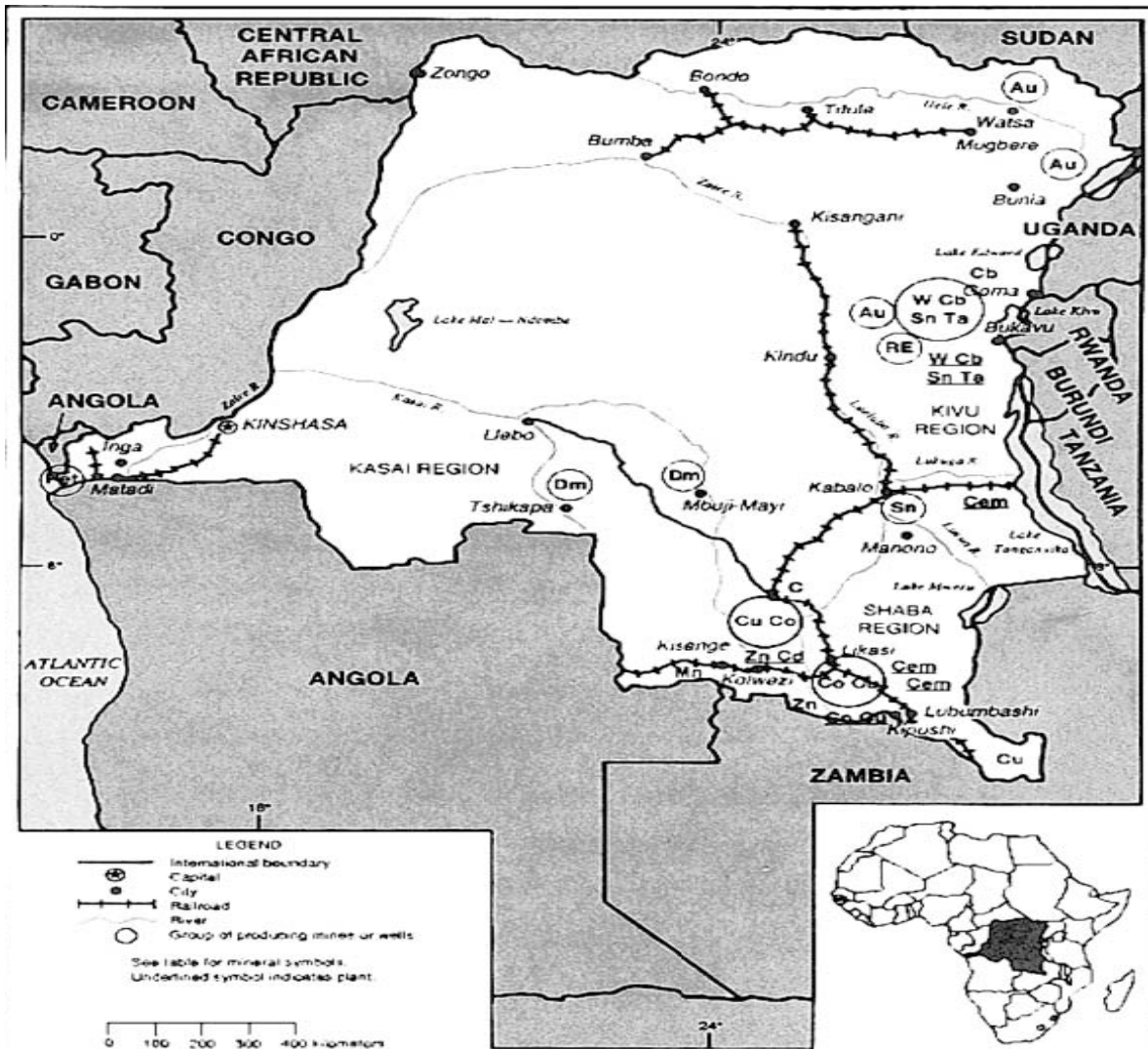
¹³¹ IBID

¹³² United Nations Security Council, April 12, 2001.

I forhold til den territorielle integration, er geografien en faktor, der kan virke som en barriere for integrationen, på grund af besværligheder som geografien skaber. Landets størrelse betyder, at en territoriell integration, vil være yderst omkostelig, på grund af det store areal og den spredte befolkning. De store skovområder og bjergområder gør det desuden svært at binde landet sammen, hvilket også er en vigtig faktor i den territorielle integration.

Dette afsnit vil se på de største forekomster af mineraler i DRC og deres placering. Mineralerne har haft og har stadig stor indflydelse på en fremtidig stabilisering og territoriell integration af landet. På kortet nedenfor kan det aflæses hvor de største forekomster af mineraler befinder sig.

Kilde: United States Geological service, 2001

Forklaring af kortet:

copper and cobalt (Co and Cu), Zinc(Zn), gold(Au), and Diamonds(Dm).

Cassiterite(tin) deposits bliver indikeret med(Sn). Desuden rummer landet op mod 50% af Afrikas skov, og helt op til 80% af verdens colton(Et mineral der anvendes til mobiltelefoner og andet teknisk udstyr). Landets olie befinder sig udenfor kysten og desuden i de for nylig fundne olieforekomster i Lake Albert.

Det kan på kortet ses, at de store forekomster af mineraler ligger relativt samlet.

Det der er vigtigt at se på er dog de store områder, hvori der ikke er ressourcer eller at disse er meget spredt. Det kan ses at mange af ressourcerne befinder sig i landets yderområder tæt på grænserne til flere af de omkringliggende lande.

4.2:Historien

Det historiske afsnit er vigtigt i den forstand, at det opridser de strukturelle forhold, som har været gældende i DRC gennem dets relativt korte historie som en uafhængig stat. Afsnittet fungerer som grundlag for den første analyse, der omhandler ressourcernes påvirkning af den territoriale integration, og statens kapacitet til at gennemføre en sådan.

Afsnittet indeholder desuden en kort gennemgang af SSR og DDR programmerne, der er vigtige igangværende programmer der sigter mod en stabilisering af landet.

4.2.1:Tiden op til uafhængigheden

DRC's historie kan ses som en historie omkring, hvem der har været i stand til at kræve rettighederne til landets ressourcer. Udvinning af landets ressourcer er ikke noget nyt, selv om produkterne måske har forandret sig gennem tiden. Leopold den 2. initierede koloniseringen af Congo og koloniseringen blev officiel i 1885 ved Berlin konferencen. De første naturressourcer der blev udnyttet i landet var gummi og elfenben.¹³³ I forbindelse med koloniseringen fik flere forskellige private firmaer rettigheder til at udvinde ressourcer i landet. I den østlige del af landet var det primært kobber og senere guld, mens firmaer udvandt palme olie og gummi, i den nordlige del af landet. Diamanter blev opdaget i DRC i 1907, og blev hurtigt centralt i Belgiens kolonistyre. Herved blev det klart, at det system som det uafhængige Zaire (Hvornår skifter det navn) arvede, allerede var baseret på udvinning af landets mange ressourcer. Systemet med at udliciterer rettighederne til udnyttelsen af ressourcer, for til gengæld at modtage betaling fra de forskellige firmaer, er et system, der har haft stor indflydelse på DRC lige siden. I en situation, hvor staten ikke er i stand til at etablerer velfungerende institutioner, kan dette system være starten på en rentier stat, hvor statens aktører lever af bestikkelse fra mineindustrien.

Den brutale måde som det belgiske koloniherrredømme udnyttede befolkningen på, medførte en stor uformel økonomi. En stor del af denne økonomi var struktureret omkring uformel udnyttelse af naturressourcer, og en efterfølgende smugling af disse ressourcer.¹³⁴

¹³³ Global Witness, 2004, Same old story, s.6

¹³⁴ Global Witness, same old story, 2004, s. 7

4.2.2:Congo/Zaire bliver en stat

Den 30. juni 1960 blev landet, der senere af omveje skulle komme til at hedde DRC, uafhængigt af det belgiske kolonistyre. Det nye land fik navnet Federal republik of Congo. Landet skiftede dog snart navn til DRC. Joseph Kasavubu blev præsident, Patrice Lumumbo blev prime-minister og hvad der i et fremtidigt lys er mere interessant så blev Joseph-Desire Mobutu, der senere skiftede navn til det nok mere kendte Mobutu Sese Seko, statssekretær.¹³⁵ Der fulgte en periode hvor der var en magtkamp mellem Kasavubu og Lumumbo, den sidstnævnte blev myrdet i januar 1961, og der fulgte en lang periode, hvor stabiliteten i territoriet blev kraftigt forringet af en indre magtkamp, hvor bl.a. hæren brød sammen og enten blev til mindre røverbander eller rivaliserende mindre hær enheder.¹³⁶ Magtkampen mellem Joseph Kasavubu, og premierminister Moïse Tshombe, førte til en næsten lammelse af regeringen. Den 24. november 1965 overtog Mobutu ved hjælp af hæren magten, og blev indsat som landets leder.

4.2.3:Tiden under Mobutu

Den ustabile situation som landet befandt sig i, betød at Mobutu's styre blev anset som en begivenhed, der ville bringe landet ud af den forfærdelige situation, og på samme tid blev Mobutu anset som en frelser,¹³⁷ dette blev starten på Mobutu's 32 år på magtens tinding i landet.

Dette er en central periode, der har haft stor indflydelse på DRC både dengang og i fremtiden, derfor har jeg for overskueligheden delt afsnittet op i tre forskellige dele. Dette betyder ikke at jeg mener at de enkelte faktorer er autonome.

Politikken

I 1966 aflyste Mobutu de fremtidige valg, den lovgivende myndighed blev ophævet og premierministeren blev afskediget, i 1967 blev landets provinsers myndigheder samlet under Mobutu, og alle landets provinsielle guvernører skulle udvælges af Mobutu personligt. I 1967 skabte mobutu "*Mouvement Populaire de la*

¹³⁵ Worldbank.org/country brief

¹³⁶ Jackson og Rosberg, 1982, s. 168

¹³⁷ Jackson og Rosberg, 1982, s 169

Révolution”(MPR), der var et parti som Mobutu havde kontrol over, og som i 1970 blev erklæret for det eneste parti i landet.¹³⁸Siden MPR var det eneste parti i landet og at det var Mobutu der kontrollerede dette, hvilket kan ses gennem at partiet ”Will adhere to the political policy of the Chief of State and not the reverse”¹³⁹. Medførte dette at Mobutu fra 1967 var den eneste magt i landet.¹⁴⁰ Mobutu forsøgte at etablere *Mobutuisme* som en egentlig ideologi i landet, ved hjælp af diverse nationalisme strategier, som symboler i form af flaget, skilte, radio og tv. Desuden blev *mobutuismen* indført som pensum i skolerne.¹⁴¹*Mobutuismen* kan ses som et led i autentifikationspolitikken, der skulle bringe Zaire ind på en mere afrikansk udvikling. På samme tid, var denne autentifikationsbølge også et middel hvorpå Mobutu forsøgte at legitimere sit styre, ved at knytte et parti systemet ind i en historisk kontekst.¹⁴²Målet med *Mobutuismen* var at skabe et samlet land, der alle fulgte MPR.

Invasionerne af Shaba rebeller i 1977 og 1978, viste regeringens ringe organisering og militærets dårlige tilstand og ringe kapacitet, idet Mobutu var nødt til at få fremmed hjælp for at sikre sin magt i landet. Han havde stor succes i at manøvrere i det inter – statslige skuespil, og sikrede sig fremmed hjælp, sådan at invasionen kunne stoppes. Igennem 90´erne, som nogle gange i en tredje verdens kontekst omtales som det glemte årti¹⁴³, opnåede Mobutu med støtte fra vesten, stor rigdom, mens størstedelen af befolkningen i landet oplevede det ekstremt modsatte, der blev ikke investeret i den humane kapital i landet, eller i infrastrukturen, hvilket betød at størstedelen af landets befolkning levede uden adgang til læger eller uddannelse, samtidig forfaldt landets infrastruktur. Det vil

¹³⁸ Jackson og Rosberg, 1982, s172

¹³⁹ IBID 173

¹⁴⁰ The president of the Republic find himself at the head of all important political institutions and treats the country as if it were his private patrimony. All revenue, all appointments, all promotions depend in the last analysis upon the pleasure of the President. No fortune, no undertaking, no position is possible without the decision of Mr. Mobutu(Jean Rymenams citat, fra Jackson og Rosberg, 1982, s 169)

¹⁴¹ Jackson og Rosberg, 1982, s. 172-173

¹⁴² "in our African tradition there are never two chiefs....”(Library of congress, country studies, Zaire)

¹⁴³ Global Policy Forum, The Lost Decade

sige at situationen kunne betegnes som et "paradox of plenty"¹⁴⁴ Fra 1972 til 1992 faldt andelen af støtte til sociale ydelser kraftigt, fra 17.5 % i 72 til 0 % i 92¹⁴⁵

De sparsomme sociale ydelser, medførte at store dele af befolkningen var overladt til sig selv, hvilket kraftigt forøgede den uformelle sektor. En stor del af denne gruppe, ernærede sig ved minearbejde, hvor de udnyttede de få redskaber de havde, og udvandt de mineraler de kunne. Dette drejede sig for det meste om de mineraler der ikke er investeringskrævende som guld, diamanter og colton.¹⁴⁶ For at modvirke den uformelle minering af specielt guld og diamanter, blev guld og diamanter markedet dereguleret i 1982, for at staten skulle få en større del af hvad der blev udvundet i minerne. Dette gjaldt også kaffeproduktionen, der i stigende grad blev dyrket uformelt og herefter smuglet ud af landet.

Dereguleringen fik dog ikke den store effekt på guld og diamanterne, idet det stadig var staten der havde monopolet på salget af disse. Dette nedførte at det stadig var attraktivt at smugle mineralerne, og herved undgå at betale til staten, hvilket betød at smuglingen fortsatte.¹⁴⁷

Størstedelen af denne uformelle sektor, var dog ikke i denne situation på grund af profit, men på grund af statens manglende sociale ydelser¹⁴⁸. Hvilket kan illustrere DRC som et klasseopdelt samfund, hvor enkelte enklaver var integrerede.

For at sikre sit patrimonielle netværk og for at skabe mere konkurrence mellem de førende entreprenører i landet, gav Mobutu disse entreprenører lov til at i udpræget autonom grad at drive forskellige mineralrige områder, dette galt også militære ledere. Denne autonomi gjaldt også kontrollen med territoriet, hvori områderne var placeret, hvorved der opstod en situation, hvor staten i høj grad mistede kontrollen over store dele af dens territorium.¹⁴⁹

Efter den kolde krig begyndte de internationale investorer at blive utålmodige, og begyndte at presse Mobutu til at påbegynde en privatisering i landet. For at være i stand til at kontrollere privatiseringen i landet, og bibeholde kontrollen over sit

¹⁴⁴ Terry Lynn Karl, 1997

¹⁴⁵ Reno, African Studies Quarterly, Issue 3, 97

¹⁴⁶ Colton er et produkt der anvendes til mobiltelefoner, satellitter og andet høj teknologisk udstyr. Ca. 80 % af verdens colton reserver findes i Afrika, og ca. 80 % af dette findes i DRC. Det er dog Australien der er verdens største eksportør af mineralet. (Global witness, same old story, 2004, 19-22)

¹⁴⁷ Global witness, same old story, 2004, s. 8

¹⁴⁸ ordet *débrouillardise*, kan oversættes til "at klare sig selv", og illustrerer situation som mange mennesker befandt sig i. (Libery of congress, country studies DRC)

¹⁴⁹ Nest, 2002, s. 8

netværk, begyndte Mobutu at indfører politisk kontrol over markedet i landet. Dette faldt dog ikke i god jord hos de hos dem, som han tidligere havde givet retten til autonomt at kontrollerer deres områder, produktion og salg, hvilket betød at Mobuto i realiteten mistede kontrollen med i landet 1992.¹⁵⁰

De voldsomme begivenheder i Rwanda, medførte en stor flygtningestrøm til DRC primært bestående af Hutu'er. Denne flygtningestrøm betød at allerede eksisterende konflikter mellem Tutsi'er i DRC Banyanrwanda'erne og Banyamulenge'erne. Den nye flygtningestrøm blev udnyttet af lokale politikere, til at udvide de eksisterende konflikter, til deres egen fordel. Året efter vedtog regeringen en lov, der nægtede individer med tutsi ophav nationalitet. Dette bevirkede at tutsi'erne benyttede tutsi soldater fra Rwanda til at beskytte deres landområder. Laurent Désiré Kabila indtog med Alliance of Democratic Forces for the Liberation of Congo-Zaire (ADFL). På samme tid var den centrale stat ved at desintegrere, hvilket var en vigtig faktor i den relativt hurtige overtagelse af kontrollen med Kinshasa.¹⁵¹ Laurent - Désiré Kabila, indtog i 1997 Kinchasa, og Mobutu flygtede til Marocco, hvor han døde året efter.

Økonomien

I 1966 blev alt jord og mineral rettigheder lagt ind under staten, hvorved staten, de første nationaliseringer forekom allerede i 1967, med nationaliseringen af de største kobberindustrier. Det er dog først i 1970'erne at den såkaldte Zairiasation, der dækker over en storstillet nationaliseringsbølge, der betød at størstedelen af de firmaer der endnu var fremmed ejet, blev nationaliseret.¹⁵² Det var praktisk talt kun de store belgiske virksomheder i landet, der undgik nationalisering. Det blev ikke nødvendigvis staten, der fik kontrollen over disse firmaer, men ofte venner eller centrale aktører som Mobutu gav kontrollen af firmaerne til.¹⁵³ Hvad der var værre var, at en stor del af indtjeningen som staten modtog fra de forskellige selskaber, ofte forsvandt ind i de patrimonielle netværk. Måden hvorpå de

¹⁵⁰ IBID

¹⁵¹ EIU, 1995, Zaire, 4. quater, s. 24

¹⁵² "Zaire is the country that has been the most heavily exploited in the world," Mobutu declared on November 30. "That is why," he added, "farms, ranches, plantations, concessions, commerce, and real estate agencies will be turned over to sons of the country." (Library of congress, country studies, Zaire)

¹⁵³ Jackson og Rosberg, 1982, s. 174-75

nationaliserede elementer var blevet fordelt på, blev mødt med kraftig modstand, hvilket ledte til, at Mobutu erklærede at alle borgere i landet kunne købe, de nationaliserede elementer af staten. Der fulgte en periode med stor kaos og forvirring. Organiseringen omkring hvem der kunne købe statens ejendom var sparsom, og bestikkelse og korrupsion var meget hyppigt midlet hvorpå individer blev anerkendt som købere.¹⁵⁴ Den store forvirring og det faktum at statens ejendom blev revet væk betød, at der snart opstod store problemer. Den nationale økonomi tog hastigt stor skade, selskabstømning var udbredt, der forekom hyppigt massefyringer, som følge heraf opstod der hurtigt mangelsituationer på mange produkter. Den omfattende udplyndring af statens ejendom under zairiasation betød at staten havde mistet megen af sin ejendom, hvilket bevirkede at Mobutu i 1974 gik videre og startede radicalization programmet¹⁵⁵, der skulle bringe nogle virksomheder ind under statens kontrol. Der var flere aspekter af dette program, for det første blev det på det stærkeste opfordret, at den politiske elite tilbageleverede den ejendom, de havde modtaget af staten, for herved at styrke staten, og sikre at økonomien ikke løb helt af sporet. For det andet blev de store belgiske firmaer, der ikke tidligere havde været del af nationaliseringsbølgen, nu målet for nationalisering.

Regeringen satsede på kobberindustrien og til dels på vandenergi, som grundlaget for landets eksport. De store investeringer i INGA projektet, fik aldrig den store betydning, for eksporten.¹⁵⁶

Resultatet af at landets eksport primært var baseret på kobberindustrien, betød at da kobberprisen faldt i 1974, fik det store økonomiske konsekvenser for Zaire. Investeringerne i kobberindustrien var gjort på lånte penge, hvilket betød at landet fik et alvorligt betalingsproblem. Landets strategiske placering betød dog, at vestlige kreditorer var villige til at sikre styrets fortsatte eksistens.¹⁵⁷

¹⁵⁴ Library of congress, country studies, Zaire

¹⁵⁵ IBID(Et program der kom som en konsekvens af den skadelige virkning som Zairesation programmet havde medført, det blev forventet at rige og højtrangerende individer i landet, der havde tjent stort på den tidligere nationaliseringsbølge, skulle afleverer deres besiddelser til staten, og derudover betød Radicalization programmet også, at de store belgiske firmaer, nu skulle nationaliseres)

¹⁵⁶ Der er meget store planer om udvidelse af INGA projektet, der i 2040 vil kunne opnå et potentiale til at dække hele Afrikas energi forbrug.

¹⁵⁷ IBID

Pengene blev dog ikke reinvesteret i landet, som udbygning af den humane kapital, eller bare som de basale ydelser det forventes at en stat yder. Den ringe investering i infrastrukturen fik stor betydning for landets udvikling. I et miljø med næsten ingen infrastruktur eller retslige sikkerhed, var det ikke mange fremmede investeringer der fandt vej til landet. Minedriften blev drevet af store statslige firmaer, der havde så stor uafhængighed, at de næsten kunne regnes for private.¹⁵⁸ Pengene som minedriften lovede, betød at der ikke blev investeret i andre sektorer. Dette kan ses som et resultat af Dutch disease, som er en del af de traditionelle forklaringer omkring ressourceforbandelsen.¹⁵⁹ Desuden opstod der enklaver, hvori staten eller de parastatslige selskaber var fokuserede, det vil sige områder med store mineralforekomster, og områder i territoriet uden kobber blev overset. Hvilket medførte at territoriet blev ø lignende(enklaver), altså at staten kontrollerede relativt få områder, og resten klarede sig selv.

Denne situation blev yderligere forstærket af at Mobuto, begyndte at bruge en *divide and rule* strategi, for at skabe konkurrence mellem de forskellige entreprenører i landet, gav disse stor autonomi i form af bevogtning af territoriet hvori deres mineraler var lokaliseret, og en udpræget grad af autonomi i den kommercielle del af disse mineraler.¹⁶⁰

Ved at skabe konkurrence mellem disse aktører, kunne Mobutu sikre sig at de ikke kollektivt ville gå imod ham, og herved kunne han afværge en fremtidig potentiel fare. Under et personligt styre, er det vigtigt at de centrale aktører i landet modarbejder hinanden, sådan at de ikke bliver en stor magtfaktor i territoriet. Dette system blev endvidere udvidet til også at omfatte militære ledere i landet, der derved fik kontrol over et territorium, og ret til at forsvare det.¹⁶¹ Denne relative autonomi som disse områder blev givet, skulle senere få store konsekvenser for landets stabilitet.

De mange års korrupsion og manglende investeringer i infrastrukturen, industrien og den humane kapital, betød at staten i begyndelsen af 90'erne mistede den lille kapacitet, som den før havde haft. Den uformelle sektor, der altid havde været en

¹⁵⁸ Nest, 2002, s. 8

¹⁵⁹ Jeffrey Sachs, 97, 1-25

¹⁶⁰ Acemoglu, Robinson og Verdier, 2003, s. 2-3

¹⁶¹ IBID

faktor i landet, blev nu en reel trussel mod det økonomiske fundament for staten. På grund af de manglende investeringer i industrien, var denne i så dårlig stand, at produktionen reelt stoppede. En meget stor del af landets mineral produktion blev nu foretaget fordækt, og mineralerne blev smuglet ud af landet. I et forsøg på at imødegå den omfattende uformelle udnyttelse af mange af landets ressourcer, blev guld og diamantmarkedet dereguleret, og dog ikke liberaliseret idet staten stadig kontrollerede salget af ressourcerne, hvilket betød at den uformelle udnyttelse fortsatte.¹⁶² Lederne af de områder, der under Mobutus *divide and rule* politik var blevet givet stor grad af autonomi, begyndte også at smule deres handelsvarer uden om staten, hvilket i højere grad fjernede dem fra statens kontrol. Disse ledere eller krigsherrer begyndte at bekrige hinanden og staten, for at beholde deres kontrol af deres territorium.

Derefter og indtil Mobutos fald i 1997, var landet præget af kaos. Bankkollapset betød at det blev nærmest umuligt at lave forretninger i landet, hvilket blev forstærket af mange voldsomme angreb på industrier, hvilket tvang disse til at forlade landet.

Der var tale om et egentligt funktionelt statskollaps, hvor statens officielle økonomi ikke længere eksisterede.¹⁶³

Ressourcerne

Som sagt, så var ressourcerne i landet centrale, allerede under Belgiens kolonihærdømme. Belgiens måde at udliciterer rettigheder til ressourcerne, for herved at modtage betaling, var en struktur der blev videreført efter uafhængigheden. Typen af ressourcer har ændret sig gennem tiden, fra primært at være landbrugsprodukter som gummi, palme olie og kaffe. Så blev det senere mineraler der var centrale i landets eksport, udgjort primært kobber, kobolt og diamanter.

¹⁶² Global witness, same old story, 2004, s. 8

¹⁶³ *Zaire's current economic and political situation is the result of the collapse of the Zairian state. Several ethnic groups are at war with each other. The army is split into several factions, while private militias abound. There is no effective national government and no integrated economy. The formal economy has withered to nothing compared with the informal economy* (Economist Intelligence Unit, 1995, Zaire, 4th. Quarter, s. 24)

Nationaliseringerne sidst i 60'erne og mitten af 70'erne, blev gennemført i en patrimonisk atmosfære og medførte, at kontrollen over store dele af landets ressourcer blev givet som smørelse af de patrimonielle netværk. Den efterfølgende radicalization, medførte at store dele af landets landbrug blev ødelagt, på grund af storstillet selskabstømning, hvor det tidligere så omfattende landbrug blev kraftigt reduceret.

Den næsten udelukkende satsning på mineindustrien til eksportvarer, kan sides, at være et klart eksempel på en dutch disease i landet. Den overskydende befolkning, der ikke var inkluderet i mineindustrien, fik ikke meget opmærksomhed fra staten. Det var primært de ressourcerige områder, hvor der blev udbudt sociale ydelser. Dette kan ses som en del af en urealistisk tro på ressourcerne, hvor der ikke blev investeret i den humane kapital, på grund af at ressourcerne indtægten kom fra ressourcerne. Dette skal dog også ses i sammenhæng med de omfattende patrimonielle netværk, der konstant skulle smøres, hvilket medførte et stort økonomisk pres, hvilket ofte gik ud over investeringerne i den humane kapital. Den manglende investering i befolkningen gennem en human kapital, var dog også udbredt i selve minesektoren, hvorved det bliver klart at der ikke kun var tale om en favorisering af ressourcerige områder, men at der var tale om en næsten generel mangel på investering i landet.

En anden årsag til fragmenteringen i landet var *divide and rule* politikken, der desuden førte til en militarisering af ressourcerige områder, hvilket ledte til yderligere fragmentering i landet. Med udsigten til stor indtjening, blev større og større del af ressourcerne udvundet, som del af den uformelle økonomi, og også smuglet ud af landet, med stort tab for staten til følge. Dette var dog den mere organiserede del af den uformelle økonomi, størstedelen af befolkningen var ofte overladt til sig selv.

Selvom stridigheder bestemt ikke var et ukendt fænomen i landet, betød Mobutus forsøg på at indskrænke de nærmeste autonome enklaver, at flere af disse begyndte at bekriige staten.

Der var dog praktisk talt siden uafhængigheden været en konstant øget polarisering af samfundet, som kan ses som en illustration af det klasseopdelte samfund. Denne polarisering mellem eksterne aktører og politiske/økonomiske

aktører i statens patrimonielle netværk på den ene side, og bønder og den uformelle sektor på den anden side. De sporadiske opstående af rebelgrupper, og lethedens for specielt situationen i 90'erne

4.2.4: Tiden med Laurent - Désiré Kabila

Kabila overtog et land, der økonomisk og socialt var bragt til dets knæ, de mange års manglende investeringer og de sidste års borgerkrig, havde efterladt landet i en sørgelig tilstand. Der var ikke den store forskel på Kabila og Mobutu, set gennem deres personlige kontrol over landets ressourcer. Kabila var underlagt de samme strukturer som Mobutu, og afhængigheden af et patrimonelt system, var ligeså stor for Kabila som det havde været for Mobutu, hvorved korrupsionen og det generelle forfald af landet fortsatte. Laurent Kabila beordrede i 1998 sine tidligere allierede, fra Rwanda, Uganda og Burundi, at forlade landet, ordren blev i første omgang mødt med accept, men senere i 1998 begyndte tropper fra Rwanda, Burundi og Uganda at angribe DRCs territorium og true DRCs stat. Kabila henvendte sig til SADC(Southern African Development Community), og tropper fra Angola, Chad, Namibia, Sudan, og Zimbabwe kom til Kabilas hjælp, og krigen der startede, er senere blevet kaldt Afrikas første verdenskrig.¹⁶⁴

I 1999 havde tropper fra Rwanda og Uganda, samt diverse rebelgrupper, som de to lande støttede, kontrol med en tredjedel af DRC's territorium.

Besættelsen medførte at flere modstandsgrupper som Mai Mai i Katanga eller Ituri militsen skød frem, som et lokalt forsvar.¹⁶⁵

Begge lande støttede som udgangspunkt den samme rebelgruppe, *Congolese Rally for Democracy*(RCD). I slutningen af 1999 begyndte der dog at opstå uenigheder mellem de to lande, hvilke ledte til at Uganda sluttede deres støtte til RCD, og til at gruppen *Movement for the Liberation of the Congo*(MLC) ledet af Jean – Pierre Bemba, opstod. Begge grupper blev finansieret gennem udnyttelse af naturlige ressourcer som diamanter, guld, coltan, tømmer mm.¹⁶⁶

I 1999 begyndte fredsforhandlinger i Zambia, nærmere bestemt i Lusaka, deraf navnet Lusaka forliget. Forhandlinger endte med at alle parter deltog i

¹⁶⁴ Global witness, same old story, s. 10

¹⁶⁵ Global witness, same old story, s. 10-11

¹⁶⁶ Global witness, same old story, s 12-13

underskrivelsen af Lusaka forliget, hvilket dog ikke var i stand til at leverer fundamentet til varig fred.

For hurtigt at generere penge til staten, begyndte Laurent Kabila at udstede kontrakter til ressourceområder. Mange af disse kontrakter så mere på den umiddelbare indtægt til staten (det patrimonielle netværk), end på fremtiden. Flere af disse kontrakter betød store tab for staten, hvilket også blev kendt gennem FNs ekspert panel omkring den ulovlige udvinding af ressourcer i DRK.¹⁶⁷

4.2.5: Tiden Med Joseph Kabila

Laurent Kabila blev snigmyrdet i 2001, hvorefter hans søn Joseph Kabila overtog hans plads. Det var under J. Kabila at fredsforhandlingerne i Sydafrika blev færdiggjort i 2003, hvilket medførte en tilbagetrækning af tropperne fra Rwanda og Uganda. Forhandlingerne med de enkelte rebelgrupper om en fredserklæring, var dog svær at nå. Forhandlingerne blev succesfuldt afsluttet i 2003, og det blev aftalt at udarbejde et udkastet til en overgangsregering, og en afklaring af de mange rebelgrupper og deres fremtid.¹⁶⁸

I juli 2003 blev overgangsregeringen svoret i ed, og herved var vejen lagt mod et fremtidigt flerparti demokratisk valg. Dette blev succesfuldt afholdt i 2006 men da resultatet stod næsten lige mellem Joseph kabila og Jean – Pierre Bemba, blev der den 29. oktober afholdt endnu en omgang af valget, hvor Kabila vandt en overbevisende sejr. Hvad der var af største vigtighed i denne sammenhæng var dog, at Bemba, den tidligere leder af MLC, accepterede nederlaget, og derved skabte større mulighed for stabiliseringen af landet. Der er på nuværende tidspunkt stor bekymring omkring, hvad Bemba har tænkt sig at gøre. Han er anklaget for at have begået alvorlige overgreb på menneskerettigheder, og det er uvist om han vil acceptere dette, eller om han vil gå tilbage til at være oprørsleder af MLC.

Det er en om end meget stor opgave, der ligger foran landet.

¹⁶⁷ FN Panel of experts on the illegal exploitation of natural resources in DRK, 2002, s. 6-10 (Som resultat af denne rapport blev Lutundula kommissionen dannet. Dette er en rapport der er et resultat af en undersøgelsesgruppe, der blev nedsat i 2003 for at undersøge og vurdere de mange kontrakter, specielt i minesektoren, der blev gennemført under Laurent Kabilas regerings periode. rapporten blev leveret til regeringen i 2005, men der blev dog ikke reageret på den før end april 2007, hvor der blev iværksat et stop for nye kontrakter, indtil alle kontrakter indgået mellem 1998-2003 var blevet gennemgået.)

¹⁶⁸ Global witness, same old story, s 15

Det regnes med at krigen, kostede mellem 3-4 millioner mennesker livet, både som et direkte resultat af krigen og i form af sygdom og sult.

De mange års forsømmelse af infrastrukturen, og af selv de mest basale ydelser til befolkningen, har sat sine spor, og gør ikke opgaven mindre. Udgifterne til de patrimonielle netværk er omfattende, og dette er uvist om det bliver muligt at bremse disse i fremtiden.

Selvom krigen officielt er slut, er der stadig tropper fra specielt Rwanda i landet. MONUC anslår at der stadig er ca. 8000 soldater fra FDLR i den østlige del af landet.¹⁶⁹ Disse tropper udgør en stor fare for befolkningen, som de jævnligt overfalder og udpresser. Desuden er der en stigende grad af overfald fra FARDC og PNC, som begge udpresser befolkningen for penge, til at øge deres egen indtægt. Der har været store problemer med dannelsen af FARDC og PNC, og SSR programmet er blevet stærkt forsinket.

Det faktum at FARDC og PNC står for størstedelen af menneskerettighedsbrud i landet, er bekymrende. Denne udvikling er stigende, hvilket er endnu mere bekymrende for fremtiden.

Flere af de tidligere rebellede har fået kommandoen over brigader, det er dog bekymrende at der er eksempler på, at disse kommandører har fået kommandoen i de områder, som de tidligere kontrollerede som rebellede.¹⁷⁰

Der er tegn på, at højtstående embedsmænd har en central rolle i den uformelle mineindustri, hvor arbejderne ofte afpresses en stor del af deres udbytte, eller endog bliver holdt som regulære slaver.¹⁷¹ Dette kunne indikere, at interessen for at integrerer disse områder ikke er stor, idet dette ville medføre at embedsmændene ville miste den indtægt de får gennem deres fordækte virksomhed.

Det er dog også muligt at se positive tegn, som en større iver til at investere i landets kobber - og koboltreserver. Et andet positivt tegn, er Lutundula kommissionens rapport, der endelig er blevet adresseret af regeringen. Dette kan betyde at staten kommer til at modtage en større del af udbyttet fra landets

¹⁶⁹ Actionaid, Edward Kakande, 2006, s. 9

¹⁷⁰ AI, DDR reform, 2007. 30-31

¹⁷¹ Global Witness, digging in corruption, 2006, s.11

ressourcer. Dette skal dog ses i forhold til, om det er muligt at indskrænke omfanget af de patrimonielle netværk i landet. En større indtægt til staten, betyder jo ikke nødvendigvis en større investering i en udvidelse af statens kapacitet til at udvide de fire statskapitaler. Dette er specielt aktuelt i en patrimoniel stat, hvor en stor del af statens indtjening bliver anvendt til at sikre opbakning til centrale aktører i staten.¹⁷²

En anden og mere dunkel eller gemt konsekvens af krigen, og specielt de mange fremmede tropper i DRC, er at der opstod en voldsom forøgelse af systematiseringen af den illegale udnyttelse af mineralerne i landet. Desuden beskriver FNs ekspert panel for illegal udnyttelse af ressourcer i DRC udviklingen af elitenetværk, der består af højtstående politikere, militærfolk og forretnings – finansmænd.¹⁷³

Som det kan ses, så er landets ressourcer stadig en årsag til grådighed, og vold. Deltagelsen af dele af den politiske elite i den uformelle minevirksomhed, er en faktor der kunne indikerer at disse politiske aktører ikke er interesseret i en øget grad af integration af territoriet, idet dette ville betyde en indskrænkning af den uformelle økonomi, og herved også en tabt indtægt for dem.

4.3: Afsluttende delkonklusion

Som optakt til analyserne, er der i det nedenstående en kort opsummering af nogle af de centrale aspekter i specialets kontekst.

DRC har umådeligt mange naturressourcer, og lige så mange problemer med dem.

De mange ressourcer har betydet, at *dutch disease*, i Sachs kontekst, er blevet en realitet i landet. De negative resultater af en manglende investering i industrien, altså en satsning næsten udelukkende på primærsektoren, blev tydelige i 70'erne hvor kobberpriserne faldt drastisk, og medførte store økonomiske tab for DRC. Udnyttelsen af de mange ressourcer har betydet, at lederne i landet som Mobuto

¹⁷² Gylfason, 2000, s. 2-3

¹⁷³ FN Panel of experts on the illegal exploitation of natural resources in DRC, 2002, s. 6-10

eller Laurent Kabila, ikke havde behov for at investere i den industrielle sektor, hvilket er et af Sachs argumenter for *dutch disease*, hvorved landet bliver afhængigt af verdensmarkedspriserne for ressourcerne. En anden effekt af *dutch disease* er at minedrift ikke kræver mange arbejdere, hvilket betyder at der er mange mennesker tilovers. I en situation som den under Mobutu betød dette, at det var nødvendigt for mange mennesker at finde andre måder at overleve på, hvilket betød at den uformelle sektor voksede voldsomt. Jeg kommer mere ind på den uformelle sektor i det nedenstående afsnit. Der er stadig en klasseopdelt tendens i landet, hvilket bl.a. kan ses gennem den geografiske placering af infrastrukturen, udbudet af uddannelse og sundhedskliniker, politiets kvalitet mm, der alle er koncentreret omkring hovedstads- og centrale ressourcerige områder. Den manglende investering i uddannelsessektoren, har også en betydning for statens kapacitet til at gennembryde de traditionelle strukturer, eller strukturer der er dannet som modspil til staten, da en stor del af statens reproduktion sker i skolen.

En anden faktor af ressourcerne er kampen om deres kontrol. Ressourcerne som guld, diamanter og colton, har ofte været genstand for intense kampe, som det er tilfældet i Ituri provinsen, hvor kontrollen over guldminerne har og stadig medfører kampe mellem FNI, FRLR, UPC og FARDC. Denne del af ressourceforbandelsen er måske den mest synlige, og mest skadelige for landets stabilitet. Både FNI og UPC er støttet af eksterne aktører, men er udgjort af soldater/rebeller fra DRC. De sidste af Rwandas soldater kæmper stadig mod FARDC og MONUC, det anslås at der findes omkring 8000 FDLR tropper i DRC.

Ressourcer som guld, diamanter og colton er alle overfladeressourcer og er i forhold til kobber eller kobolt, lette at udnytte, hvilket har medført en stor uformel udnyttelse af disse ressourcer, der også medfører en omfattende smugling af ressourcerne. Det er ofte tilfældet at lokalbefolkningen bliver tvunget af en lokal magtaktør eller af FARDC, til at udføre selve minearbejdet uden selv at få del i udbyttet, eller i bedste fald en minimal del af det.

Det personlige styre dækker over patrimonielle bånd. Disse bånd søger for, at lederen opnår loyaliteten til at lede landet, men denne loyalitet er ikke gratis.

Derfor er der et konstant behov for ressourcer til at "smøre" systemet. Disse ressourcer der på bekostning af befolkningen gives til lederens netværk, er en central faktor i den manglende investering i infrastruktur, uddannelse m.fl. *Divide and rule* politikken er en konsekvens af det personlige styre, idet det sikrede lederen mod en samlet opposition.

En anden faktor som det personlige styre og de patrimonielle netværk medfører, er en lukkethed af statens regeringsførelse. Hvilket er et stort problem, når der i en udviklingskontekst ofte stilles krav til god regeringsførelse.

Ud fra det ovenstående har jeg udvalgt forskellige aspekter, som illustrerer strukturer, som jeg anser for centrale for reproduktionen af statens virke eller sagt på en anden måde, strukturer der er vigtige i reproduktionen af statens manglende kapacitet til at integrerer territoriet.

5: Analyse 1, Ressourcernes påvirkning af statens kapacitet

Navigation:

Denne analyse er delt op i forskellige dele, der ser på forskellige aspekter af ressourceforbandelsen. Ressourceforbandelsen er et om end meget omfattende område, der dækker mange forskellige aspekter af ressourcernes påvirkning af den territorielle integration.

De punkter der er isoleret i det teoretiske afsnit, danner fokus for analysen af de enkelte påvirkningsområder. De centrale områder som jeg pegede på i det foregående afsnit, er omfattende og vil blive behandlet i flere af de forskellige påvirkningens områder.

Analysen leder frem til en udvælgelse af to overordnede fokuspunkter, der vil blive anvendt som fokus for centrale områder eller måder hvorpå ressourcerne påvirker den territorielle integration, i den anden analyse.

5.1.1: Indledning:

Konteksten for analysen foregår i et land, med ringe institutionel kapacitet. Dette har indflydelse på den måde, hvorpå indtægterne fra ressourcerne bliver anvendt af staten og dens embedsmænd. Patrimonielle netværk og korruption er stærkere i svage stater, hvor det ofte er den enkelte aktørs velbefindende, der tæller mere end det fælles gode. De patrimonie netværk taler for et fravær af et rationelt legalt bureaukrati, hvorved de penge der ideelt skulle gå til opbyggelsen af den humane kapital, og den territorielle integration i landet, ofte havner som smørelse af netværkene. Hvordan er det så, at landets ressourcer spiller ind?

Som udgangspunkt har de forskellige typer af ressourcer forskellige krav til investering og arbejdskrafts intensitet. Dette har stor indflydelse på flere af de måder hvorpå ressourcerne kan have indflydelse på statens kapacitet. Ressourcer som kobber og kobolt, kræver store investeringer i selve mineproduktionen og i infrastruktur. Dette betyder at det er nødvendigt med pengestærke aktører, der er villige til at investere i produktionen. Global witness har dokumenteret udbredt

korruption, og grov og til tider slavelignende udnyttelse af arbejderne i minerne¹⁷⁴. Dette skal ses i forhold til ressourcer, der er mindre investeringsintensive, og hvor uformel mineaktivitet har været og stadig er udbredt. Denne inddeling i hvor meget investering ressourcerne kræver, har sin berettigelse i og med, at en stor del af problemerne der er opstået omkring ressourcerne i DRC, er relateret til adgangen til dem, altså hvordan forskellige aktører har sikret deres kontrol over ressourcerige områder.

Analysen er delt op i de forskellige grupper, der blev præsenteret i det teoretiske afsnit omkring ressourcerne. Dette betyder at der kommer en større grad af overblik over, hvordan ressourcerne påvirker forskellige aspekter af landet.

5.1.2:Dutch disease og fravalg af industrialisering

Langt størstedelen af DRC's eksport bliver udgjort af mineraler, hvor størstedelen udgøres af diamanter, kobber og kobolt. Fælles for dem alle er at der er tale om en eksport af primærprodukter, hvilket betyder at der kun er få industrier der kan startes op omkring eksporten. Det er i denne sammenhæng at mineindustrien skal ses om mindre arbejdskraftintensiv, end fremstillingsindustrien, da fremstillingsindustrien skaber flere frem – og bagudrettede linkage, der betyder at der skabes mere industri, dette er ikke tilfældet i industrien rettet omkring eksporten af primærprodukter.

Krisen i 74, var et eksempel på, at det kan gå galt, hvis landets eksport er bygget op over primærprodukter, og at verdensmarkedsprisen på disse falder.

Det er vigtigt at have i mente, at det er eksportproduktionen der tales om her.

Store kobber - og diamanterminer var allerede tilstedeværende, da landet fik sin uafhængighed. Dette betyder at strukturerne omkring ressourcer som eksport allerede eksisterede, på tidspunktet hvor landet opnåede sin uafhængighed, og medførte at beslutningen om at bygge landets eksport op over ressourcerne, måske allerede var taget.

- Med hensyn til Sachs's model om dutch disease udvikling, er det tydeligt at der har forekommet og stadig forekommer en satsning på mineraler til eksport, hvilket betyder at store dele af befolkningen ikke bliver en del af statens fokus.

¹⁷⁴ Global Witness, digging in corruption, 2006, s.11

- Landbruget spiller stadig en stor rolle i landet, og udgør ca. 40 % af landets BNP. Det store eksportrelaterede landbrug tog dog stor skade af nationaliseringsbølgerne, og af det efterfølgende radicalizations program, der medførte en omfattende nedgang i landbrugets produktion. Den nye fokusering på landbruget under den nye regering kunne indikere, at der igen sættes fokus på landbruget og dets potentiale for eksporten. Hvilket kunne udvide landets eksportproduktion, og herved mindske risikoen for eksterne chok.
- En udvikling af den fremstillende industri i landet, er en faktor der kan vise sig at have lande udsigter. Den ustabile situation i hovedstadsområdet, hvor størstedelen af landets fremstillingsindustri er koncentreret, betyder at der ikke er interesse i at investere i en udvikling af industrien. Dette beror også på, det om end meget dårlige investeringsmiljø i landet, som ifølge EIU afskrækker mange potentielle investeringer¹⁷⁵

5.1.3: uformel sektordannelse

Den uformelle sektordannelse er et udtryk for statens manglende kapacitet til, at gennembyrde og kontrollerer hele territoriet og befolkningen. Der er flere forskellige årsager til dannelsen af den uformelle sektor i landet.

- Satsningen på minevirksomhed som den centrale del af eksportproduktionen i landet medfører ifølge Sachs ofte, at store dele af befolkningen bliver til overs, da minevirksomhed ikke er arbejdsintensiv. Sammen med nedbruddet af store dele af det kommercielle landbrug i 70'erne og 80'erne, betyder dette at mulighederne for arbejde i landet var ringe. Da statens indtægt ikke kommer fra befolkningen, gennem et skattesystem, har der ikke været et behov for at gennemføre en integration af befolkning. Hvilket er en af faktorerne til at forklare den meget sparsomme udbydelse af offentlige ydelser, hvilke der ikke er brug for, når der ikke er planer om en industrialisering i landet. Dette medfører at mange mennesker var nødsaget til at klare sig selv. Denne del af den uformelle sektor eller økonomi udgøres derfor af mennesker, der ikke har noget valg.

¹⁷⁵ EIU, country report, marts 2007

- En anden årsag til at mennesker i territoriet valgte et alternativ til staten, var vold, overgreb og samtidig et voldsomt rov efter penge, fra statens side. Dette skabte incitament til at undgå staten, og blive en del af den uformelle udnyttelse af ressourcer, og en efterfølgende smugling. Den uformelle økonomi er ikke noget nyt men kan ses som skabt helt tilbage under det belgiske koloniherrredømme, hvor de umenneskelige produktionsformer på plantagerne, betød at mange mennesker undveg koloniherrredømmet.

Det vil sige, at der er forskel på, om der tales om fattige bønder, der tvunget ind i den uformelle økonomi, eller om der er tale om lokale autoriteter, der udfører uformel udnyttelse og smugling af ressourcerne, for herved at undgå at betale til staten. Den sidste har haft stor udbredelse i DRC, og derved også indflydelse på statens indtjening. Regeringen lovliggjorde i 1983 minevirksomhed på meget lille skala, hvor de enkelte individer kunne sælge deres udbytte til staten. Dette medførte en nedgang i denne form for uformel minevirksomhed. Det var dog stadig staten der havde monopol på eksporten af mineralerne, hvilket betød at den organiserede del af den uformelle minevirksomhed fortsatte, da der ellers skulle betales store skatter til staten

På grund af at de to aspekter af den uformelle sektor, er forskellige, er der også to forskellige er deres påvirkning af den territoriale integration og statens kapacitet også forskellig. Den første gruppe udgør ikke nogen økonomisk trussel mod staten, men er en faktor der taler for en polarisering af samfundet, hvilket er en trussel mod integrationen af territoriet, da denne gruppe ofte er udenfor statens interesse. Denne gruppe udgør dog en potentiel trussel mod stabiliteten af territoriet, ved at polariseringen kan blive for voldsom og den marginaliserede gruppe, anvender den eneste sanktionsmulighed de har, og påbegynder væbnet konflikt mod den modsatte del af det polariserede spektrum, i hvilket tilfælde den første gruppe kan blive en trussel mod økonomien.

Den anden gruppe er en trussel mod økonomien, idet denne gruppe tærer på statens indtægt, specielt på grund af smugleriet, der koster staten dyrt. Der er store penge at tjene på denne måde, hvilket betyder at det kan være svært at bekæmpe denne form for den uformelle økonomi. Fælles for de to grupper er dog,

at de begge repræsenterer en centrifugal kræft, der virker som en mod pol for integrationen af befolkningen under staten, på grund af at befolkningen samles i andre uformelle samfundstyper.

5.1.4: Patrimonielle netværk og "rentier state"

Betalingen fra den udenlandske mineindustri, blev i stigende grad anvendt som del af de patrimonielle netværk, hvilket var mest tydeligt i store dele af Mobutus regeringstid, hvor op til 60 % af statsbudgettet var afsat til ham personligt.

Ressourcerne behøver ikke nødvendigvis at lede til en mere fordækt skyggestat, men der er faktorer, der taler for at et land som DRC, ville gå i denne retning.

Indtægten fra mineindustrien kunne være blevet brugt til udvikling af landet, og opbyggelse af en human kapital, og en større grad af integration af territoriet. På den anden side betyder ugennemsigtig regeringsførelse og personligt styre ifølge Reno, at pengene ofte tilfalder lyssky statsansatte.

- Landets tidlige historie, betød at der allerede på dette tidspunkt, var blevet dannet fraktioner i landet. For at kunne overtage og ikke mindst at bibeholde magten, var det nødvendigt at smøre de patrimonielle netværk, hvilket betød at en stor del af statens budget gik til dette.
- En anden faktor der er vigtig er at de naturlige ressourcer oftest er ejet af staten, og virksomheder betaler staten for retten til at udnytte dem. I en situation, hvor statens institutioner er svage som i DRC, medfører dette ofte at store dele af denne betaling havner som del af de patrimonielle netværk eller korrupsion, hvilket betyder at statens budget bliver anvendt til andet end opbyggelsen af en human kapital og infrastruktur i landet.
- De nationaliserede firmaer der i nationaliseringsbølgerne i 60'erne og 70'erne blev nationaliserede blev efterfølgende i udstrakt grad ledet af aktører i forskellige patrimonielle netværk, hvilket medførte at firmaerne blev redskab for formuegenerering for enkelte aktører, og ikke som et redskab for opbygning af den humane kapital i landet. En anden konsekvens af dette var, at der ikke blev investeret i firmaerne, men at overskuddet gik til berigelse af centrale aktører i de

patrimonielle netværk. Dette ledte til, at kobber firmaer som Gécamines¹⁷⁶ f.eks. mistede en stor del af deres produktionsmuligheder, på grund af manglende investeringer i vedligeholdelse.

- Graden af statens budget, der gik til præsidenten blev mellem 72 og 92 gradvist større, indtil 92 hvor den var på 100 %, hvilket indikerer at der skulle flere og flere ressourcer til, for Mobuto at bibeholde magten i landet.
- Sociale ydelser som uddannelse og sundhed, blev mere og mere negligerede, både på grund af at, der ikke var brug for en human kapital i landet, da statens budget blev dækket af ressourcerne, men også på grund af behovet for sociale ydelser, betød at befolkningen måtte købe sig til disse ydelser, hvilket betød at befolkningen blev afhængig af Mobuto, og hans vilje til at hjælpe dem.

For at beskytte deres indbringende position, vil ledende aktører i staten ofte modvirke dannelsen af stærke effektive institutioner, der ville være en trussel mod denne fordækte forretning. Dette kan f.eks. ses gennem at områder som regeringsførelse sjældent blev diskuteret, og mødte stor modvilje i det politiske miljø.¹⁷⁷ Endvidere er det bekymrende at der er rapporter om politisk deltagelse i den uformelle udnyttelse af diamant miner i Katanga provinsen, hvor arbejderne tvinges til arbejdet, og senere afpresses hele eller store dele af deres udbytte.¹⁷⁸ Dette illustrerer tydeligt at der er brug for en styrkelse af det institutionelle system, sådan at det bliver muligt at gennemfører reformer, der medfører en større grad af god regeringens førelse.

Dette fokuspunkt er det mest klare eksempel på en type af påvirkning fra ressourcerne, der hører under den institutionelle gruppe. Den omfattende korruption, tilstedeværelsen af patrimonie netværk der hele tiden skal tilgodeses, er alle aspekter af denne problematik hvor ressourcerne er en central del af opretholdelsen af en ringe kapacitet hos staten.

176 Efter nationaliseringen i 1966 af det yderst profitable "Union Minière du Haut Katanga", blev Gécamines skabt som et statsejet selskab, der stod for en stor del af kobberindustrien i DRC

177 Committee to Accompany the Transition(CIAT), en international institution udgjort af flere donorer og donorlande, der skulle overse overgangsregeringen og forberedelserne til valget i 2006. Områder som PR og regeringsførelse var følsomme, og blev sjældent diskuteret (ICG, Africa Briefing nr. 44, 2007, s 5)

178Global Witness, digging in corruption, 2006, s.11

5.1.5: Selektiv integration af territoriet.

Det klasseopdelte samfunds fokusering på enkelte områder i territoriet skaber en polarisering af territoriet, der betydeligt besværliggør en integrering. I det klasseopdelte samfund, er legitimiteten ikke en nødvendighed for staten, på grund af at grundlaget for statens indtægt ikke kommer fra befolkningen, men netop fra ressourcerne i landet. Mobutus nationalistiske mobutuisme politik, var et forsøg på at gennembryde de traditionelle strukturer og skabe en fælles identitet i landet. Vold, overgreb og manglende offentlige ydelser, er forhold der virker som centrifugale faktorer, og når der ikke er nok centripetalkræfter, vil staten ikke blive centrum for territoriet.

I en situation, hvor det er den geografiske placering af ressourcer der er bestemmende for, hvor staten eller para-statslige selskaber har sine interesseområder, betyder at der skabes en fragmenteret territoriell integration, hvor ikonografiske symboler ofte ikke var tilstedeværende i flere områder, hvorved statens reproduktion blev kraftigt besværliggjort.

Dette skal dog ses i sammenhæng med en generel meget sporadisk udbydelse af offentlige ydelser, hvilket medfører at der ikke var interesse i ressourcefattige områder.

- En af forklaringerne på denne udvikling kan ses gennem, statsansatte embedsmænds grådighed, hvilket betød at store dele af statens budget, blev anvendt som personlig ejendom for statens ansatte. Dette bevirkede at investeringer i den humane kapital og i landets infrastruktur ofte blev negligeret, og at store dele af befolkningen måtte klare sig selv. En af faktorerne der er vigtige omkring det klasseopdelte samfund er netop, at det ikke anses for nødvendigt at investere i *hele* territoriet, da det kun er en del af territoriet der er underlagt statens magtcontainer. De store ressourcefattige områder havde ingen interesse, idet befolkningen ikke var en ressource, da skattesystemet ikke var og stadig ikke udgør meget af statens budget.
- En anden faktor der er vigtig i en DRC kontekst, er Mobutus *divide and rule* politik, der forstærkede fragmenteringen i landet, og desuden medførte en militarisering af områder, som et resultat af, at Mobutu gav centrale aktører ret til at forsvare deres områder.

Tilstedeværelsen af store ressourceforekomster og specielt, at strukturerne til både den legale og den illegale eksport af ressourcer allerede eksisterede ved nationens fødsel, betød at opbyggelsen af andre industrisektorer ikke kom i gang. Dette beroede også på at staten blev blændet af de mange ressourcer, der bare ligger der. Hvis et land ikke har store ressourceforekomster, vil et land være tvunget til at satse på landbruget eller på en fremstillingsindustri. En fremstillingsindustri er mere arbejdskraftintensiv, hvilket medfører en større grad af integration af befolkningen i territoriet. Derfor kan ressourcerne ses som en af de grundlæggende årsager til, at staten ikke har haft incitamentet til at integrerer hele territoriet. Det institutionelle miljø, er dog også en vigtig årsag til dette. Med et stærkt og effektivt institutionelt miljø, kunne resultatet have været anderledes.

5.1.6: Krig og national kamp om ressourcerne

Internationale og nationale konflikter omkring kontrollen af ressourcerige områder, er en faktor der længe har været en ødelæggende faktor i landet. Ifølge Collins er der forbindelse mellem et land med en høj andel af naturlige ressourcer, og landets risiko for konflikt. Langt størstedelen af DRC's eksport bliver udgjort af naturressourcer, hvilket vil sige at DRC i den forstand passer på Collins teori. Uddannelsesniveaue er lavt og der er mange unge mænd i landet, hvilket betyder at landet er et mønster eksempel på Collins teori omkring risikoen for konflikt. En anden pointe der er værd at tage med her, er om det er utilfredshed eller grådighed, der er den udslagsgivende faktor til konflikterne. Dette er et stort spørgsmål, der kommer an på hvordan konteksten angribes. I tilfælde som Ituri militsen som Mayi Mayi militsen f.eks. kan det siges at det var utilfredsheden der startede kampagnen, idet militsen opstod som et modspil til tropperne fra Rwanda, grådigheden er dog hvad der forlænger konflikten idet det er svært at fordrive militserne fra deres indbringende udnyttelse af ressourcer og befolkningen.¹⁷⁹ Nedenstående er der forskellige aspekter af konflikterne i landet.

- Mobutus *divide and rule* politik skabte fundamentet til et dybt splittet land, hvor de enkelte *krigsherrer* beskyttede deres ret til ressourcerige områder. Der er mange penge på spil i denne sammenhæng, hvilket ofte betyder at de lokale

¹⁷⁹AI, DDR Reform, 2007, s. 24

autoriteter vil gå langt for at bibeholde kontrollen af ressourcerige områder.¹⁸⁰ De rige guldminer i Ituri provinsen har længe været grund for stridigheder mellem forskellige oprørsgrupper som FNI, UPC og Ituri Militsen, hvor de forskellige grupper har besat og udvundet guldet til at finansierer deres kampagner¹⁸¹.

- En situation med mange lettilgængelige overflade ressourcer som f.eks. diamanter, og et lavt uddannelsesniveau, er en situation der ifølge Collier er farlig, og som har stor risiko for at føre ud i en konflikt, på grund af den økonomiske gevinst ved ressourcerne, og de mange unge mænd der er enten er villige, eller som ikke har noget valg, til at kæmpe for retten til at kontrollere ressourcerige områder.
- Det land som Laurent Kabila overtog, var dybt splittet. De forskellige grupper kontrollerede ressourcerige områder, som var en del af deres indtægtsgrundlag. Det var først med freden i 2002, at de fleste af grupperne nedlagde deres våben, og overlod kontrollen af deres områder til staten eller MONUC.
- De internationale styrker som havde støttet Laurent Kabila, havde også besat ressourcerige områder, som de udnyttede til at indtægt for deres egne stater, dette gælder f.eks. LRA og FDLR i Ituri provinsen. Dette er endnu ikke et overstået kapitel, og FDLR er stadig i dag repræsenteret i landet med ca. 8000 mand. Dette er en meget stor risiko faktor for landets befolkning, idet disse internationale styrker ofte overgriper sig på befolkningen, og desuden at de skaber et incitament til befolkningen om, at forsvarer sig og derved at forlænge demobiliseringen og afvæbningen af befolkningen i regionen.

Fælles for det ovenstående er at ressourcerne har spillet en afgørende rolle for konflikterne i landet, og at ressourcerne desuden har en stor rolle i opretholdelsen af konflikterne, og at ressourcerne på denne måde både er incitamentet til at kampene men også midlet til at opretholde kampene. Det er vigtigt at have Collins differentiering mellem dybtliggende – og overflade ressourcer i mente, da det først og fremmest har været overflade ressourcerne der har været genstand for konflikt i landet. Dette skal ses i forhold til, at de dybereliggende ressourcer som kobber

¹⁸⁰ Global Witness, Same old story, 2004, s. 10

¹⁸¹ AI, DDR Reform, 2007, s. 24

og kobolt kræver en langt større grad af investering, og som derfor ikke virker så tiltrækkende for rebelgrupper.

5.2: Sammenfattende diskussion og delkonklusion og udvælgelse af centrale fokuspunkter for analyse to

Målet for analysen, var at belyse hvordan ressourcerne har påvirket den territorielle integration i landet. Mere specifikt var målet at be – eller afkræfte mine hypoteser, altså at se nærmere på hvor eller på hvilket niveau i statens kapacitet til at etablerer en territorial integration det er, at ressourcernes påvirkning foregår. Dette sker ved at jeg generer nogle centrale fokuspunkter, som den næste analyse vil sætte i forhold til den nuværende statsdannelsesproces, for herved at se om de pågående tiltag adresserer områder omkring ressourcerne og de problemer som DRC har haft og stadig har.

Staten i Zaire kan siges at være et klasseopdelt samfund, hvor interessen for at integrerer territoriet, var rettet mod hovedstads - og ressourcerige områder. De strukturelle forhold der gjorde sig gældende ved Zaires uafhængighed betød, at staten satsede på naturressourcer som handelsvarer, som den centrale del af eksporten. Den manglende interesse for en industrialisering og for et generelt skattesystem, der dækkede hele befolkningen, nedbrydelsen af store dele af landbruget, betød at en stor del af befolkningen faldt udenfor statens interesse. Som et resultat af den manglende interesse for at integrerer denne del af befolkningen, var de centripetale kræfter meget ringe, hvilket også bliver tydeligt gennem den omfattende uformelle økonomi. Den uformelle sektor er et udtryk for den manglende integration af territoriet. Dette gælder specielt den første gruppe af i den uformelle sektor, der indeholder dem der ikke har noget valg, på grund af manglende støtte og sikkerhed fra staten. Den anden gruppe indenfor den uformelle sektor kan siges at udgøre et andet aspekt, hvilket er at den uformelle udnyttelse og smugling af ressourcer betyder mindsket indtægt til staten. I begge tilfælde er der dog tale om en overvægt af centrifugale kræfter, hvorved splittelsen bliver kraftigere end den samlende kraft, der ikke er stor på grund af manglen på ikonografiske symboler.

Det skal dog i denne sammenhæng siges, at Mobuto med mubutismen forsøgte at skabe ikonografiske symboler, der skulle virke som en centripetalkraft. Overgreb og udnyttelsen af store dele af befolkningen, den omfattende mangel på offentlige ydelser som skoler og klinikker, virkede dog centrifugalt og modvirkede den samlende kraft.

Den ovenstående polarisering bevirkede at en stor del af befolkningen effektivt stod udenfor statens interessefelt og derfor også uden statens ydelser.

En anden fragmentering, var bevirket af Mobutus *divide and rule* politik, der skabte en militariseret fragmentering mellem forskellige ressourcerige områder.

Der er her tale om to forskellige typer af fragmenteringer af landet. Den sidstnævnte kan siges at have haft størst indflydelse på stabiliteten i landet, på grund af de efterfølgende stridigheder mellem de forskellige lokale autoriteter eller krigsherrer. I en territorial integrations kontekst, er de dog lige alvorlige, idet polariseringen i befolkningen betød, at store dele af denne gik ind i den uformelle økonomi, og herved indgik i en anden samfundsstruktur end staten, hvilket indskrænker den territoriale integration.

Problemerne med *divide and rule* politikken opstod først for alvor, da Mobutu forsøgte at indskrænke den store grad af autonomi, som de enkelte enklaver havde nydt. Flere af disse lokale autoriteter havde i lang tid, undgået staten ved at smugle deres produkter ud af landet, i stedet for at overlade eksporten af produkterne til staten. Da Mobutu indførte nye love, der indskrænkede handlemulighederne for de lokale autoriteter, betød dette at flere af disse nu åbent bekæmpede staten.

Afhængigheden af uforarbejdede naturressourcer, fik i 1974 alvorlige konsekvenser, idet verdensmarkedsprisen på kobber faldt drastisk, hvilket havde store følge for landets eksport. Da landet stadig i stor grad bygger eksporten på naturressourcer betyder dette, at landet stadig er i fare for eksterne chok.

I et land hvor det ikke er muligt at håndhæve specielt den frie ejendomsret, kan der hurtigt opstå problemer omkring kontrollen af ejendom, eller i denne sammenhæng retten til ressourcerige områder.

På samme tid, er det relevant at overveje om adgangen til de mange penge, som ressourcerne generede som bestikkelse for staten og dens ansatte, var en vigtig

faktor i opretholdelsen af en ringe kvalitet af det institutionelle miljø, sådan at det bliver tydeligt at tilstedeværelsen af ressourcerne i landet, og med dem muligheden for bestikkelse og korrupsion, betyder at ressourcerne har haft en stor rolle i opretholdelsen af en ringe statskapacitet.

Det er vigtigt at huske på, at de aktører der tjener penge på den nuværende situation, tjener mange penge, og derfor ikke vil bifalde en reform af det institutionelle system, da dette ville betyde at de ikke længere kunne tjene penge på de lyssky forretninger. Hvilket betyder at det ikke bare er at forbedre det institutionelle system, da der er dele af dette som vil bekæmpe forbedringer. Selvom der er mange forskellige måder hvorpå ressourcerne påvirker den territoriale integration og statens kapacitet, er der dog centrale strukturer der går igen. Det institutionelle miljø er en faktor, der ofte spiller ind. Specielt i et land som DRC, hvor det institutionelle miljø ikke er udviklet til effektivt at gennemfører en reformering af statens regeringsførelse. Korrupsion og tilstedeværelsen af de patrimonielle netværk betyder, at gennemsigtigheden af statens politik forbliver begrænset. Tilstedeværelsen af de mange ressourcer og muligheden for bestikkelse firmaer der udnytter ressourcerne betyder, at kvaliteten af det institutionelle system ikke forbedres, da dette vil medføre at den store fortjeneste, som mange af statens ansatte nyder, ville forsvinde, som et resultat af en strammere regulering af statens regeringsførelse. Derfor har jeg valgt dette som et fokuspunkt for den næste analyse.

Et andet centralt punkt, er kontrollen over territoriet. I en territorial integrations kontekst er dette et centralt område. I DRC er det vigtigt at staten får kontrol over territoriet, sådan at lokale og internationale militser ikke længere kan kontrollere ressourcerige områder, og anvende disse ressourcer til en forlængelse af konflikten. En effektiv brug af befolkningen til slavelignende arbejde i minerne, er en faktor der har potentiale til at generere flere lokale militser, der som udgangspunkt vil beskytte lokalbefolkningen, men som ofte ender som en årsag til øget ustabilitet, som det er tilfældet med Ituri militsen f.eks. Mayi Mayi militsen, der opstod som et resultat af tilstedeværelsen af de fremmede soldater i regionen¹⁸².

¹⁸² AI, DDR Reform, 2007, s. 25

Da det nu er vist at ressourcerne har stor indflydelse på landet territorielle integration, vil jeg i den næste analyse se på, hvad der foregår i landet på nuværende tidspunkt og hvilke tiltag der tages for at øge eller udvide statens autoritet og derved også den territorielle integration i landet.

Gennem det ovenstående kan ressourcernes påvirkning af den territorielle integration inddeles i to hovedgrupper. Dette passer overens med mine to hypoteser, der også omhandler to forskellige overordnede påvirkninger af den territorielle integration.

Den ene er påvirkninger forårsaget af en manglende territorial kontrol, og den anden som et resultat af et for svagt og ugennemsommeligt institutionelt miljø. Selvom det er to forskellige typer af påvirkninger, vil der være overlapninger, hvor det vil være svært at afgøre om det er den ene eller den anden type af påvirkning.

1: Den første gruppe, der kan kaldes den territoriale gruppe, omhandler problemer der har med statens kontrol af territoriet at gøre. En kontrol med territoriet ville gøre staten i stand til at kontrollere udnyttelsen af ressourcerne, og på denne måde skabe et fundament for et fremtidigt magtmonopol, og herved en større mulighed for at kunne sanktionere uformel minevirksomhed og smugling. En del af dette hører dog under den næste gruppe, da det ikke kun er en manglende kontrol med territoriet, der skaber grobunden for smugling af ressourcer, men også i høj grad reguleringen af det institutionelle miljø. Rebellers og fremmede troppers kontrol af miner, er alle tilfælde hvor det først og fremmest er den manglende territorielle kontrol, der er afgørende. I en Bourdieu'sk kontekst, vil dette sige at dette punkt først og fremmest ligger inde under Bourdieu's første kapital, altså dannelsen af den fysiske kapital.

2: Den anden gruppe, der kan kaldes den institutionelle gruppe, indeholder problemer, der er relateret til staten og den manglende åbenhed og gennemsommelighed i politikken, der giver mulighed for korrupsion og fortsættelsen

af de patrimonielle netværk. Det vil sige, at dette omhandler tiltag der øger kvaliteten af det institutionelle miljø. I denne sammenhæng hører også en øget investering i den humane kapital, hvilket på længere sigt kunne mindske en del af den uformelle økonomi, og herved skabe en større grad af integration af territoriet. Den del af den uformelle økonomi, der omhandler organiseret minevirksomhed og smugling, vil være sværere at nedbringe, da denne til forskel fra den førnævnte type af den uformelle økonomi, er profitorienteret. Denne gruppe indeholder de tre sidste af Bourdieu's kapital, og er derfor også mere omfattende.

6: Analyse to

Navigation:

Dette kapitel vil være opdelt i 4 forskellige dele, og en afsluttende sammenfattende konklusion. Hver del omhandler en af Bourdieu's kapitaler, og vil tilsammen give et overblik over udbredelsen af statens autoritet i territoriet.

Der vil være noget mere fokus på de to første kapitaler, da der er tale om et land hvor magtmonopolet ikke er etableret, og der derfor er tale om en fysisk vold i mange områder, og at den symbolske vold ikke i samme grad er tilstedeværende. De to hovedgrupper af påvirkninger der blev fundet i den første analyse, vil blive adresseret i alle 4 dele. De fire statskapitaler er dog repræsenteret forskelligt i de to hovedgrupper, den territoriale kontrol vil primært blive diskuteret i den første del, der omhandler den fysiske kapital, og gennemførelsen af landets DDR og SSR programmer. Punktet omkring det institutionelle miljø, vil blive derimod blive diskuteret i alle 4 dele.

Den første hovedgruppe omhandler ressourcernes direkte påvirkning af de territoriale integration i form af konflikter over ressourcerne, derfor vil dette punkt primært blive diskuteret under den fysiske kapital, der omhandler statens kapacitet til at kontrollerer og agerer autoritet i territoriet.

Den anden hovedgruppe omhandler andre faktorer som patrimonielle netværk i regeringen, korrupcion og den ringe standard af den humane kapital i landet. Dette vil blive adresseret i alle de fire kapitaler.

Set i lyset af de to hovedgrupper, er der 2 forskellige aspekter af statens etablering af et magtmonopol, det er vigtigt at se på. Ressourcerne påvirker statens kapacitet på to forskellige niveauer, hvilket betyder at det er nødvendigt at se på begge disse niveauer, for at få en forståelse af hvordan ressourcerne påvirker statens kapacitet til at gennemfører en territorial integration.

Indledning:

Bourdieu bruger et magtmonopol som udgangspunkt for den fysiske kapital. Dette er problematisk i en DRC kontekst, hvor et egentligt magtmonopol, i en vestlig

forståelse, er et uoverskueligt projekt i den nuværende situation. Hvorved det bliver udvidelsen af statens magtcontainer, der bliver det centrale.

Det der er relevant at se på i forbindelse med den fysiske kapital, er statens kapacitet til, for det første at kontrollerer landets grænser og herved, kontrollerer og holde fremmede styrker ude af territoriet, hvilket er en af de mest basale roller for staten, og det faktum at det endnu ikke har været muligt for staten at få alle fremmede styrker ud af landet, stiller spørgsmål ved statens kapacitet i den fysiske kapital kontekst. Et andet men dog lige så vigtigt aspekt af statens kapacitet, er i forhold til den fysiske kapital, statens kapacitet til at garantere et minimum af sikkerhed for befolkningen i territoriet.

DRC er meget rigt på guld, diamanter og olie, hvorved det bliver klart, at dette i hvert fald starter en mistanke om ressourcernes betydning for situationen i området. Ifølge rapporten fra FNs ekspert panel omkring ressourcer i DRC, er der flere steder er en korrelation mellem beliggenheden af guldminer, og rebelgruppernes placering.¹⁸³ Hvilket betydeligt bliver bestyrket af FN, der gennem et længere studie af det nordøstlige DRC, fandt at der var forbindelse mellem guld, og specielt FNI og UPC tilstedeværelse i området.¹⁸⁴

I det nedenstående vil jeg opsummerer statens etablering af sin autoritet i territoriet, og hvilke barrierer der er for at dette projekt skal lykkes. Fokus i dette speciale er ressourcernes indflydelse på statens kapacitet til netop at udvide sin autoritet i territoriet, altså at udvide magtcontaineren.

I forbindelse med af Bourdieu's kapitaler, er det en nødvendigt at der forekommer en stabilisering af territoriet, sådan at de andre kapitaler kan blive gennemført. En anden grund til at denne stabilisering er vigtig, og at staten opnår kontrol med territoriet, er at den symbolske kapital har brug for den fysiske kapital som garant. Det vil sige at reproduktionen af staten kræver, at staten har magten til at definere og kontrollerer denne reproduktion. Dette kan også ses gennem, at statens kapacitet er en kombination af de allukative - og de autoritative ressourcer, og at det ikke er nok med de allukative ressourcer, men at de autoritative ressourcer, er nødvendige for, statens kapacitet til at skabe den sociale reproduktion i territoriet.

¹⁸³ Panel of Experts on DRC, 2007, s. 7

¹⁸⁴ FN Group of experts interim report, 2006, s. 7

En etablering af et velfungerende sikkerhedssystem i territoriet, er et udgangspunktet for udvidelsen af statens autoritet. Derfor er det uheldigt at denne proces bliver gennemført i et miljø præget af de patrimonielle netværk, hvilket er et tegn på, at selv om det er en ny regering med en ny konstitution, der er blevet indsat i landet, så er det stadig de gamle strukturelle forhold, eller dele af dem, der gør sig gældende.

Statens ringe kapacitet til at opkræve skat, har betydning for statens kapacitet til at gennemfører de store programmer som SSR og DDR. Specielt DDR programmet har lidt under manglende økonomiske midler, hvilket har medført at programmet ifølge AI er kommet i fare, og herved at stabiliseringen af landet er kommet i fare, da denne er afhængig af en afvæbning af de forskellige bevæbnede grupper.

Et stort problem har været den manglende indsats i DDR programmet, nærmere bestemt reintegreringsprocessen ind i det civile liv, hvor de tidligere soldater kom i alvorlig fare, på grund af deres indgang i programmet¹⁸⁵, eller at betalingen til de tidligere soldater ikke kom, hvilket resulterede i, at flere af dem ikke ville forlade omrokeringscentret, hvorved tilgangen til centrene blev stoppet, og hele demobiliseringen blev forsinket i op til 10 uger.¹⁸⁶

Det skal siges at problemerne som der har været omkring gennemførelsen af DDR programmerne ikke kun er et resultat af manglende økonomiske midler, men også har rod i en manglende interesse hos flere politikere, der vil tabe på, at programmerne gennemføres, ved at de tjener på ustabiliteten og statens deraf kommende manglende kontrol af territoriet.

Der har i overgangsregeringen været en stor modvilje mod at gennemfører de forskellige reformer, som f.eks. SSR eller DDR, denne modvilje har medført betydelige forsinkelser og forringelser af programmerne.¹⁸⁷

¹⁸⁵ AI, DDR and reform of the army, 2007, s. 19; "These people have tricked us. We risked our lives to hand in our weapons, because our chiefs who owned these weapons are angry with us. Some of our friends have been killed because they joined the programme. Now, we can no longer live in our villages, because people are looking for us to kill us. We are incapable of feeding our families and cannot even pay the rent. The solution is for these people to give us our weapons back. If we have these weapons, people will respect us."

¹⁸⁶ ICG, Africa report nr.104, 2006, s. 17

¹⁸⁷ AI, DDR and reform of the army, 2007, s 9

Der er desuden stor modvilje mod programmer hos flere af lederne af de bevæbnede grupper, der vil bibeholde deres position og deres økonomiske gevinst ved denne position.¹⁸⁸

Omdrejningspunktet i analysen er omkring ressourcernes indflydelse på gennemførelsen af programmer og reformer der er pågående i den igangværende statsdannelsesproces, konkretiseret gennem Bourdieu's fire kapitaler.

Ressourceforbandelsen er et omfattende område, der dækker flere forskellige aspekter. De to valgte fokusområder rækker ind over flere af de fire kapitaler, og vil derfor være et centralt samlingspunkt. Det er dog ikke alle aspekterne af ressourceforbandelsen der er relevante i forbindelse med alle kapitalerne og derfor vil aspekterne af ressourceforbandelsen blive diskuteret i forskellige forbindelser.

Den fysiske kapital, rummer den mest umiddelbare del udvidelsen af statens autoritet. Den fysiske kapital kan ses som fundamentet for udvidelsen af statens autoritet. Jeg ser på SSR og DDR programmerne, for herved at kunne se på statens kapacitet til at udvide sin autoritet, gennem omstruktureringen af sikkerhedssystemerne i landet.

Det er først og fremmest fokuspunktet omkring den territorielle kontrol, der er central her, da en gennemførelse af programmerne, omfatter en afvæbning af de væbnede grupper, der ofte har kontrolleret ressourcerige områder. Hvorved der er tale om en omstrukturering af den territorielle kontrol. Det kan være meget indbringende at kontrollerer ressourcerige områder, hvilket ofte har betydet at grupper har været villige til at kæmpe, for at bevarer deres kontrol over områder. Det er dog ikke muligt at se på gennemførelsen af programmerne, uden at komme ind på det andet fokuspunkt, da der er mange områder hvor statens regeringsførelse spiller ind.

Den anden del omhandler den økonomiske kapital, og behandler statens kapacitet til at udvide skattesystemet, nedbringe korruptionen og forøge investeringerne i infrastrukturen, uddannelse og sundhedssektoren. Det nye PRSP som skal

¹⁸⁸AI, DDR and reform of the army, 2007, s 16-17

forhandles, vil sætte større fokus på fattigdomsbekæmpelsen, korrupktion og tilstedeværelsen af patrimonielle netværk, vil være centrale i denne del af analysen. Dette medfører at det i er særdeleshed fokuspunktet omkring regeringsførelsen, der er central i denne del.

Den tredje del omhandler den informative kapital, og statens kapacitet til at indsamle informationer om landets geografi og befolkning. Desuden berører denne del statens evne til at legitimerer viden i hele territoriet.

Den fjerde del omhandler den symbolske kapital, og statens kapacitet til at genererer en produktion og reproduktion af statens autoritet. Den omfattende mangel på offentlige ydelser og investeringer i den humane kapital, viser at omdrejningspunktet i denne del af analysen er det institutionelle miljø, og om der i den nye regering sættes større fokus på befolkningen.

Kapitlet vil blive afsluttet med en opsamlende konklusion.

6.1: Den fysiske kapital - SSR, DDR og planen for etableringen af statens autoritet, og problemer.

Statens kapacitet til at udøve autoritet i territoriet, er et centralt element i en stat.

Dette kan også ses gennem definitionerne på en stat, hvor kontrollen med territoriet, og kapaciteten til at udøve autoritet, altså et magtmonopol er centralt.

Derfor rummer den fysiske kapital en central del af statens kapacitet. Et minimumskrav for en territoriell integration er at staten er i stand til fysisk at være tilstedeværende i hele territoriet. Dette lægger op til en afpolitisering af territoriet, gennem hvilken staten kan opnå et monopol på magt i territoriet.

I mange tilfælde er statens autoritet ikke dækkende i hele territoriet, det er dog vigtigt at huske på, at hvis det er et egentligt magtmonopol der stræbes efter, vil det være nødvendigt med en statslig kontrol der dækker hele territoriet.

SSR programmet(se 9.2) ser på udbudet og niveauet af sikkerhedsstyrker i militæret, politiet og retsvæsenet kvalitet. Det er tre forskellige aspekter af sikkerheden i landet, men de er alle knyttet sammen, og det som gennemgangen af SSR og DDR programmerne viser, er at stabiliseringen af landet afhængigt af dem alle. Etableringen af stabiliteten i territoriet og senere et egentligt

magtmonopol, er dog ikke kun afhængigt af SSR, men også af programmer som DDR og DDRRR.

DDR programmet, der omhandler afvæbningen demobiliseringen og reintegrationen af rebelstyrkernes soldater til det civile liv, er et vigtigt program, der er afgørende for stabiliseringen af landet. Det samme gælder DDRRR programmet, der dog beskæftiger sig med tilstedeværelsen af fremmede tropper i DRC. Ifølge MONUC er DDRRR programmet næsten fuldført, men der mangler dog stadig op til 8000 soldater primært fra Rwanda(FDLR). Det er ifølge Actionaid nu op til FARDC at få disse soldater sendt tilbage til Rwanda.¹⁸⁹

Den langsomme implementering af landets forskellige DDR programmer, har betydet at udvidelsen af FARDC er blevet kraftigt forsinket. Det kan generelt siges at hæren i DRC, aldrig har været i stand til at genererer stabilitet og sikkerhed i territoriet, og hvad værre er, så har hæren i flere tilfælde være genstand for skabelse af ustabilitet i territoriet.

Den nationale hærs dårlige udrustning og generelle ringe organisering, er et resultat af en mindre interesse for den almindelige hær, frem for ledernes elitekorps, som for eksempel Mobutus *presidencial Guard*. Denne struktur er fortsat og kan ses gennem Kabilas brug af den republikanske garde (GR), som en speciel enhed med ekstra betaling og udstyr¹⁹⁰.

Hæren i DRC har altid fungeret som et undertrykkelses middel for eliten i landet.¹⁹¹ Ifølge AI, er hæren stadig indblandet i omfattende overgreb på civilbefolkningen.¹⁹²

En anden faktor der er væsentlig i konteksten af stabilitet i territoriet, er den ringe tilstand af politikorpset. Gennem det meste af landets historie, er politiet blevet nedprioriteret i forhold til militæret. En faktor der har haft betydning for politiets kapacitet i dag, er at der ved møderne i Sydafrika i 2002 og 2003, ikke blev specificeret krav til dannelse eller udvidelse af politikorpset. Dette medførte at

¹⁸⁹ Actionaid, Edward Kakande, 2006, s. 9

¹⁹⁰ AI, DDR reform, 2007, s. 57-58

¹⁹¹ ICG, Africa report nr.104, s. 12

¹⁹² ISS, Wolters og Boshoff, 2006, s.6

opbyggelsen af et effektivt politikorps ikke rangerede højt hos overgangsregeringen. Med et effektivt politi, mener jeg et politi, der er trænet i at afdramatiserer uroligheder, og derfor til forskel fra hære, ville kunne stabiliserer en situation og ikke eskalerer den, som det flere gange har været tilfældet.¹⁹³ Derfor er udviklingen af et velfungerende politikorps en vigtig faktor, der vil få stor betydningen for den fremtidige stabilitet i landet.

6.1.2: Diskussion af SSR og DDR programmerne

De officielle mål med SSR og DDR programmerne er¹⁹⁴:

1: At nedbringe antallet af soldater i territoriet, der ikke er under statens kontrol

Denne del af den fysiske kapital omhandler gennemførelsen af DDR programmet, der afvæbner, demobiliserer og reintegrerer de tidligere soldater i det civile liv, eller ind i politiet eller militæret. Denne del af processen er af største vigtighed, og kan ses om udgangspunktet for stabiliseringen af territoriet. DDR programmet i Ituri provinsen Disarmament and Community Reintegration (DCR), blev lanceret i september 2004. Planen med DRC programmet var at afvæbne og reintegrerer soldater fra blandt andre FNI, UPC; og Ituri militsen. Der blev sigtet efter en afvæbning af op mod 15.000 soldater.¹⁹⁵ Et af de specielle aspekter af dette program var, at ingen af grupperne i provinsen var blevet inviteret til at underskrive Global og all inklusive aftalen, hvorved ingen af grupperne havde forpligtet sig til afvæbning. DRC programmet blev som udgangspunkt en succes, idet målet med integreringen af 15.000 rebeller var nået i 2005. Ud af de 15.811 tidligere soldater, var de 4525 børn, og det var det kun 780 af de voksne soldater, der valgte at gå videre til hæren.

Programmet skal dog ses i forbindelse med en landsigtet plan, for øget stabilitet og udvikling. Selvom selve afvæbningsprocessen har været en succes, så har der været store problemer i den næste fase af programmet, der dækker over reintegrationen ind i det civile liv.

- Ledende aktører i flere af grupperne i Ituri provinsen, er ikke villige til at opgive deres indbringende position, og intimiderer derfor de medlemmer der overvejer at

¹⁹³ ICG Africa report nr.104, s. 11

¹⁹⁴ ICG, Africa report nr.103, 2006, s. 18

¹⁹⁵ AI, January 2007, s. 14-15

deltage i programmet.¹⁹⁶ Desuden er der rapporter omkring, at flere af de reintegrerede, føler sig truet og føler at de ikke er i stand til at forsvare sig selv, uden deres våben. Der er mange rapporter omkring FARDC og bevæbnede gruppers overgreb på civilbefolkningen. Deres svar på dette, er at få fat i nogle nye våben, hvilket ikke just forøger stabiliteten i området.¹⁹⁷ En faktor der har betydning for sikkerheden i området er, at DRC programmet ikke formåede at indsamle våbnene, fra de soldater der deltog i programmet, lederne af rebelgrupperne ikke ville gå af med gruppens våben.¹⁹⁸

Med hensyn til FDRL, er der fornyet kamp mellem gruppen og MONUC samt FARDC. FDRL er begyndt at angribe MONUC og FARDC, og der er tegn på at gruppens aktiviteter er øget, hvilket forringer sikkerheden i området betydeligt.¹⁹⁹ Der er mange af de reintegrerede der klager over, at de ikke får de penge de var lovet, eller at pengene er meget forsinkede. Mange af de reintegrerede har store problemer med at starte en tilværelse op, idet de ofte mangler kundskaber, der kan anvendes i en tilværelse udenfor soldater livet. Der er 41 projekter for reintegrationen af de tidligere rebeller, hvor de kan lære nye kundskaber, der vil hjælpe dem med at skabe en ny tilværelse.²⁰⁰

De etniske tilhørsforhold er vigtige at huske på, og når de nye brigader ikke er fra de samme områder, betyder det ofte at befolkningen er bange for soldaterne, som de siger udnytter dem, slår og voldtager pigerne.²⁰¹ De personer som Amnesty International interviewede sagde, at de ville foretrække at have soldater fra deres eget område til at beskytte dem, men dette er en direkte modsætning af et af målene for det nye FARDC, som dog hører under det tredje punkt i denne lille diskussion.

- Den stabilitet som DDR programmet skaber, er afhængig af, at de tidligere soldater ikke begynder at falde tilbage til deres tidligere tilværelse, derfor er det vigtigt at sikkerheden for dem er på et niveau, hvor de kan overlade deres

¹⁹⁶ AI, DDR reform, 2007, s. 16-17

¹⁹⁷ AI, DDR reform, 2007, s. 19

¹⁹⁸ IBID s. 28

¹⁹⁹ MONUC, Web Unit, 18/04 2007

²⁰⁰ MDRP, 2. kvartals rapport, 2006, s. 6

²⁰¹ AI, DDR reform, 2007, s. 35

sikkerhed til den FARDC og politiet. Det er et stort problem, hvis dette ikke er tilfældet.

Alt i alt kan det ses, at selve afvæbningen af de tidligere har været en succes, men at der har været og er store problemer med den efterfølgende proces.

- Anholdelsen af lederne af FNI og UPC, og desuden en accept fra grupperne om at deltage i DDR programmet, er et stort skridt mod en øget stabilitet i området.
- Planen var at skabe 18 brigader, der var miksede fra de forskellige bevæbnede grupper og FAC. Målet var at brigaderne skulle være klar før valget, men dette mål blev ikke nået. Der var i 2006 dannet 9 brigader, hvoraf de 6 var blevet udstationeret, mens de tre sidste stadig ventede på udrustning. Det var planen at resten af brigaderne skulle være færdige i slutningen af 2006. Der har været store problemer med de såkaldte "ghosts"²⁰², der dækker over flere forskellige situationer, dog alle med det formål, bevidst at forhøje antallet af soldater. Ved *global and all – inklusive aftalen*, blev antallet af soldater kraftigt overdrevet, sådan at de enkelte kommandører ville modtage ekstra penge, for de soldater der var blevet meldt. I 2005 var der officielt 340.000 soldater, der fik løn af staten. En undersøgelse ledet af det Sydafrikansk militær i 2005, der skulle finde ud af hvor mange soldater DRC rådede over, fandt at mellem 30-55 % af de 340.000 var fiktive.²⁰³

2: At skabe et militær der fungerer på frivilligt basis, altså at afvikle faktorer som børnesoldater f.eks.

- Som en følge af de dårlige forhold, og den lave løn i militæret, er der en begyndende modvilje mod at melde sig til militærtjeneste. Det skal ses i forhold til, at hvis en tidligere soldat ikke melder sig, vil han modtage US\$ 110, og US\$25 hver måned et år frem. Dette er et problem, der kan betyde at det kan blive svært at fylde hæren op med det planlagte antal soldater.

²⁰² Efter fredsaf-talen (*global and all – inklusive aftalen*), blev de enkelte rebelgrupper registrerede med hvor mange soldater de havde. Da antallet ville få betydning for den fremtidige magtfordeling, blev dette tal ofte overdrevet. En anden situation er i de enkelte brigader, hvor lederne af disse bliver betalt for antallet af soldater, hvilke har medført at dette tal også er blevet kraftigt overdrevet. - AI, DDR reform, 2007, s. 50

²⁰³ IBID

- En anden faktor der har indflydelse på dette er, at ledende aktører af de forskellige grupper som FNI eller UPC, ikke vil opgive deres indbringende position, og derfor forbyder gruppens medlemmer at deltage i DDR programmet. Det skal her siges at ingen af grupperne i Ituri provinsen skrev under på Global og all inklusive aftalen, og derfor ikke har lovet at deltage med et vist antal af gruppens medlemmer.
- En af de faktorer der kan ses som en succes for programmet er, at 4525 børnesoldater blev afvæbnet, og herved i høj grad levede op til programmets mål. Der er dog stadig rapporter om, at der hverves børn i de væbnede grupper.²⁰⁴ Hvad der er endnu værre er, at flere af de tidligere rebellede, er blevet rapporteret at anvende børnesoldater i deres FARDC brigader, hvilket er et stort problem, idet dette er direkte imod regeringens officielle politik, og desuden imod flere af de større donorer i landet som WB eller IMF.

3: At nedbryde de gamle kommandoveje, og opbygge nye for herved at skabe en korpssånd, i et militær der består af soldater fra så mange forskellige baggrunde. Dette handler også om at nedbryde de gamle patrimonielle netværk, og skabe nye kommandoveje, der bygger på den nedskrevne lov.

Logikken bag sammenblandingen af brigaderne er, at skabe brigader der ikke er styret af de gamle strukturer, som etniske eller geografiske tilhørsforhold. Dette er en nødvendighed, hvis den nationale hær skal kunne skabe stabilitet i territoriet. Korpssånden som der tales om, kan ses som et nyt tilhørsforhold, hvor soldaterne ser brigaden som deres nye tilhørsforhold. Ved at nedbryde de gamle eller de traditionelle strukturer, bliver det muligt for staten at gennemtrænge disse, og skabe fundamentet til et mere integreret samfund.

Der har været problemer denne sammenblanding, hvor flere af de tidligere rebeller har nægtet, at blive sat sammen med andre fra grupper, som de før har været i krig med.

- Udnævnelsen af de tidligere ledere af rebelgrupperne til ledende positioner i FARDC, var et centralt punkt i skabelsen af en hær, hvor de forskellige grupper

²⁰⁴ MONUC, web unit, 14/02 2007.

ikke følte at de var blevet overset. Beslutningen om, at stationerer disse ledere i de områder, som de tidligere kontrollerede, kan og ses som en beslutning der kan have store konsekvenser for muligheden for at nedbryde de gamle strukturer. AI beskriver hvordan en af de tidligere kommandører i RCD – G blev udnævnt som øverstkommanderende i den nordlige Kivo provins, selvom dette var området som denne kommandør førhen var med til at kontrollere²⁰⁵. Da disse kommandører bliver centrale i SMI²⁰⁶, kan der opstå problemer med skabelsen af en hær, der er fri for de gamle strukturer, som etniske eller geografiske tilhørsforhold. Idet det kan tænkes at de vil bruge kriterier som etnicitet og geografi, i sorteringen af de egnede kandidater for hæren. Et andet problem med de tidligere rebellede som kommandører i FARDC, er brugen af børnesoldater, altså at de gamle strukturer stadig eksisterer.

- Et andet punkt, der er værd at kigge på, er den republikanske garde (GR), og deres status som præsidentens beskyttere. Disse soldater kan siges at være en separat hær inde i FARDC, og modtager ikke ordrer fra resten af FARDC. Der er rapporter om omfattende overgreb og vold på civile, men de er beskyttede af Kabila.²⁰⁷ Disse soldater har bedre udrustning og løn, end resten af FARDC, hvilket er en struktur der længe har eksisteret i DRC, hvor både Mobutu, Laurent Kabila og nu Joseph Kabila har benyttet denne form for specielle hære. Et af målene med SSR er at skabe en hær, der ikke følger de gamle mønstre, men som er loyal overfor idéen om skabelsen af stabilitet i territoriet.

- Flere mennesker i Ituri provinsen har udtrykt frygt for, at FARDC skal beskytte dem, efter at UPC er begyndt at blive afvæbnet. De mener at FARDC overfalder dem, voldtager pigerne, og stjæler deres mad og penge. Desuden bliver civilbefolkningen til tider udsat for direkte slaveri, i forbindelse med udvinding af naturressourcer. Derfor mener de mennesker som AI har interviewet, at det ville være bedre at få UPC tilbage, som deres beskyttere. Dette ville dog medføre, at landsbyer, der traditionelt var under FNI's kontrol, ville foretrække at få FNI

²⁰⁵ AI, DDR reform, 2007.30-31

²⁰⁶ Som led i integrationen af det FARDC, blev structure Militaire d'Intégration (SMI) etableret. Det er et militært projekt, der består af ledende kommandører i FARDC, som står for integreringen af de nye soldater i FARDC.

²⁰⁷ AI, DDR reform, 2007, s. 57-58

tilbage, da de tilhører Lendu stammen og ikke Hema som landsbyerne under FNI's kontrol.²⁰⁸

En central faktor der spiller ind her, er lønnen som soldaterne tilbydes, der er meget lille, og som derfor lægger op til, at soldaterne finder deres indtægt et andet sted, f.eks. ved at udpresse den lokale befolkning. Desuden må det formodes at den lille løn sammen med tilstedeværelsen af en stor mængde af overflade ressourcer, kan virke for fristende for soldaterne, som derfor udnytter eller udpresser den lokale befolkning for overflade ressourcer. Hvilket taler for, at den lille løn som soldaterne modtager, kan være en hæmsko mod at skabe en national hær der bygger på de nye værdier.

4: At lade hæren udvikle sig i et tempo, der er organisatorisk og materielt muligt

Det er vigtigt, at de soldater der bliver indsat i de nye brigader, er klar til opgaven der venter. Træning i overholdelse af menneskerettigheder, altså i hvordan civilbefolkningen skal behandles er nødvendighed, hvis hæren skal kunne virke som en stabiliserende faktor i landet. Fattigdomsbekæmpelse er vigtigt for landets fremtid, hvis ikke andet så for, at IMF vil overveje at udvikle en ny PRSP. Derfor er det nødvendigt, at hæren virker stabiliserende og fremmende for befolkningens udvikling. Den nuværende situation, kan ikke siges at indikerer at dette foregår. De mange overgreb og voldsepisoder, viser blot civilbefolkningen at FARDC ikke er bedre end FAC, og at de i mange tilfælde ikke kan stole på staten, som deres beskyttere, og derfor søger beskyttelse hos lokale rebelgrupper.

- Den sparsomme løn og udrustning som FARDC soldaterne modtager, medfører at disse for at få deres indtægt øget overgriper sig på civilbefolkningen. I flere tilfælde er det blevet rapporteret at højtstående militærfolk og politikere, har beholdt lønninger og udrustning til dem selv, hvilket medfører stor frustration blandt de menige soldater, der ikke får løn og ofte er dårligt udrustet²⁰⁹.
- Det er dog ikke sikkert, at en højere løn ville stoppe dette, da flere af soldaterne tidligere som rebelsoldater, har været involveret i overgreb, voldtægt, mord og

²⁰⁸ IBID, s. 34-35

²⁰⁹ ICG, Africa report, 114, 2006, s. 10-11

slaveri af civilbefolkningen. Problemet her, er at flere af disse individer ikke er blevet sorteret fra, som en del af *tronc commun*²¹⁰ processen.

- De omfattende problemer med at få dannet de 18 brigader, har betydet at dele af *tronc commun* processen er blevet tilsidesat, og at flere af de tidligere rebelsoldater er gået direkte ind i deres træning, eller sågar direkte ind i brigaderne.²¹¹ Udvælgelsen af egnede individer til FARDC har været yderst mangelfuld, og det er ikke mange af de tidligere rebeller, der har begået menneskerettighedsbrud, der blev sorteret fra, hvilket måske kan forklarer den omfattende vold og overgreb begået af FARDC. Det er ifølge FN's menneskerettighedsgruppe, FARDC der begår procentvis flest seksuelle overgreb i landet²¹², det er også vold og drab der er udbredt blandt FARDC. Disse overgreb er dog også udbredt blandt de fremmede tropper, som FDLR og LRA og blandt de nationale grupper, der endnu ikke er blevet integreret. Ressourcer spiller ofte en stor rolle i disse overgreb, som et resultat af at hæren eller politiet er dårligt betalt og udnytter befolkningen, til at udvinde ressourcer for dem. Der er mange rapporter der omhandler slavelignende tilstande, hvor FARDC har været involveret.²¹³

- En anden faktor der har stor indflydelse på stabiliteten i territoriet er dannelsen af et effektivt og velfungerende politikorps, der kan beskytte civilbefolkningen. Der har dog ikke været den samme fokus på politiet(PNC), som der har været på FARDC.²¹⁴ Der er nogle enkelte specielt trænede korps, men det nationale politikorps, har ikke haft de samme krav om *tronc commun* som hæren har haft. Der har ikke været en national koordinering af korpset, og en stor del af korpset består af tidligere ledende eller menige rebelsoldater.

Den ofte meget dårlige løn, og udrustning har ført til at PNC overgriper sig på befolkningen, og der er rapporter om overgreb fra alle provinser i territoriet. Hvad der er værre er, at antallet af overgreb er steget med 15 % i 2006, hvilket indikerer at situationen ikke bliver bedre, men derimod værre. Ligesom FARDC har PNC været involveret i direkte slaveri af hele landsbyer, for at udnytte naturressourcer,

²¹⁰ Se bilag 2

²¹¹ AI, DRR reform, 2007 s. 40-41

²¹² FN, The human rights situation in DRC, 2007, s. 16

²¹³ IBID s. 24-26

²¹⁴ Se bilag 2

som ekstra indtægt. PNC har begået røveri, vold og mord i flere provinser, alt sammen i forbindelse med at øge deres indtægt.²¹⁵

Sammenfatning

Naturressourcerne spiller stadig en stor rolle, både i forhold til FARDC og PNC og tvangsarbejde eller direkte slaveri, i forbindelse med udvinding af ressourcer. Men også i forbindelse med de resterende rebelgrupper, der ikke vil opgive deres indbringende position. Dette gælder også de internationale grupper som FLDR eller LRA. Det kan ses, at begge ressourcemæssige fokuspunkter er aktuelle, når det drejer sig om den fysiske kapital. Det institutionelle miljø er et område, der kan få stor betydning for gennemførelsen af landets SSR og DDR programmer, både på grund af at korruptionen medfører manglende udstyr og betaling til soldaterne, der derfor overgriber sig på lokalbefolkningen, og herved er en direkte årsag til den ustabilitet, som det var meningen at de skulle bekæmpe. Desuden i form af gamle loyaliteter, patrimonielle forhold og fragmenteringen i hæren, der er en alvorlig trussel mod gennemførelsen af udvidelsen af den territorielle kontrol. Den territorielle kontrol og integration, eller rettere manglen på denne betyder at udnyttelsen af ressourcerne ofte bliver uformel, og kriminel. På samme tid, kan det ses at de store fortjenester der er for de største aktører inden for den uformelle ressourceudnyttelse, medfører at tiltag mod en større grad af integration blive modarbejdet, da dette ville koste disse aktører dyrt.

DDR programmet været en succes idet programmet har nået dets mål. Succesen har først og fremmest været forbundet med selve afvæbningen af de bevæbnede grupper, og problemerne er opstået i forbindelse med tronc commun processen, og både i forhold til reintegrationen i det civile liv, og ind i FARDC. Det er et stort problem at FARDC og PNC, er de største faktorer i overgreb og ulovlig udnyttelse af befolkningen. I langt de fleste tilfælde er der tale om overgreb for økonomisk vinding, altså røverier og afpresning. Antallet af seksuelle overgreb er støt stigende, og både disse og de økonomisk baserede overgreb, udgør en stor risiko for, at dannelsen af FARDC og PNC, ikke kommer til at skabe stabilitet i territoriet.

²¹⁵ MONUC Human rights division, February 2007, s. 12-13

Denne stabilitet er en nødvendighed, for at udviklingen af landet kan komme i gang. De mange overgreb kan desuden bevirke at FARDC og PNC ikke bliver set som en faktor, der bringer befolkningen tættere på staten, men derimod længere væk fra en samling af befolkningen under staten. Herved bliver den nuværende situation med FARDC og PNC, en faktor der taler imod etableringen og udvidelse af statens magtcontainer, og også en stor forhindring for de tre andre af Bourdieu's kapitaler, idet disse er afhængige af, at stabiliteten i territoriet øges. Herved bliver det tydeligt, at de gamle strukturer om udnyttelse af befolkningen, er fortsat ind i det nye militær og politi. Brugen af børnesoldater indikerer også, at de gamle strukturer stadig eksisterer, og at *tronc commun* processen ikke har formået at udvikle et militær, der bygger på nye strukturer. Det skal dog siges at det stadig er relativt nyt, og at det kan blive bedre i løbet af den nærmeste fremtid. Det er også vigtigt at huske på, at der er kommet stabilitet i store dele af landet, og disse positive udviklinger ikke glemmes. Det er dog bekymrende at overgreb og vold, er et stigende problem, der ikke indikerer at fremtiden byder på større stabilitet. Etableringen af en varig stabilitet af territoriet, kommer ikke fra MONUC's tilstedeværelse, men fra skabelsen af en hær og et politikorps, der vil være i stand til at stabiliserer territoriet og samtidigt at overholde menneskelighederne, sådan at de vil komme til at blive en samlende kraft. Derfor er det et stort problem, at mange af de internationale donorer ikke vil støtte udviklingen af den nye hær. Gennemførelsen af DDR programmet er kun en del af en stabilisering af territoriet. SSR programmet er en stor del af et fremtidigt stabilt territorium, og den meget ringe løn og udrustning af store dele af hæren, er et stort problem hvor hæren eller politiet overgriber sig på befolkningen, for herved at få øget deres indtjening. Det er dog en stor økonomisk opgave for landet, hvis soldaterne og politiet skal have en større løn. Det er dog en nødvendighed, hvis mængden af overgreb fra FARDC og PNC skal nedsættes.

Det kan ses, at det primært er det første fokuspunkt der er tale om i denne sammenhæng. Dvs. at der er tale om en fysisk kamp om retten eller muligheden for at kontrollerer om udnytte ressourcerne i et givent område, hvilket medfører en forringet territorial integration under den centrale stat.

Det er dog nødvendigt at have i mente, at det andet fokuspunkt også er vigtigt i denne sammenhæng. Stabiliseringen af territoriet anghænger af gennemførelsen af en afvæbning og reintegration af de tidligere stridende parter, og i lige så stor grad en mulighed for befolkningen til at føre en tilværelse uden vold, dvs. hvor de basale sikkerhedskrav er opfyldt, hvilket i store dele af landet ikke er tilfældet, hvorved diskussionen bliver omkring det institutionelle systems mulighed for at skabe en stabil fremtid for befolkningen, hvilket ligger under fokuspunkt nummer to.

I de næste tre afsnit vil det primært være det andet fokuspunkt, der vil være i centrum, hvilket vil sige det institutionelle brug og misbrug af ressourcer i landet, og det institutionelle systems mulighed for at skabe en bæredygtig fremtid for landet. I det første afsnit vil det være den økonomiske side af staten, der er i fokus. Det tredje afsnit omhandler statens evne til at indsamle og anvende informationer om territoriet og befolkningen, for herved at skabe en reproduktion af territoriet gennem staten. Det sidste afsnit omhandler denne reproduktion og hvilke faktorer der gør sig gældende i denne.

Fælles for disse tre afsnit er at det primært er det andet fokuspunkt der er i centrum. Det er dog tydeligt, at det første fokuspunkt også er vigtigt idet et antal af faktorerne i reproduktionen af staten, er afhængige af at staten er i stand til at være fysisk tilstede, og at befolkningen er villig til at underkaste sig statens autoritet.

6.2: Den økonomiske kapital, udvidelse af skattesystemet og et blik på landets PRSP

Det som der er vigtigt at se på i forhold til den økonomiske kapital, er statens kapacitet til at skabe regulativer og økonomiske strategier, som bliver overholdt og implementeret i statens magtcontainer. Det vil sige, om staten er i stand til at styre den økonomiske politik, og hvorvidt denne politik kan generere et bæredygtigt økonomisk grundlag for landet. Der vil først være en kort opsummering af økonomien i DRC, og på samme tid et blik på situationen i den nærmeste fremtid. Herefter er der forskellige aspekter der vil blive diskuteret, de patrimonielle netværk og landets PRSP. Naturressourcerne har altid haft en central rolle i

DRC's økonomi, og det er også tilfældet i den nye regering. Naturressourcernes rolle i landet, har tidligere været en central faktor i landets ustabile situation, både sikkerhedsmæssigt og økonomisk, og spørgsmålet er da, om den pågående statsdannelsesproces, kan ændre på dette.

De mange år under Mobutu, krigen i 98-2002 og den ustabile situation lige siden, har bragt økonomien i DRC til bristepunktet. De patrimonielle netværk i landet, er desuden årsag til en omfattende udhuling af statens budget. Fraværet af en integrering af befolkningen har desuden betydet, at skattesystemet i landet er sparsomt, og kun udgør en lille del af statens budget. Som det fremgår af det ovenstående afsnit, så er økonomien en vigtig faktor, der kan have indflydelse på gennemførelsen af landets DDR og SSR programmer, og derfor for etableringen af landets stabilitet. Før jeg vil gå ind i en diskussion om den økonomiske kapital, vil der være en kort gennemgang af den økonomiske situation på nuværende tidspunkt, og i den nærmeste fremtid.

Økonomien er blevet bedre de sidste par år, og EIU forventer at stigningen i landets BNP på ca. 6 % vil fortsætte ind i 2008.²¹⁶ Eksporten af mineraler er stigende, og det forventes at et stigende antal internationale investeringer, vil øge landets kapacitet i forhold til mineindustrien. Diamantmarkedet er blevet forbedret de sidste par år, og antallet af diamanter der bliver solgt på lovlig vis, overstiger i år antallet af diamanter der bliver smuglet ud af landet. Der er dog en omfattende uformel minedrift i landet, hvor enkelt individer udvinder det de kan. En anden side af den uformelle økonomi er organiseret af forskellige aktører af eliten i landet.²¹⁷ Med hensyn til landets BNP, så er den største del landbruget der udgør 42 %, minedrift 13 %, industri 11 %, resten udgøres af service.

Inflationen er stadig høj, og medfører at landets import bliver dyrere, og herved at betalingsbalancen går endnu mere i minus, der er i øjeblikket et minus på ca. 6

²¹⁶ EIU, country report, 5/3 2007

²¹⁷ Global Witness rapporten omkring corruption i Katanga, beskriver hvordan arbejderne ofte tvinges til arbejdet, og afpresses det de finder. Rapporten beskriver endvidere at der ofte er højtstående regeringsmedlemmer tilstede, der tager del i afpresningen. (Global Witness, digging in corruption, 2006, s.11)

%.²¹⁸ Hvad der er værre er, at EIU forventer at der vil være et minus i statens budget på omkring 10 %, hvilket er alvorligt.²¹⁹

SSR programmets gennemførelse, er en faktor, der kan have konsekvenser for statens budget. Det afhænger af, om integrationen af FARDC og PNC bliver gennemført på tilfredsstillende vis, og om hvor mange penge, staten skal anvende for at gennemføre programmet. Den meget lave løn, som soldaterne modtager, er en faktor som det er nødvendigt at ændre. På grund af den lave løn, er soldater fra FARDC ofte indblandede i overgreb på civilbefolkningen, hvorved det bliver klart at hvis dette skal ændres er det nødvendigt at soldaterne får en løn, som de som minimum kan leve af. Dette vil dog øge statens udgift til hæren, og da det er meget få donorer der er villige til at hjælpe med dette, er det en opgave som staten bærer en stor del af.²²⁰ Et andet aspekt af dette er de omfattende "ghost" soldater og politi, der medfører en overdrevet stor udgift til FARDC og PNC. I denne forbindelse er det relevant at komme ind på underskuddet af statens budget, der kan få store konsekvenser for stabiliteten i landet, hvis der bliver problemer med at betale soldater eller embedsmænd.

Aspekter for fremtiden

Der er både gode og mindre gode aspekter af den økonomiske situation. Af de gode aspekter kan det nævnes, at landbruget har fået sit eget ministerium, og derfor en mulighed for måske at genskabe noget af landbrugets storhedstid. Som et lille sjovt indskud, skal det siges at det er Mobutus søn François Joseph Mobutu, der nu, som landbrugsminister, får en chance for, at genskabe noget af det som hans far var med til at bringe i knæ.²²¹ Ca. 70 % af befolkningen er beskæftiget i landbruget, hvilket vil sige at en større fokus her, kan medføre en forbedring af en stor del af befolkningens vilkår.

- Lutundula kommissionens rapport (se s. 60) blev færdig i 2005, men blev ikke adresseret før længe efter. Der blev i april 2007 annonceret, at der ikke bliver indgået nye kontrakter omkring retten til ressourcerne, før end de gamle kontrakter

²¹⁸ IBID

²¹⁹ IBID

²²⁰ EIU, country report, 5/3 2007

²²¹ IBID

der blev indgået under overgangsregeringen²²². Det blev fremhævet, at der dog ikke vil blive tale om annullering af kontrakter, men nærmere genforhandlinger. Dette er en faktor, der kan få stor betydning for statens indtjening, idet det kan få urimelige kontrakter genforhandlet, og herved sørge for, at staten får et større udbytte af kontrakterne.

- Det er i mineindustrien, at EIU ser den største fremgang i landets BNP. Med den øgede interesse fra internationale selskaber, er spørgsmålet om en øget infrastruktur blevet centralt. Der er en stor mangel på infrastruktur i landet, hvilket medfører at det er svært at etablere nye virksomheder. Dette gælder specielt de store kobber og kobolt værker i Katanga, der kræver en fungerende transportvej. Der er flere firmaer der overvejer selv at anlægge transportveje, for herved at muliggøre deres opførelse af deres værker. Denne udvidelse af landets minevirksomhed, kan medføre en forbedring af økonomien. Det er dog bekymrende at prisen på kobber forventes at falde, fra i år og flere år frem, hvilket er en faktor der kan betyde et betydeligt fald i landets eksport. Med eksportens afhængighed af mineraler som kobber, er dette et eksempel på risikoen for eksterne chok, når eksporten er baseret på enkelte naturressourcer. Der er også pågående interesse for at udvide energiproduktionen af Inga dæmningen på Congo floden, potentialet siges at være dækkende for hele det sydlige Afrika, og kunne blive en stor indtægtskilde for landet²²³ Den mangelfulde infrastruktur, og det dårligt fungerende investeringsmiljø²²⁴, er en faktor der modvirker interessen for investeringer i landet. Som en illustration af det dårlige investeringsmiljø, som udnævnte World Banks Doing Business afdeling, DRC som det værste land i verden, til at gøre forretninger i.²²⁵ En udvikling af netop infrastrukturen er en vigtig del af en forbedring af investeringsmiljøet, hvilket er vigtigt for landets fremtid. En udvidelse af landets infrastruktur, er desuden en vigtig del af integrationen af landet. Det er dog her, som tidligere beskrevet med

²²² Moneyweb.com, 02/04 2007

²²³ Bank Information center (bicusa.org). Der er dog mange der modsætter sig disse planer, nationale samt internationale grupper.

²²⁴ DRC ligger nr. 175 på ranglisten over hvor let det er at starte en ny virksomhed, hvor nr. 1 er det bedste.

²²⁵ EIU, DRC main report, 2005

fragmenteringen af landet, i forhold til ressourcerige områder, vigtigt at nævne, at denne infrastruktur kun er i forbindelse med de naturlige ressourcer i landet, og derfor ikke kommer til at påvirke integrationen i områder uden de store ressourceforekomster, hvilket gælder størstedelen af landet.

- En anden vigtig faktor i den økonomiske kontekst, er udvidelsen af den offentlige service i landet. En stor del af befolkningen lever under den absolutte fattigdoms grænse, desuden er rent drikkevand en mangelvare i flere provinser. De værste humanitære problemer findes i Ituri, Kivo, (nord og syd) og Katanga provinserne, hvilket måske kan kædes sammen med, at det er her at den bevæbnede krise end ikke er løst.
- I en ressourceforbandelses kontekst, vil en større fokusering på industrialisering, for herved at slippe bort fra afhængigheden af verdensmarkedspriser på råvare, kræve at en større del af befolkningen, bliver uddannet og får kompetencer, der kan overføres til en industrialisering i landet. I det nedenstående gennemgår jeg forskellige aspekter, der er vigtige i konteksten omkring den økonomiske kapital, og statens kapacitet til at skabe en bæredygtig økonomisk politik.

Patrimonielle netværk

De patrimonieelle netværk er stadig omfattende, og i en økonomi, der er relativ lille, betyder denne udgift fra statens budget, at der bliver mindre penge til andre projekter som fattigdomsbekæmpelse eller infrastrukturens udbygning. Det er dog et spørgsmål, om det overhovedet er muligt, at komme disse netværk til livs. I forbindelse med den nye PRSP, som IMF har sagt at de vil forhandle med regeringen, vil der være dele der efterspørger en strengere fiskalpolitik, hvilket vil sætte fokus på, om regeringen er interesseret i at bekæmpe disse netværk, eller om de er i stand til det. Der vil i forbindelsen med den nye PRSP blive sat fokus på statens engagement i udbredelsen af de offentlige ydelser, og i flere provinser, at etablerer offentlige ydelser, som skoler, klinikker, rent vand mm. Der er flere faktorer forbundet med de patrimonieelle netværk, der er værd at nævne.

- Som sagt så betyder de patrimonieelle netværk, at statens budget bliver anvendt til andet, end fattigdomsbekæmpelse og udvikling af landet. Det er svært at måle, hvor stor en del af landets BNP, der bliver anvendt til de patrimonieelle netværk,

EIU skriver at, i 2007 vil 22 % af BNP gå til regeringens budget. Men hvis man ser de patrimonielle netværk som en slags lim, der binder staten sammen, kan det vise sig at være svært, hvis ikke særdeles farligt for stabiliteten i landet, hvis der sættes ind på at forbyde disse netværk. En anden overvejelse er, hvem der skulle lede en sådan institution. Det vil sige om det er muligt at finde uafhængige aktører, til at gennemføre en sådan kampagne.

- For det andet betyder de ofte meget lukkede netværk, at gennemsigtigheden af statens arbejde bliver meget mindre. Specielt WB og IMF lægger stor vægt på åbenhed og ansvarlighed i regeringsførelsen. Derfor vil det blive interessant at se, om staten i DRC er i stand og villige til, at mindske de patrimonielle netværk. Der vil dog som led i forhandlingen af en ny PRSP, blive fremstillet krav om en strengere fiskalpolitik, hvilket vil sætte fokus på de patrimonielle netværk.

De mange naturressourcer har altid spillet en stor rolle i opretholdelsen af de patrimonielle netværk. Global Witness rapporten omkring korrupsion i minesektoren, taler om politikere og embedsmænd fra mange forskellige dele af staten, åbenlyst kræver betaling fra arbejderne i minerne og transporten af mineralerne.²²⁶ Dette indikerer at disse politikere ikke gerne ser en større grad af integrering af territoriet, da dette vil mindske deres mulighed for indtjening. Med en strengere lovgivning om udnyttelse, set sammen med et krav om mere åbenhed og ansvarlighed i regeringen, kan det blive sværere for forskellige aktører, at anvende landets naturressourcer som del af de patrimonielle netværk. Med verdensbankens øgede fokus på korrupsion, og IMF's traditionelle fokus på god regeringsførelse, og på samme tid landets afhængighed af disse organisationers donationer, kan det se ud til, at der i den nærmeste fremtid vil være dækket op til en konfrontation.

Fattigdomsbekæmpelse og PRSP

Fattigdomsbekæmpelsen er en central del af statens opgaver, det vil sige at sikre et minimum af offentlige ydelser til befolkningen.

Det er i en statsdannelse kontekst vigtigt, at det er staten der er den primære aktør på centrale områder, som uddannelse og sundhed, hvis disse områder skal

²²⁶ Global Witness, 2007, s. 14-17

fungerer som centripetalkræfter for staten. Dette er dog et emne der vil blive diskuteret yderligere, i den fjerde del af analysen. Det som der i den økonomiske kontekst er vigtigt, er statens kapacitet til at skabe det økonomiske fundament for udbredelsen af de offentlige ydelser. Dette kan også vendes om, og blive til at det er de offentlige ydelser, der skal reproducere statens magtkontainer, og på den måde sikre statens økonomiske politik.

Der har gennem hele landets historie, både før og efter uafhængigheden, ikke været tradition for at staten udbyder offentlige ydelser til hele befolkningen. Set i forhold til naturressourcerne, har sociale ydelser ofte været geografisk afgrænset til områder med store forekomster af naturressourcer. Herved kan det ses, at en generel udbydelse af offentlige ydelser som sikkerhed, uddannelse og sundhed, er en faktor, der vil være en omfattende opgave for staten.

- Selvom mange internationale donorer støtter processen med at udbrede uddannelse og sundhed i landet, vil det være en stor økonomisk post for landet, hvilket skal ses gennem at den nuværende del af BNP, der går til uddannelse er meget lav, og behøver at blive hævet betydeligt²²⁷. Det har længe været den katolske kirke, der har stået for uddannelsen af befolkningen, og staten behøver at overtage denne opgave.

- Det samme gælder sundhed, der er et yderst vigtigt område i konteksten omkring statens reproduktion. Hvis staten ikke kan garantere et minimum af sikkerhed og sundhed for befolkningen, vil denne begynde at etablere andre samfund. HIV er et meget stort problem i landet, og ifølge UNAIDS var andelen af befolkningen der var smittet med HIV på 5,1 % i 2000, dette tal forventes at være betydeligt højere i dag f.eks. på grund af den øgede voldtægt i landet. Det formodes at andelen af smittede i nogle områder ligger på mellem 20-40 % af befolkningen, og udgør herfor en meget stor opgave for staten og de internationale donorer. Den omfattende sult i store dele af landet, er en anden faktor, der kræver stor opmærksomhed fra staten.

I en økonomisk kontekst, er sundheden af landets indbyggere en vigtig faktor, for en fremtidig udvidelse af landbruget og industrien.

²²⁷ EIU, country report, 2006

Det som er centralt i diskussionen omkring den økonomiske kapital, er at på samme tid som økonomien er en central faktor i de tre andre kapitalers etablering, så er de tre andre kapitaler centrale, for reproduktionen af det økonomiske system.

Det lange fraværd af offentlige ydelser, har ofte drevet befolkningen ind i andre samfundstyper, og det vil derfor være statens opgave at gennembryde disse samfund, for herved at kunne udvide statens magtcontainer. I forbindelse med sikkerhedssituationen, og specielt FARDC og PNC's involvering i omfattende overgreb på befolkningen, så kan det ses som en meget stor opgave, at få befolkningen til at støtte op om staten.

Sammenfatning

Gennem det ovenstående, bliver det klart at opgaven som landet står overfor er enorm, og at der er faktorer, der er bekymrende for fremtiden. De patrimonielle netværk i staten, er omfattende og kan ses som en central del af, hvad der binder regeringen sammen. Flere af de internationale donorer, som WB og IMF, har politikker der er imod den lukkede regeringsførelse, som de patrimonielle netværk bringer med sig. De nye forhandlinger med IMF, formodes desuden at sætte fokus på en strengere fiskalpolitik, der også vil betyde et opgør med de patrimonielle netværk.

Det der er centralt er regeringens kapacitet til at ændre de gamle strukturer, og skabe en økonomisk politik, der kan frembringe et bæredygtigt fundament for fremtiden.

Den nye undersøgelse af kontrakter til private firmaer, om udnyttelsen af mineraler, kan medføre at flere af disse kontrakter skal omforhandles, hvilket kunne resultere i et større udbytte til staten. Undersøgelsen kan dog også indikere, at kontrakter i fremtiden vil være til større fordel for DRC. Det der er essentielt i denne situation, er om staten kan eller vil overføre en større del af denne indtægt til befolkningen, i form af fattigdomsbekæmpelse som uddannelse og sundhedsinvesteringer. En sådan udvikling vil kunne starte en udvidelse af befolkningens accept af staten, og derfor positivt påvirke statens magtcontainer i landet.

Der er flere kritiske faktorer, der er nødvendige at have i mente. Opgøret med de patrimonielle netværk, er en proces der ikke nødvendigvis ender godt. Både Verdensbanken og IMF har fokus på korrupsion, og DRC kan ikke undvære disse centrale donorer.

Et opgør med disse netværk, kunne medfører en større ustabilitet i landet, da støtterne til de enkelte regeringsmedlemmer kunne tænkes at forsvinde, da patrimonielle netværk bygger på loyalitet og økonomi, og historien vidner om, at det er tvivlsomt om loyaliteten kan række uden økonomisk smørelse.

Det relativt store underskud på statens budget er en faktor, der kan medføre problemer for landet. Hvis det ikke er muligt at betale militærfolk eller embedsmænd, kan dette resultere i en øgning af ustabiliteten i landet.

De store problemer med at få etableret FARDC og PNC, er en faktor der kan medfører at den relative fred i landet kan blive decimeret, med store økonomiske omkostninger til følge. Det må forventes at flere af de nye investeringer i landet ville blive svære at gennemføre, i et mindre stabilt miljø.

Afhængigheden af verdensmarkedspriserne betyder, at en stor del af landets BNP vil blive påvirket af faldende priser, som EIU forudser kobberpriserne at gøre fra 2007. EIU forventer at det i lang tid fremover, vil være minedriften der vil være det centrale i eksporten. En fortsat fokusering på minedriften, vil ikke øge behovet for fattigdomsbekæmpelse i landet, hvilket i udpræget grad vil være et krav fra internationale donorer.

6.3: Den informative kapital, statens kapacitet til at opnå information om befolkning:

En af de vigtige faktorer for, at en stat kan udvide dens magtcontainer, er at der forekommer en øget overvågning af befolkningen, og at staten er i stand til at indsamle korrekte informationer omkring befolkningen.

En anden faktor der er vigtig i denne sammenhæng, er definitionen af, hvad der er rigtig information. Indenfor det område som staten kontrollerer er det vigtigt at det er staten der definerer, hvad der er rigtig information. Fattigdomsbekæmpelse i landet er afhængige af, at der forefindes information omkring befolkningen, og de

specifikke forhold, der gør sig gældende i de enkelte områder. For statens autoritet er det nødvendigt at central viden i landet er autoriseret af staten, og på den måde skaber et billede af staten som den centrale aktør i territoriet. En stor del af informationsindsamlingen blev foretaget i forbindelse med valget i 2006, og har betydet at staten og de internationale donorer er blevet i stand til, at ud fra disse informationer at lave strategier for fattigdomsbekæmpelsen i landet. Selve processen med at etablere fundamentet for valget, det at registrere borgerne i landet, var en proces, der udover at give informationer omkring befolkningen til staten, også betød at befolkningen blev informeret omkring staten. Et af MONUC's projekter var at gennemføre en omfattende "civic education" kampagne, der udbredte viden om forskellige centrale aspekter omkring staten, og det at være en del af staten.²²⁸

Der er nogle centrale faktorer, der er med til at besværliggøre informationsindsamlingen, og defineringen af viden i landet.

- DRC er et meget stort land, med en ofte ufremkommelig geografi. Den mangelfulde infrastruktur, gør dette endnu værre.
- Områderne hvor krisen stadig raser som Ituri, Kivo(nord og syd) og Katanga, er områder hvor det kan være svært at opnå informationer, af flere årsager. Det ustabile miljø betyder, at det er svært og farligt at befinde sig i disse områder. Den meget mangelfulde infrastruktur i disse områder, gør tilgængeligheden vanskelig.
- Den uformelle sektor/økonomi er en anden faktor, der besværliggør indsamlingen af informationer, idet at der er tale om en uformel økonomi, der ikke er del af den formelle del af samfundet, som udgøres af staten. En stor del af den uformelle sektor i landet, har ikke stor tiltro til staten, enten forårsaget af at staten ikke står for beskyttelse men det modsatte, eller at aktører i den uformelle økonomi, ikke vil være en del af staten. Dette betyder at der er dele af befolkningen, det er sværere at registrere. Der er forskel på hvordan disse to aspekter af den uformelle økonomi ser staten. En stor del af den uformelle økonomi, er der på grund af at den interesse staten har vis i dem, har været udnyttelse og overgreb, hvilket har betydet at de måtte klare sig selv. En øget

²²⁸ MONUC, activities, civic education

offentlig service til denne gruppe, ville til forskel fra den anden gruppe, medfører en øget tiltro til staten. Den anden gruppe har kommercielle interesser i, at unddrage sig staten.

Sammenfatning

På denne måde kan det ses, at den informative kapital er en forudsætning for de andre kapitaler. Den er en central del af den fysiske kapital, hvor informationerne omkring befolkningen er vigtigt, for at kunne bekæmpe rebeller i territoriet. For økonomien er informationer om befolkningen er meget vigtig del, af udvidelsen af skattesystemet, og opbyggelsen af den humane kapital afhænger i høj grad af informationer om befolkningen. Derfor bliver det klart, at selv om den informative kapital let kan forsvinde i den massive opmærksomhed, der gives til den fysiske og den økonomiske kapital, så er den informative kapital en central del af gennemførelsen af disse.

6.4: Den symbolske kapital, statens kapacitet til at generere en reproduktion af i territoriet.

Det centrale i den symbolske kapital, kan siges at være reproduktionen af statens autoritet gennem anvendelsen af symbolsk vold. Dette fortæller også en anden ting, nemlig at den symbolske vold ikke kan stå alene, men behøver den fysiske vold, til at bakke den op. Sagt på en anden måde, så repræsenterer den symbolske vold, reproduktionen af et hegemoni i samfundet. I tilfælde af, at der ikke findes et hegemoni, som det flere gange har været tilfældet i flere områder i DRC, vil det betyde at volden ofte bliver fysisk, og at det derfor er en anden kapital der er tale om. Det er dog vigtigt at huske på, at store dele af landet er blevet mere stabile, hvilket betyder at statens arbejde for at skabe en reproducerende kraft i disse områder kan udføres. Det er dog et stort problem, at FARDC og PNC har en stor rolle i overgrebene på civilbefolkningen i landet, hvilket er en faktor der kan betyde at befolkningen i flere områder, ikke ser disse centrale aktører som deres hjælpere, og derfor søger at undgå dem, hvilket betyder en stigning i centrifugalkræften i landet.

Et andet aspekt af den symbolske kapital, omhandler statens kapacitet til at udvikle den humane kapital i landet, hvilket er en central del af udvidelsen af statens magtcontainer, idet en udvidelse af landets humane kapital ikke kun udvider det økonomiske potentiale for staten, men også at en udvidelse af den humane kapital, er en vigtig del af reproduktionen af staten gennem uddannelse og sundhed.

Skolesystemet er et af de mest centrale områder for reproduktionen af et samfund, og derfor også et centralt område i denne analyse. Et fungerende skolesystem, gør det muligt for staten at reproducere sig selv gennem uddannelsen. I en human kapitalkontekst er befolkningens sundhed også et centralt område. Udbredelsen af sundhedsklinikker og fødevarerikkerhed er både en central del af opretholdelsen af befolkningens sundhed, men også en del af reproduktionen af staten.

I denne forbindelse er der flere faktorer, der har stor betydning i en DRC kontekst.

Den nationale kontekst

- Det har i lang tid været den katolske kirke, og ikke staten der har stået for størstedelen af skolesystemet i DRC. Dette har betydning for statens reproduktion, idet det ikke er staten der reproducere sig selv, men derimod kirken. Dette skal ses gennem, at der i det meste af landets historie, ikke har været fokus på en skabelse af en generel human kapital i landet.
- Der er 48 % af børn i landet, der ikke går i skolen. Dette repræsenterer en stor del af den fremtidige befolkning, der ikke tager del i statens reproduktion gennem skolen. Set i forhold til Colliers teori omkring ressourcernes medvirken til konflikter i landet, er dette bekymrende da Collier ser uddannelse som en faktor, der kraftigt nedsætter risikoen for konflikt.
- Gennem hele landets historie har befolkningen lidt med sult og sygdom. Det faktum at gennemsnitslevetiden er 44 år, er en faktor der taler om store humanitære problemer i landet. Der er to alvorlige konsekvenser af dette, for det første betyder fraværet af et offentligt sikkerhedsnet at befolkningen mister troen på staten, hvilket reducerer muligheden for reproduktionen af staten. For det andet

betyder de alvorlige humanitære problemer, en stor reduktion af landets økonomiske potentiale.

- Den hurtigt voksende udbredelse af HIV viruset, er en trussel mod store dele af den humane kapital i landet. I flere dele af landet, rapporteres der om en situation, hvor viruset er ude af kontrol.
- Den offentlige ydelses placering i forhold til ressourcerige områder, betød at store dele af befolkningen var udenfor dette, og derfor ofte udenfor statens beskyttelse. Da statens økonomiske politik var, og stadig er bygget op over mineraler som eksportvarer, og denne type for industri ikke er arbejdsintensiv, betyder dette at der ikke er behov for en øget human kapital i landet.
- Statens manglende kontrol med store dele af territoriet, betyder at udbredelsen af offentlige ydelser som skoler og sundhedsklinikker bliver problematisk. Den fortsatte tilstedeværelse af rebelgrupper, og deres kontrol over ressourcerige områder, gør det klart at landets ressourcer har en stor rolle i udvidelsen af den symbolske kapital i landet.
- FARDC og PNC's overgreb på civilbefolkningen, er en faktor der kan have stor indflydelse på udbredelsen af den symbolske kapital i landet, på grund af at hæren og politiet, som skulle være en stabiliserende faktor, i denne situation bliver årsagen til større ustabilitet. Udtalelser fra vidner i Ituri provinsen vidner om, at befolkningen i flere områder ikke har tiltro til staten, og foretrækker de lokale rebelgrupper som deres beskyttere. Korruptionen i hæren medfører at de ellers meget lavt betalte soldater, ofte må undvære deres løn og deres udrustning, hvilket i mange tilfælde fører dem til at overgribe sig på civilbefolkningen.

Den internationale kontekst

Det er i høj grad det internationale samfund, i form af FN's forskellige organisationer, og et stort antal NGO'er, der står for udbredelsen af skole – og sundhedsfaciliteter i landet.

Landets store areal, geografi, manglende infrastruktur og fortsatte kampe, gør en koordination af arbejdet besværlig. I flere af områder, hvor kampene stadig raser, er det ofte meget svært og farligt, for de forskellige organisationer, at hjælpe befolkningen.

Der er en stor fokus på den generelle sundhedssituation i landet, hvilket også kan ses gennem den seneste actionplan, der viser at det er fødevarer situationen og den umiddelbare sundheds situation, der får stor hjælp, mens der er mindre fokus på faktorer som uddannelse²²⁹, hvilket er et problem da uddannelsessystemet er en central del af den symbolske kapital.

Sammenfatning

Gennem det ovenstående kan det ses, at reproduktionen af staten gennem skolen, har store mangler, og derfor kan siges at ikke ville repræsenterer en fuldstændig reproduktion af statens autoritet i territoriet. Skolesystemet i landet er i en dårlig stand, både på grund af krigen 98-2002, men også på grund af den manglende investering gennem flere årtier. Det samme gælder sundhedssektoren, der i mange områder ikke er i stand til at sikre befolkningens basale behov. Der er store områder hvori staten ikke besidder et monopol på vold, og derfor hvor det er svært at gennemføre en udvidelse af den symbolske kapital.

Landets ressourcer der har været grundlaget for eksporten gennem hele landets historie, har betydet at der ikke har været fokus på den humane kapital, som en del af en industrialisering af landet. Denne manglende fokus, er dog også et resultat af statens kollaps i 90'erne og den efterfølgende krig.

Mobutismen i 70'erne var et forsøg på at udvide statens magtcontainer gennem symbolsk kapital. Den omfattende vold og overgreb virkede dog som centrifugale kræfter, og hvilket modvirkede den samlende kraft.

²²⁹ UN Actionplan DRC 2007, s. 28.29

7: Sammenfattende konklusion

Formålet med dette speciale var at belyse centrale områder hvorpå naturressourcer, har og stadig påvirker den territoriale integration i DRC, og hvilke tiltag der tages for at denne påvirkning kan imødegås. Som det fremgår af figuren der illustrerer problemstillingen, så er det ressourcerne påvirkning af statens kapacitet til at gennemfører en territorial integration, der er i fokus.

De to hypoteser, der blev stillet tidligt i specialet, dækker over to forskellige niveauer eller sfærer af ressourcernes påvirkning af den territoriale integration.

Gennem den første analyse blev det klart, at der er mange forskellige måder hvorpå ressourcerne påvirker statens kapacitet til at gennemføre en territorial integration, og de to hypoteser blev udvidet til to forskellige fokuspunkter, der dog fulgte hypotesernes rationale.

Den første omhandler den territoriale kontrol, hvilket er særdeles centralt problemstillingen taget i mente. Den største faktor i dette er, at uden kontrol af territoriet, er det ikke muligt for staten at kontrollere og regulere udnyttelsen af mange af landets ressourcer. Hvilket igen betyder at Poul Colliers *grådighed* bliver en faktor, der får afgørende betydning, fordi uden en overordnet statlig kontrol med området, bliver det ofte de mest grådige, dem der er mest villige, der kontrollerer et område. Det der er vigtigt i denne sammenhæng, er at denne kontrol ikke er konstant, men kun holder indtil en aktør med større våben opnår kontrollen.

- Gennem de ovenstående analyser bliver det klart, at DRC er et land, der i højeste grad er i farezonen for konflikter i fremtiden, set gennem Collier's teori. De mange relativt lettilgængelige ressourcer og det lave uddannelsesniveau udgør de største og mest centrale faktorer for risikoen for at konflikter opstår i et land.
- DRC er et meget stort land, med en ofte ufremkommelig geografi, og en mangelfuld infrastruktur, hvilket medfører en besværliggørelse af den territoriale integration. Når det store areal kombineres med de mange ressourcer, som er i fokus i dette speciale, har man opskriften på et klasseopdelt samfund, eller en enklave økonomi. Det er for dyrt at integrerer hele territoriet og hele befolkningen,

og interessen for at gennemføre en sådan har ikke været tilstedeværende, da det er ikke gennem befolkningen at staten opnår sit økonomiske fundament, men gennem ressourcerne. Derfor er staten interesseret i områder med ressourcer, og ikke i områder hvori der ikke er ressourcer, eller hvor ressourcerne er meget spredt, hvilket medfører en fragmenteret integration af territoriet.

- Den manglende kontrol af territoriet betyder, at kontrollen med den uformelle minedrift og smugling er meget ringe. På samme tid er der mange penge at tjene for centrale højtstående aktører ved den manglende kontrol, dette gælder både nationale og internationale aktører, der derfor ikke gerne ser en yderligere integrering af territoriet. Hvilket betyder at ressourcerne har direkte indflydelse på den territorielle integration i landet.
- Det er et problem, at tidligere ledere af rebelgrupper som RCD – G har fået kommandoen over brigader i FLDC i deres oprindelige områder, hvilket lægger op til, at disse tidligere rebellede bibeholder deres gamle struktur og modvirker oprettelsen af en national hær, der bygger på fælles værdier, og ikke på værdier der fra de enkelte rebellede.
- Der er ifølge flere organisationer, der i blandt FN forbindelser mellem den geografiske placering af rebelgrupper og ressourcerige områder, hvilket peger på, at mange ressourcer i landet, sammen med den manglende kontrol med territoriet, har været centrale faktorer i mange konflikter i landet, og på samme tid opretholdelsen af disse konflikter.

MONUC's tilstedeværelse har haft en stabiliserende effekt i mange områder i landet, på nær den østlige del af landet, hvor konflikterne fortsætter, og i flere områder er taget til. Det er dog ikke gennem MONUC at landet vil opnå en længerevarende og bæredygtig stabilitet i landet, men derimod gennem dannelsen af et militær og politikorps, der er i stand til at opretholde stabiliteten, og på samme tid overholde menneskerettighederne. Derfor er det et stort problem, at mange donorer ikke vil støtte gennemførelsen af SSR programmet, med hensyn til dannelsen af hæren.

Det andet punkt omhandler det institutionelle miljø, og statens kapacitet grundet en ringe kvalitet af det institutionelle system.

- Den ringe kvalitet fortrinsvist set gennem de patrimonielle netværk og korrupsion, betyder at mange af pengene som ressourcerne bringer ind til staten, ikke bliver anvendt til at udvikle landet og dets befolkning, men bliver brugt til individuel berigelse af centrale aktører i staten, hvilket medfører mindre kapacitet til at gennemfører en territorial integration i landet, dette gælder både økonomisk kapacitet men i høj grad også incitamentet til at forbedre integrationen.
- Der er mange penge på spil, hvilket betyder at der er stor modvilje mod, at styrke det institutionelle system, hvilket betyder at der opstår en ond cirkel, der bibeholder den ringe kvalitet af det institutionelle system, og på samme tid modvirker en større grad af territorial integration.
- CIAT's forsøg på at ændre på denne situation mislykkedes under overgangsregeringen, og EIU forventer at den nuværende regering vil anvende en stor del af statens budget på de patrimonielle systemer, hvilket bliver særdeles alvorligt set i lyset af det store fiskale underskud, der forventes i år.
- Et andet aspekt af disse systemer er, at det kan vise sig, at et opgøre med disse systemer, kan være ustabiliserende for landet. Hvilket er et dilemma, da både verdensbanken og IMF begge forsøger at bekæmpe korrupsionen.
- Den meget lille løn som soldaterne og politifolkene får, set sammen med den omfattende korrupsion i FARDC og PNC, betyder at overgrebene på befolkningen, og brugen af befolkningen i udnyttelsen af ressourcerne vil fortsætte, hvis ikke der kommer en ændring i lønnen, og at korrupsionen bekæmpes.
- Da landets politik stadig i udpræget grad er præget af ugennemskuelighed, betyder det at reguleringen af landets ressourcer også i den nærmeste fremtid, vil være præget af tilstedeværelsen af de patrimonielle netværk og korrupsion, og derfor til stadighed vil være årsag til en politik som er præget af en personlig berigelse, og derfor et fravær af et rationelt legalt styre.

Der er forekommet forbedringer i landet siden fredsftalen i 2002, hvilket er vigtigt at huske på. Tilstedeværelsen af MONUC's styrker har stabiliseret store dele af landet, og har desuden i høj grad bidraget i udvidelsen af den informative kapital.

De fleste af de internationale tropper fra Rwanda, Uganda m.fl. er blevet sendt hjem, og antallet af rebeller i landet blevet kraftigt reduceret. Det nationale DDR program har været en relativ succes, dog med mange problemer undervejs, og en del af disse som stadig er uløste.

Det er glædeligt at der er blevet sat handling bag Lutundula kommissionens budskab, og fremtiden vil vise om gennemgangen af de gamle minekontrakter, vil betyde et større udbytte af ressourcerne til staten.

MONUC's kampagne i landet er dog langt fra overstået, og der er tegn på at kampene i den østlige del af landet er tiltagende. Der har været store problemer i dannelsen af den nationale hær, og det er meget bekymrende at FARDC er blandt de højst rangerende med hensyn til overgreb på civilbefolkningen.

Der er stadig store sundhedsproblemer i landet, og sult, HIV, malaria, sovesyge, mangel på rent vand og en generel mangel på sundhedsydelse, er udbredt i hele landet. Uddannelsessystemet er meget mangelfuldt, og det er kun ca. 52 % af børnene i landet, der kommer i skole.

Samlet er det klart at den store økonomiske gevinst ved udnyttelsen af ressourcer som guld og diamanter, betyder at ressourcerige område til stadighed kan virke tiltrækkende for forskellige bevæbnede grupper, og derfor også i fremtiden kan virke som en destabiliserende og centrifugal faktor.

Ligeledes er det tydeligt at landets ressourcer har haft og stadig har stor indflydelse på den territoriale integration i landet. Den store fortjeneste der er for politikere, embedsmænd, militær – og politifolk set i forhold til den ringe løn, medfører, at det vil være svært at ændre på den nuværende situation, da incitamentet til en ændring ikke er tilstedeværende.

Slut

8: Litteraturliste

Bøger:

-Giddens Anthony, *The constitution of society*, 1984, polity press, Storbritannien

-Sørensen, Anders Berg, *Staten det er*, 1998, Roskilde Universitetsforlag, Danmark

-Jeffrey D. Sachs og Andrew M Warner, *Natural ressource Abundance and Economic growth*, 1997, i Meier og Rauch, *Leading Issues in Economic Develobment*, 2000, Oxford University Press, New York.

-Smith, D. Anthony, *Nationalisme*, 2003, Hans Reitzels forlag, Danmark

Bendix, Reindhard, 1968, *State and Society, A reader in comparative political sociology*, Boston: Little, Brown and Company

-Hirst Paul, *Krig og magt i det 21. århundrede*, 2003, Hans Reizels forlag, Danmark

-Jessop Bob, *State Theory*, 1990, polity Press, Storbritannien

- Bourdieu Pierre, *Reproduction in Education, society and culture*, 1977, sage publication, Storbritannien

-Bourdieu Pierre, *The social structures of the economy*, 2005, Polity press, Storbritannien

-Bourdieu Pierre, *Rethinking the state*, 1999, Cornell University press, New York,

-Taylor J. Peter, *Political Geography*, 2000, Pearson Education Limited, England

-Jeffrey Herbst, *State Politics in Zimbabwe*, 1990, University of California Press, USA

-Hartshorne R., *The functional approach in political geography*, 1950, Association of American geographers 4

-Cornwell R, *The collaps of the African state*, 1999, Institute for strategic studies, Pretoria SA

- Dorff Robert H, *International Studies Perspectives*, Vol. 6, No. 1, s. 20–34. Oxford, 2005.

- M Bratton and N van de Walle, *Democratic Experiments in Africa: Regime Transitions in Comparative Perspective*, 1997, Cambridge University Press, Storbritannien

-Jennifer A. Widner, States and statelessness in the late twenties century Africa, 1995, Daedalus no. 3, s. 129-154

-Andersen Benedigt, Imagined Communities; Relections on the origin and spread of Nationalism, 1991, Verso London,

-Jackson Robert og Rosberg Karl E, Personal rule in black Africa, 1982, Univercity of Berkeley Press

-Billig Michael, Banal Nationalism, 1995, Sage Publications London

-Harvey David: Social Justice and the City, 1973, London: Arnold.

Rapporter fra Inter nettet:

- Rotberg Robert, The new nature of nation – state failure, 2002, The Washington quarterly, USA

-Solomon og Cone, The state and conflict in the Democratic Republic of Congo, University of Pretoria SA

-Amnesty International:DDR and reform of the army, 2007

-Institute for security studies: Situation reports: Henry Boshoff, January 2005

Henry Boshoff, September 2005

Major General Patrick C. Cammaert, April

2007 -International Crisis Group:

-Economic Intelligence Unit: Country report, main report marts 2007

http://a330.g.akamai.net/7/330/25828/20051026153306/graphics.eiu.com/files/ad_pdfs/2005Methodology.pdf

-Human Rights Watch: The curse of gold, 2005

Global Witness:Same old story, A background study on natural resources in the Democratic Republic of Congo, 2004, Global Witness publishing

Digging in corruption, Fraud, abuse and exploitation in Katangas cobber and cobolt mines, 2006, Global Witness publishing

African Studies Quartely, Issue 3, 97, William Reno, Sovereignty and Personal rule in Zaire.

-Humanitarian Action plan, United Nations office for coordination of humanitarian affairs DRC, 2007

-Action Aid : MONUC, DDRRR, DDR, Military and rule of law reform-reducing violence Against women, Edward Kakande, Action Aid, 2006

-FN/MONUC rapporter: MONUC human rights division, human rights situation in DRC, February 2007,

- UN Actionplan DRC 2006

- UN Actionplan DRC 2007

- FN Security council, Panel of experts on illegal exploitation and other forms of wealth in the Democratic Republic of Congo, 2002

- Globalissues.org/geopolitics/Africa/DRC.asp

-Interim report of the group of experts on the Democratic Republic of Congo, pursuant to UN Security Council resolution 1698(2006)

-Daron Acemoglu, James A Robinson., Thierry Verdier, Kleptocracy and divide - and - rule, a model of personal rule, 2003

-International Crisis Group (ICG): -escaping the conflict trap, Africa report nr. 114, 2006
-Africa report nr. 104, 2004

- International Security Studies (ISS), Situation report, Wolters og Boshoff, 2006

-

Inter net sider::

www.monuc.org

www.bbc.com

www.eiu.com

www.nationalismproject.org

www.reliefweb.int / www.reliefweb.int/rwb.nsf/db900sid/dpas-6m7dta

www.globalpolicy.org/socecon/un/2003/0709lost.htm

www.eiu.com/site_info.asp?info_name=aboutUs_ourMethodology&entry1=about_eiuNav&page=noads&rf=0

www.amnesty.org/en/who-we-are.

www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/cg.html

www.unicef.org/infobycountry/drcongo_statistics.html

www.worldvision.org/worldvision/pr.nsf/stable/congo?Open&lid=diamonds&lpos=main

www.fern.org/

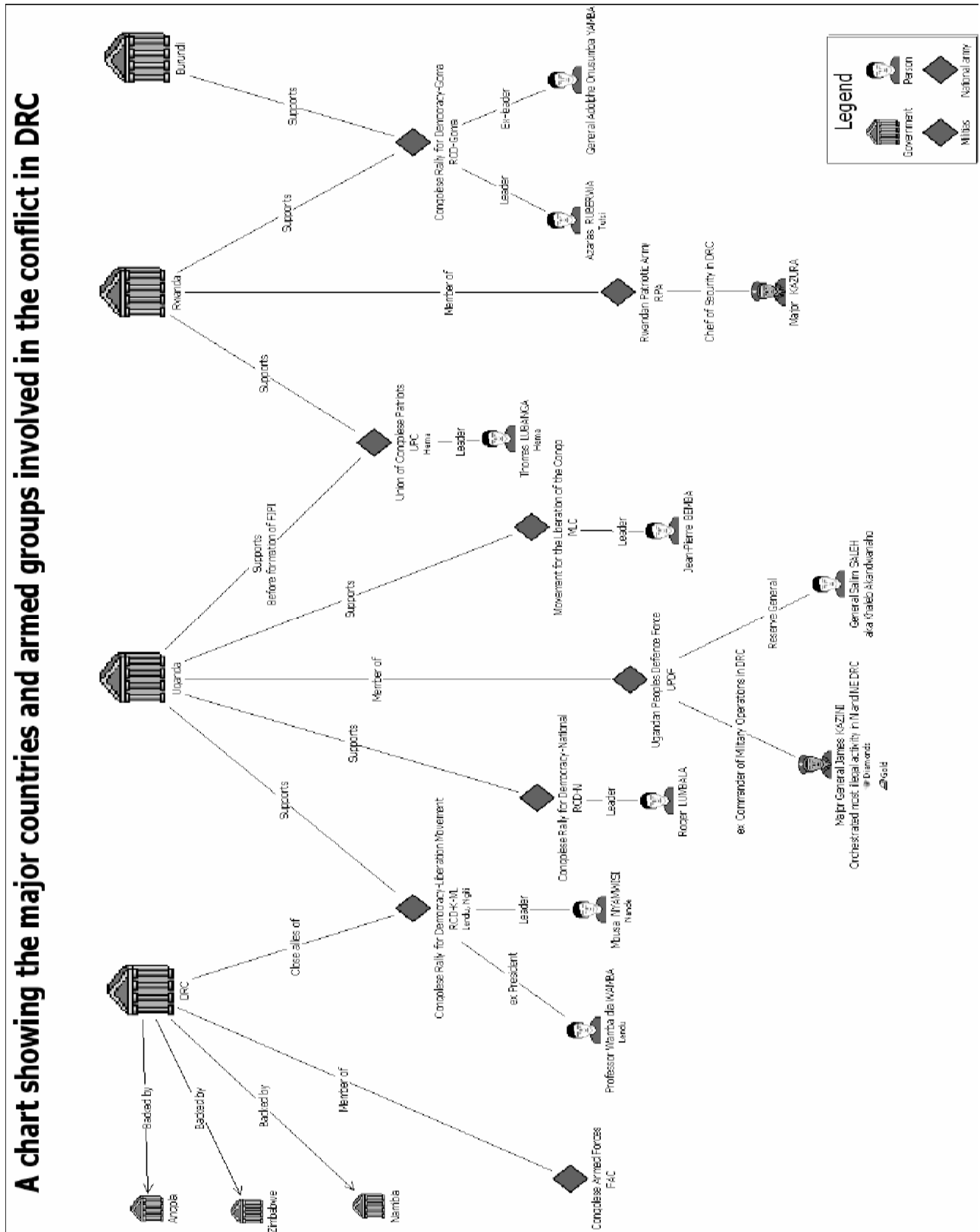
worldnews.about.com/od/naturalresources/f/resourcecurse.htm

www.web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/AFRICAEXT/CONGO_DEMOCRATICEXTN/0,,menuPK:349476~pagePK:141132~piPK:141107~theSitePK:349466,00.html

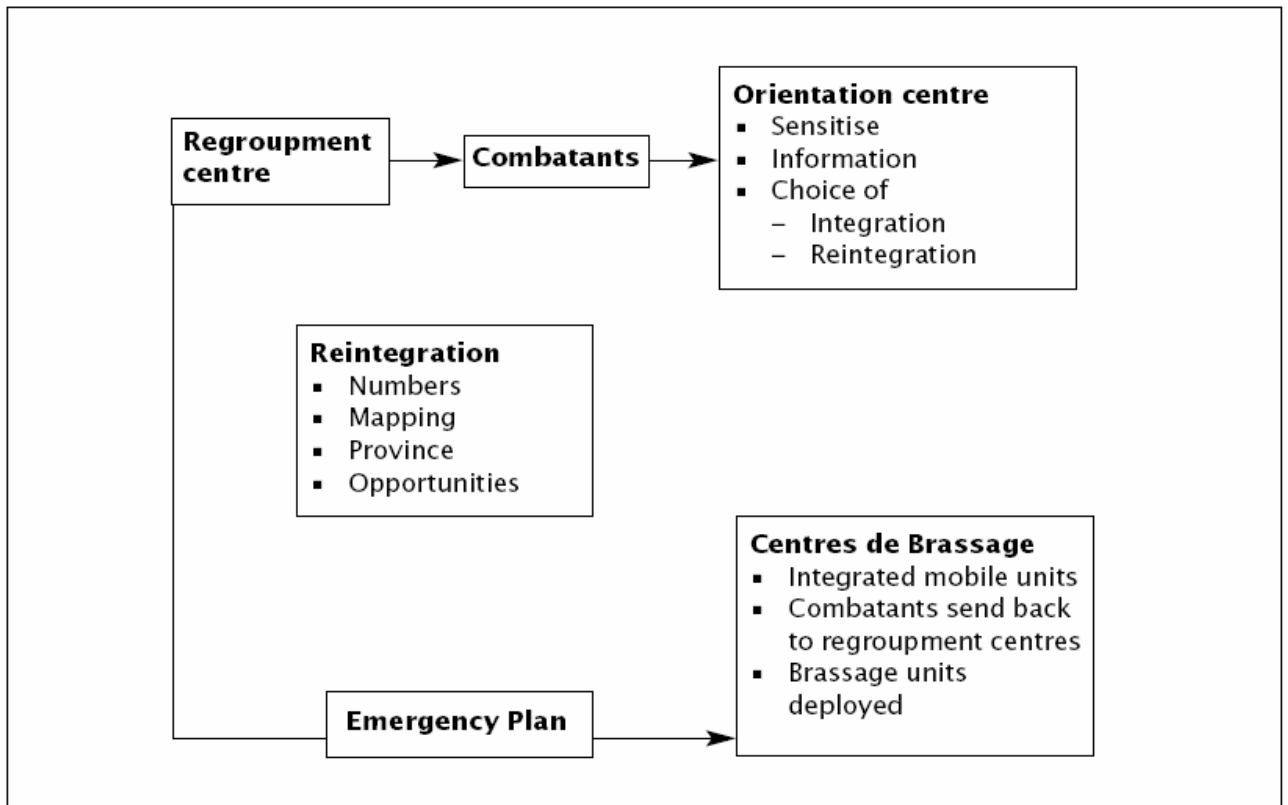
www.nationalismproject.org/

9: Billag

9.1: Billag 1: rebelgrupper og deres tilhørsforhold

9.2: Bilag: SSR og DDR programmerne

Sector Security reform (SSR)

Selvom SSR programmet er militært og DDR programmet er et civilt program, er der flere faktorer der overlapper hinanden, og SSR er desuden afhængigt af DDR programmets succes, som det kan ses på diagrammet i bilag ovenfor.

Med forståelsen af den territorielle integration, som værende statens kapacitet til at udøve autoritet i territoriet bliver Sector Security reform(SSR) og Disarmament, Demobilisation and Reintegration(DDR) programmerne særdeles vigtige for integreringen af territoriet.

Det vil sige, at det drejer sig om en omstrukturering af alle slags sikkerhedsstyrker i DRC. Hvilket er en særdeles stor opgave i et land som DRC, hvor hæren, politiet og retsvæsenet har været struktureret omkring eliternes patrimonielle netværk, og ikke som et middel til stabilisering af territoriet.

Vigtige faktorer, der har stor betydning for hæren og politiets ringe stabiliserende effect, er at Mobutu skabte en hær, der var opdelt i en elite del Special Presidential Division(DSP), med store bevillinger, god træning og så en almindelig

del(FAC), der ofte var det modsatte, det vil sige manglende træning, koordinering og meget lav betaling, der ofte tvang dem til, at kaste sig over civilbefolkningen, for herved at opnå en ekstra indtjening.²³⁰ Denne opdeling fortsatte under begge kabila'er, hvilket betød at hæren blev og stadig i flere områder er årsag til omfattende overgreb på civilbefolkningen.²³¹ Desuden betød denne opdeling af hæren, at der hurtigt opstod stridigheder internt i hæren.

En tredje faktor, er den manglende opdeling mellem politi og hæren, hvor den traditionelle brug af politi til interne affærer og hæren til eksterne affærer, blev ophævet. Dette har betydeligt besværliggjort dannelsen af en politistyrke i landet.²³²

Der er tre hovedgrupper indenfor en SSR, hvilke er omstruktureringen af hæren, politiet og retsvæsenet.

Både ICG, HRW og Amnesty International fremhæver behovet for et fungerende politikorps, der har kapacitet til at imødegå mindre uroligheder i landet.

SSR programmet er en reform af hæren, politiet og det juridiske system, nedenfor er der en kort gennemgang af de tre forskellige aspekter af programmet.

Planen for SSR processen blev initieret ved det såkaldte "Global and all – inklusive agreement" møde 17. december 2002. Her blev det debatteret og senere nedskrevet hvordan DRC skulle stabiliseres. Aftalen var dog vag og upræcis med hensyn til den nye hær, og magtfordelingen i landet, det var ikke før end 2003 at aftalen blev underskrevet af de forskellige grupper i landet.²³³

Antallet af soldater i rebelgrupper og andre væbnede grupper blev ved sun city mødet anslået til at være i nærheden af 222.000, af disse var ca. 120.000 medlemmer af FAC. Der er stor usikkerhed knyttet til disse tal, og ICG anslår at det egentlige antal i realiteten kan være halv så stort.²³⁴

Effektiviteten af demobiliseringen, afvæbningen og reintegrationen af landets soldater var ringe. Der blev i 2003 og 2004 afholdt strategiske workshops, sponsoreret af Belgien, der var rettet mod en effektivisering af reintegrationen.

²³⁰ ICG, Africa report nr.104, 2004, s.3

²³¹ IBID

²³² IBID s. 4

²³³ ICG, Africa report nr.104, 2006, s. 3-4

²³⁴ IBID 12-15

Dette ledte frem til den nationale strategiske plan, for integreringen af bevæbnede styrker, der blev lanceret i august 2005.²³⁵

På grund af at denne plan ville tage lang tid at effektivere, blev der i 2004 lanceret en nødplan, der blev ledet af Sydafrika, og sammen med Belgien blev planen iværksat, hvor Sydafrika, Belgien, Angola og DRC skulle træne de første 6 brigader.²³⁶

Planen, der blev lanceret i 2005, var opdelt i 3 faser, en kortsigtet, på mellemlangt sigt, og en langsigtet fase.

Overordnet kan det siges at planens mål er:

- At nedbringe antallet af soldater i territoriet, der ikke er under statens kontrol.
 - At skabe et militær der fungerer på frivilligt basis, altså at afvikle faktorer som børnesoldater f.eks.
 - At nedbryde de gamle kommandoveje, og opbygge nye for herved at skabe en korpsånd, i et militær der består af soldater fra så mange forskellige baggrunde. Dette handler også om at nedbryde de gamle patrimonielle netværk, og skabe nye kommandoveje, der bygger på den nedskrevne lov.
 - At lade hæren udvikle sig i et tempo, der er organisatorisk og materielt muligt
- Den første fase omhandler etableringen af en national hær, der skal være tilstedeværende i hele territoriet, ikke senere end 30. april 2006.²³⁷ Størrelsen af denne hær skulle være på 125.000 mand.

Den næste fase omhandler dannelsen af en "rapid respons unit", der skal lokaliseres i nærheden af lufthavne, og som skal være dannet i løbet af 2007.

Den tredje og sidste fase, omhandler skabelsen af et forsvar, der kan beskytte landet mod invasion, dette gælder også dannelsen af det *tunge* militær, det vil sige tanks og artilleri.²³⁸ Denne del af planen er planlagt at være færdig i løbet af 2010, og skal være afslutningen på hærens omstrukturering.

²³⁵ IBID 16-17

²³⁶ ICG, Africa report nr.104, 2006, s 16-17

²³⁷ IBID

²³⁸ IBID s. 18

Hæren skal dannes gennem integreringen af de tidligere soldater. Integreringen af de tidligere bevæbnede krigere var en del af DDR programmet, hvori en væsentlig del er en proces der hedder *tronc commun*. Hvilket dækker over en proces, hvor soldaterne samles i omgrupperings centre, hvor de indleverer deres våben, hvorefter de bliver sendt til orienteringscentre, der ledes af National Commission for Demobilisation and Reinsertion (CONADER), her bliver de gjort bevist omkring deres situation, og får lov til at vælge om de vil fortsætte i militæret eller om de vil leve et civilt liv. Dem der vælger det civile liv modtager 110\$, og 25\$ om måneden i et år, mens dem der vælger at blive i militæret modtager 10\$ om måneden. Som led i integrationen af det FARDC, blev structure Militaire d'Intégration(SMI) etableret. Det er et militært projekt, der består af ledende kommandører i FARDC, som står for integreringen af de nye soldater i FARDC.²³⁹

Dem der vælger at blive i militæret, bliver sendt videre til et ud seks integrationscentre, hvor de modtager en 45 dages træning. Hæren skal være opbygget over alle de tidligere bevæbnede grupper, hvor de enkelte grupper får et antal soldater i hæren, udregnet gennem en kvote, der blev bestemt ud fra det antal, som de enkelte grupper opgav ved Global and all – inklusive mødet i 2002. Denne kvote dækker også over, hvor mange officerer de enkelte grupper vil få ind i hæren.²⁴⁰

Det var planen at hver, af centrene skulle integrerer 3 brigader, hvilket ville resulterer i 18 brigader, der ville være nok til at realiserer planen om, at der skulle være tropper i hele territoriet

Politiet i DRC har altid stået i skyggen af hæren, og er altid blevet nedprioriteret. Det nationale politi har været genstand for mange omrokeringer gennem tiden. Det er dog en vigtig del af SSR programmet og en central faktor i den fremtidige stabilitet i landet. Mobutu skabte i 1972 gendarmeriet, og rykkede politiet ind under forsvarsministeriet, sådan han fik fuld kontrol. I 1984 ændrede Mobutu igen politiet, og skabte *civil garden*, som et elitekorps, der håndterede politiopgaver og grænsekontrollen, det nationale gendarmeri fungerede som lokalpoliti. Centralt i disse ændringer af politiets opsætning var, at de øgede Mobutus kontrol. Kabila

²³⁹ AI, DDR reform, 2007, s. 37

²⁴⁰ IBID

genindførte i 1998 det nationale politi, ved at fusionere den civile garde med gendarmeriet. Men under krigen var politiet ubevæbnet, og derfor sat udenfor betydning. Da politiet ikke blev fremhævet ved møderne i Sydafrika i 2002 og 2003, betød det at der ikke blev sat fokus på dannelsen af et effektivt politikorps.²⁴¹

Planen for det nye politi Congolese National Police(PNC), skulle være på 70-80.000 mand, med hovedparten placeret i og omkring kinshasa.²⁴²

Politikorpset er, på nær af området omkring Kinshasa, dårligt udstyret, lønnet og trænet.²⁴³ Jo længere væk fra Kinshasa området som man kommer, jo værre bliver situationen. En af de vigtigste opgaver for politiet er netop i de perisfære områder, hvor befolkningen i mange tilfælde må klare sig selv, overfor forskellige bevæbnede grupper, der overgriper sig på befolkningen. Der er ifølge ICG et problem ved, at hæren påtager sig disse opgaver, da situationen ofte bliver opskaleret i stedet for at blive afviklet, med mange menneskeliv til følge. Der er brug for et specialiseret politikorps, der kan påtage sig opgaven med at bekæmpe disse mindre grupper.

Ved indgangen til overgangsregeringen var det aftalt at de forskellige militære grupper i landet, der havde skrevet under på Global and all – inklusive agreement, skulle have en kvote af politiet, der svarede til deres styrke, en tredjedel af disse skulle være officerer i politiet. Dette var ikke noget problem for FAC, der kunne trække på det nationale politi, men for rebelgrupperne var det et stort problem at finde egnede kandidater, og i flere tilfælde var de der blev udvalgt utrænede i en politikontekst. Hvad værre var, så betød dette at flere af de trænede og erfarne politifolk i det nationale politi blev sagt op, for at gøre plads til de nye officerer.²⁴⁴ Styrken af den nye politistyrke Der har ikke været en national plan for politiets fremtid, som det er tilfældet med militæret. Dannelsen af et nyt nationalt politikorps har først og fremmest været orienteret omkring valget i 2006, og forskellige donorer har bidraget med træningen af politikorpset. Der er dog ifølge

²⁴¹ ICG, Africa Report nr.104, 2006, s. 4-5

²⁴² ISS, Situation report, Boshoff, 2005, s. 11-12

²⁴³ IBID

²⁴⁴ IBID

ICG et stort problem med, at donorer træner politikorps I donorerne nationale ånd, hvorved der kommer et brud mellem den store gruppe af mindre trænede og lønnede politifolk, og de bedre uddannede politifolk trænet af donorer. Det er primært MONUC, EU, Angola og Frankrig der har stået for træningen af politifolk.²⁴⁵

Det juridiske system I landet har siden Mobutus tid, været i en om end meget dårlig stand. Dommerne og rådet der vælger og udnævner nye dommere, er I den nye konstitution garanteret uafhængighed. Der er dog ifølge ICG stadig politisk kontrol over dommerne, og justitsministeriet har fortsat udnævnt dommere.²⁴⁶ Højeste ret i landet, er med den nye konstitution blevet udskiftet med tre forskellige retsinstanser.

- Highcourt of appeals, det vil sige appel retten
- The constitutional court, der skal påtage sig sager mod premierministeren og præsidenten, og desuden kører sager rettet mod konstitutionen.
- the state council, der skal påtage sig civile sager der er rettet mod staten.²⁴⁷

Der er stor mangel på dommere I landet, og hver dommer dækker ca. 30.000 indbyggere, og ca. 80 % af befolkningen har ikke adgang til en dommer.²⁴⁸ En af de meget store opgaver for det juridiske system I landet, er at sammen med antikorrupsionsbureauer at begrænse korrupsionen i landet. Men der var ingen sager under hele overgangsperioden, hvilket illustrerer effektiviteten af kampen mod korrupsion.

Et andet aspekt af det juridiske system er tilstedeværelsen af (International Criminal Court)ICC i landet, og deres arbejde med at dømme de tidligere krigsherrer, sådan at afvæbningen af bevæbnede militser, og at de medlemmer der har begået overgreb på befolkningen, kan blive dømt af en retsinstans der ikke er underlagt staten. Der blev i 2004 etableret feltkontorer for ICC i Kinshasa, og

²⁴⁵ IBID, s. 7-10

²⁴⁶ ICG, Africa report nr. 114, 2006, s. 15-16

²⁴⁷ IBID

²⁴⁸ IBID, s. 14-15

senere i Bunia i Ituri provinsen for her at påbegynde sagerne mod flere af de tidligere ledere og medlemmer af militserne i området specielt FNI og UPC, der havde nedlagt deres våben efter pres fra MONUC i 2005.²⁴⁹

²⁴⁹ ISS, Situation report, Wolters og Boshoff, 2006, s. 2-3